

**BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA**

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W I PÓŁROCZU 2017 ROKU**

Warszawa, wrzesień 2017 r.

SPIS TREŚCI

PODSUMOWANIE WYNIKÓW GRUPY BOŚ S.A.	4
I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ BANKU	6
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA	6
2. OPIS ISTOTNYCH ZDARZEŃ W I PÓŁROCZU 2017 R.	7
3. CZYNNIKI, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA WYNIKI SEKTORA BANKOWEGO I BANKU ..	9
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY I BANKU	13
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY	13
2. BILANS	18
2.1. Aktywa.....	18
2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów	18
2.1.2. Kredyty i pożyczki	19
2.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym.....	20
2.1.4. Jakość portfela kredytowego	20
2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem	21
2.3. Źródła finansowania działalności.....	21
2.3.1. Źródła finansowania działalności Grupy.....	21
2.3.2. Informacje o zaciągniętych kredytach i umowach pożyczek.....	22
2.3.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Grupy	23
2.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe	23
2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym	24
3. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI	24
4. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY	24
4.1. Kierunki rozwoju Grupy.....	24
4.2. Kierunki rozwoju Banku.....	24
5. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ	25
6. UDZIAŁ BOŚ W SEKTORZE.....	26
7. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY	27
7.1. Produkty bankowe.....	27
7.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek	27
7.3. Oferta proekologiczna	28
7.4. Obszar bankowości korporacyjnej.....	29
7.4.1. Segment klientów korporacyjnych.....	30
7.4.2. Segment finansów publicznych	31
7.5. Segment klientów detalicznych.....	31
7.6. Działalność maklerska.....	35
7.7. Inicjatywa JESSICA w BOŚ S.A.	35
7.8. Program JEREMIE	35
7.9. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi w BOŚ S.A.	36
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI I KONTROLA W GRUPIE	36
1. RYZYKO KREDYTOWE.....	36
2. RYZYKO FINANSOWE	39
2.1. Ryzyko płynności	39
2.2. Ryzyko stopy procentowej.....	42
2.2.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej.....	42
2.2.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej	43
2.3. Ryzyko walutowe.....	45
2.4. Ryzyko cen instrumentów i towarów	46

3. RYZYKO OPERACYJNE I BRAKU ZGODNOŚCI	47
3.1. Ryzyko operacyjne.....	47
3.2. Ryzyko braku zgodności.....	48
IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	48
1. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI	48
2. UZALEŻNIENIE OD PARTNERÓW	49
3. TRANSAKcje Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	49
4. SEZONOWOŚĆ LUB CYKlicZNOŚĆ	49
5. INFORMACJE O UMOWACH BANKU	49
5.1. Umowy znaczące	49
5.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru	49
5.3. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych	50
6. CZYNNIKI I NIETYPowe ZDARZENIA	50
7. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH	50
8. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA	50
9. INFORMACJA O DYWIDENDZIE	50
10. INFORMACJE O WARTOŚCI PRZYJĘTYCH PRZEZ BANK ZABEZPIECZEŃ	51
11. GŁÓWNE INWESTYCJE	51
12. AKCJONARIAT I PRAWA Z AKCJI	52
12.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku	52
12.2. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu	52
12.3. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych	52
12.4. Ograniczenia w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych i w wykonywaniu prawa głosu	52
13. KADRA ZARZĄDZAJĄCA I PRACOWNICY	53
13.1. Informacja na temat składu Zarządu i Rady Nadzorczej	53
13.2. Informacja o stanie posiadania akcji przez Członków Zarządu i Rady Nadzorczej	56
13.3. Szkolenia	56
13.4. Informacja na temat wynagrodzeń kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.	57
14. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM	57
15. FUNDACJA BOŚ – STRATEGICZNE ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE BANKU	58

PODSUMOWANIE WYNIKÓW GRUPY BOŚ S.A.

Grupę Kapitałową Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 30 czerwca 2017 r. tworzył Bank Ochrony Środowiska S.A., pełniący rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Ekosystem sp. z o.o., BOŚ Capital sp. z o.o. oraz jednostką zależną w sposób pośredni MS Wind sp. z o.o.

Grupa BOŚ S.A. wypracowała w II kwartale 2017 r. zysk netto w kwocie 23,4 mln zł, wobec 20,0 mln zł w I kwartale br. Łącznie w I półroczu 2017 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk netto w wysokości 43,4 mln zł wobec straty na poziomie 11,7 mln zł w analogicznym okresie ub.r. Zrealizowany zysk był efektem skutecznego wdrażania Ramowej Strategii Rozwoju Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata 2016-2020 oraz Programu Postępowania Naprawczego. Działania naprawcze wdrażane w Banku oraz spółkach Grupy Kapitałowej, przyniosły poprawę rentowności Banku poprzez wzrost wyniku na działalności bankowej oraz redukcję kosztów działalności (po wyłączeniu składki BFG), w tym kosztów świadczeń pracowniczych. Priorytetowym celem BOŚ S.A. pozostaje dalszy wzrost rentowności Banku.

Grupa BOŚ S.A. poprawiła wynik z tytułu odsetek, wynik z tytułu prowizji, wynik na działalności handlowej oraz wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych a także wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, przy słabszym wyniku z pozycji wymiany. Wartościowo największą poprawę, Bank osiągnął w pozycji wynik z tytułu odsetek, który był wyższy o 57,9 mln zł tj. 41,9%, w porównaniu do analogicznego okresu 2016 r. Wzrost wyniku odsetkowego był przede wszystkim efektem spadku kosztów odsetkowych o 65,9 mln zł, tj. o 31,5%. Efekt ten został osiągnięty głównie w rezultacie optymalizacji struktury finansowania, w tym zwiększenia udziału depozytów detalicznych w pasywach przy jednoczesnym obniżeniu ich kosztowości. Koszty odsetkowe instrumentów finansowych spadły o 38,3 mln zł, tj. o 65,5% m.in. na skutek wykupu w maju ub.r. wysokokosztowych euroobligacji oraz wykupu w lutym br. obligacji podporządkowanych serii G. Koszty przyjętych depozytów i rachunków zmniejszyły się o 31,8 mln zł, tj. o 21,3%, a koszty zaciągniętych kredytów i pożyczek o 0,8% tj. 47,4%, przy wzroście kosztów transakcji zabezpieczających oraz kosztów środków z przeznaczeniem na kredyty. Koszty depozytów segmentu detalicznego zmniejszyły się o 17,8 mln zł, tj. o 17,0% a koszty depozytów klientów korporacyjnych spadły o 11,5 mln zł, tj. o 33,3%.

Wyszczególnienie	I półrocze 2017	I półrocze 2016	Zmiana %
	tys. zł		
Wynik z tytułu odsetek	196 333	138 393	41,9
Wynik z tytułu opłat i prowizji	55 638	55 415	0,4
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-39 134	-57 794	-32,3
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	-200 802	-192 017	4,6
- składka i wpłaty na BFG	32 614	17 351	88,0
Zysk/strata netto	43 354	-11 746	X

Wyszczególnienie	I półrocze 2017	2016	Zmiana
	%		w p.p.
Marża odsetkowa na aktywach ogółem	1,9	1,5	0,4
Koszt ryzyka	-1,3	-1,4	0,1
Udział kredytów posiadających przesłanki utraty i wykazujących utratę wartości	10,9	11,0	-0,1
Koszty/dochody (C/I)	66,3	74,6	-8,3
Łączny współczynnik kapitałowy (współczynnik wypłacalności)	14,71	14,28	0,4

definicje wskaźników zamieszczono w pkt II.1

W I półroczu 2017 r., realizując Program Postępowania Naprawczego, Grupa BOŚ S.A. odnotowała wzrost wyniku na działalności bankowej o 66,1 mln zł, tj. o 27,9% względem analogicznego okresu poprzedniego roku. Wzrost wyniku na działalności bankowej wystąpił we wszystkich segmentach działalności, w tym głównie w zakresie działalności skarbowej i inwestycyjnej o 39,4 mln zł r/r w związku z wykupem euroobligacji oraz obligacji podporządkowanych serii G, w pionie detalicznym o 11,4 mln zł r/r na skutek obniżenia kosztowości środków depozytowych, zarówno bieżących jak i terminowych oraz w segmencie działalności maklerskiej o 8,1 mln zł.

Prowadzone w BOŚ S.A. działania naprawcze przyniosły w I półroczu 2017 r. obniżenie kosztów działania. Koszty świadczeń pracowniczych Grupy BOŚ S.A. obniżyły się o 6,8% w stosunku do analogicznego okresu 2016 roku, m.in. dzięki zmniejszeniu stanu zatrudnienia w Banku o 11,6% wobec stanu na dzień 30 czerwca ub.r. Na skutek wyższej w tym okresie składki na BFG o 15,3 mln zł, ogólne koszty administracyjne Grupy były wyższe się o 8,8 mln zł, tj. o 4,6% wobec analogicznego okresu ub.r. Składka roczna na BFG dla Banku na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków za 2017 r. wyniosła 24,7 mln zł i obciążała jednorazowo wynik I półrocza 2017 r.

Poprawa w obszarze wyniku odsetkowego przełożyła się na wzrost marży odsetkowej, która w I półroczu 2017 r. zwiększyła się do 1,9%, z poziomu 1,5% w 2016 r. i 1,3% 2015 r.

W I półroczu 2017 r. BOŚ S.A. przeprowadził sprzedaż portfeli wierzytelności przysługujących Bankowi wobec osób fizycznych oraz mikroprzedsiębiorstw na łączną kwotę 150 mln zł. Szacowany wpływ sprzedaży wierzytelności na wynik brutto Banku wyniósł 2,8 mln zł. Dodatkowo transakcje miały pozytywny jednorazowy wpływ na poziom odpisów powodując rozwiązanie 4,5 mln odpisów. Opisane transakcje sprzedaży portfeli wierzytelności detalicznych będą miały szacowany pozytywny wpływ na wskaźnik kredytów detalicznych w utracie wartości i jego zmniejszenie o ok. 2 p.p.

Relacja wyniku odpisów z tytułu utraty wartości (wskaźniki koszt ryzyka) dla ostatnich 12 miesięcy do średniego stanu wartości kredytów i pożyczek w tym okresie wyniosła 1,3. Kluczowym czynnikiem, który wpłynął na koszt ryzyka było utworzenie pod koniec 2016 r. odpisów z tytułu utraty wartości kredytów związanych z portfelem kredytów na finansowanie farm wiatrowych w kwocie 97,9 mln zł.

W rezultacie wzrostu dochodów a także dzięki działaniom w zakresie optymalizacji kosztów Grupa BOŚ S.A. poprawiła relację kosztów do dochodów (wskaźnik C/I) osiągając poziom 66,3%, wobec 74,6% w 2016 r. i 88,3% w 2015 r.

Zgodnie ze Strategią oraz w celu realizacji Programu Postępowania Naprawczego, BOŚ S.A. rozwijał działalność na rynku finansowania projektów proekologicznych. Saldo kredytów proekologicznych na dzień 30 czerwca 2017 r. wynosiło 4 684,3 mln zł. Udział w portfelu kredytowym kredytów udzielonych na działania służące ochronie środowiska oraz wspierające zrównoważony rozwój stanowi 34,5% salda kredytów ogółem w Banku, wobec 33,5% na koniec I półrocza 2016 r. Kwota umów zawartych w I połowie 2017 r. na finansowanie działań proekologicznych wyniosła 318,2 mln zł. W zdecydowanej większości nowe kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych. Kredyty te przeznaczone były głównie na inwestycje w nowe budynki o wysokim standardzie energetycznym oraz na termomodernizację istniejących budynków.

W celu mitygacji potencjalnego pogłębienia negatywnego wpływu portfela farm wiatrowych na jakość portfela kredytowego, Bank w I półroczu 2017 r. kontynuował działania mające na celu strukturyzowanie zawartych transakcji. We współpracy z podmiotami finansowymi oraz kredytobiorcami wypracowano wspólne stanowisko w zakresie obniżenia kosztów funkcjonowania farm wiatrowych (12 podmiotów) oraz dokapitalizowania projektu lub pozyskania dodatkowych poręczeń od sponsorów i spółek powiązanych (9 podmiotów).

Bank, realizując opcję naprawy w ramach Programu Postępowania Naprawczego w obszarze poprawy efektywności kosztowej w I półroczu 2017 r. kontynuował rozpoczęte w 2016 r. działania związane z restrukturyzacją sieci Oddziałów. Liczba placówek BOŚ S.A. w okresie styczeń - czerwiec 2017 r. zmniejszyła się o kolejne 20. Likwidacja oddziałów nie wpłynęła w istotnie na spadek efektywności sprzedażowej sieci. Mniejsza liczba oddziałów zostanie zrekompensowana poprzez wdrożenie rozwiązań multikanałowych, tj. rozwój Punktów Obsługi Klienta uruchamianych w siedzibach Nadleśnictw (w 2017 r. zakładane jest uruchomienie 10 punktów, a docelowo do końca 2018 r. ma powstać 30 takich placówek). Ponadto Bank zamierza wykorzystać do pozyskiwania klientów firmy współpracujące (np. instalatorów inwestycji ekologicznych). Równocześnie Bank intensywnie pracuje nad wdrożeniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym podniesieniem funkcjonalności bankowości internetowej do najwyższego standardu rynkowego, co umożliwi zdalną sprzedaż oraz obsługę klientów, niezależnie od ich lokalizacji. W konsekwencji zmniejszenia sieci placówek tylko kilka procent klientów zdecydowało się na zakończenie współpracy z Bankiem, natomiast Bank uzyskał istotne obniżenie kosztów działania związanych z utrzymaniem sieci placówek. Pełne kwoty oszczędności będą widoczne w kolejnych okresach.

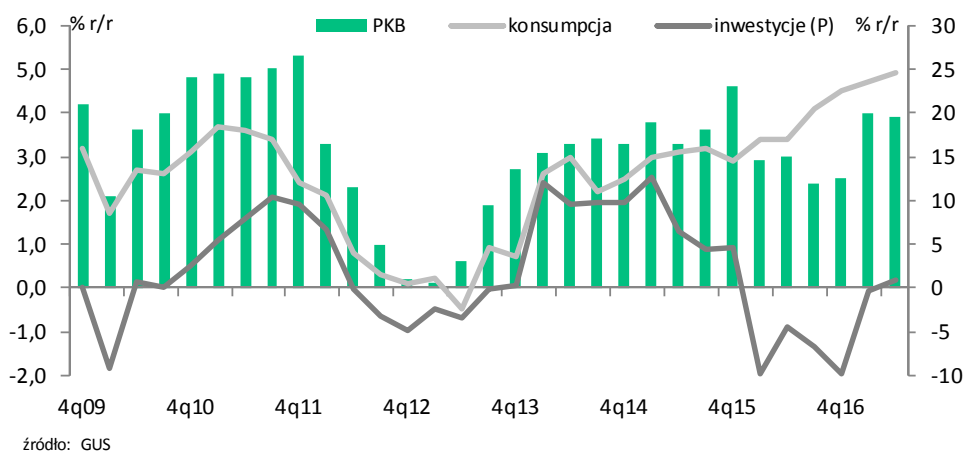
Łączny współczynnik wypłacalności Grupy wyniósł 14,71% na koniec I półrocza 2017 r. wobec 14,28% na koniec 2016 r. Współczynnik Tier 1 wyniósł 11,89% na dzień 30 czerwca br., wobec 11,37% na dzień 31 grudnia 2016 r.

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ BANKU

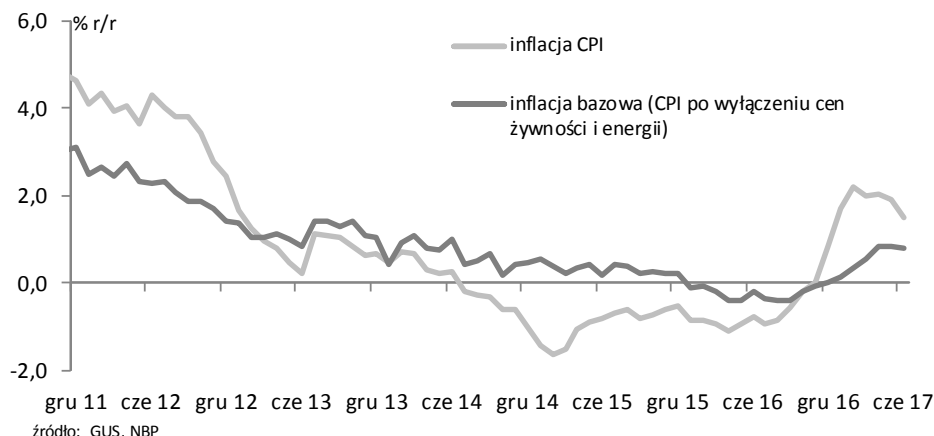
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W II kwartale 2017 r. rozwój aktywności polskiej gospodarki utrzymał się na podwyższonym poziomie. PKB wzrósł o 3,9% r/r wobec 4,0% r/r w I kw. W okresie kwiecień - czerwiec tempo wzrostu produkcji przemysłowej obniżyło się do 4,2% r/r wobec 7,3% r/r w I kwartale br., tempo wzrostu sprzedaży detalicznej w ujęciu realnym spadło do 6,7% r/r wobec 7,1% r/r w II kw, zaś dynamika produkcji budowlanej wzrosła do 8,6% r/r wobec 5,6% r/r w I kwartału.

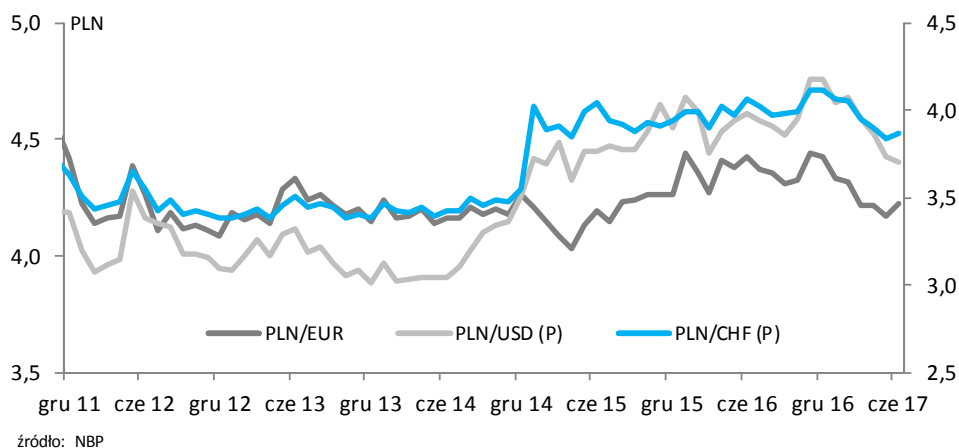
W II kwartale br. kontynuowana była stopniowa poprawa sytuacji na rynku pracy ze spadkiem stopy bezrobocia, wzrostem dynamiki wynagrodzeń oraz stabilizacją na podwyższonym poziomie dynamiki zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. Na koniec II kw. stopa bezrobocia rejestrowanego obniżyła się do 7,1% wobec 8,7% w analogicznym okresie 2016 r., przy spadku liczby bezrobotnych na koniec II kwartału br. o 240 tys. wobec analogicznego okresu ub.r.

Po tym jak w I kw. 2017 r. wskaźnik cen dóbr i usług konsumpcyjnych CPI skokowo wzrósł, (osiągając w lutym poziom 2,2% - najwyższy od ponad 4 lat), w II kw. 2017 r. inflacja obniżyła się do 1,5%. Główną przyczyną niższej inflacji był wyraźny spadek dynamiki cen paliw za sprawą spadku notowań ropy naftowej na światowych rynkach oraz umocnienia złotego wobec dolara.

W I poł. roku Rada Polityki Pieniężnej utrzymała stabilne stopy procentowe - stopa referencyjna NBP pozostała na poziomie 1,5%. RPP podtrzymała intencję stabilizacji parametrów polityki monetarnej w najbliższych kwartałach. W warunkach stabilnych stóp procentowych NBP oprocentowanie pożyczek na rynku międzybankowym było stabilne - stawka WIBOR 3M kształtowała się poziomie 1,73%.

W II kw. kontynuowany był, zapoczątkowany w I kw., trend wzmożonego napływu kapitału na rynki wschodzące. Przyczyniła się do tego korzystna sytuacja w gospodarce globalnej oraz spadek ryzyka politycznego w Europie po wyborach prezydenckich we Francji. Czynniki te oddziaływały pozytywnie na złotowe aktywa finansowe skutkując: wzrostem notowań akcji na GPW, obniżeniem spreadu między rentownością polskich obligacji a rentownością obligacji skarbowych na rynku amerykańskim i niemieckim oraz umocnieniem złotego. Na przestrzeni II kwartału złoty zyskał na wartości wobec dolara amerykańskiego (5,6%) oraz franka szwajcarskiego (4,2%), przy stabilizacji kursu złotego wobec euro.

W trakcie II kw. wyraźny spadek notowań ropy naftowej oraz niższe poziomy inflacji w gospodarkach rozwiniętych poskutkowały korektą w dół średnioterminowych prognoz inflacji w tych gospodarkach i tym samym osłabieniem oczekiwań rynkowych co do tempa zacieśniania polityki pieniężnej przez Fed i EBC. W efekcie obniżyły się rentowności amerykańskich i niemieckich obligacji skarbowych. W warunkach obniżenia rentowności obligacji na rynkach bazowych oraz napływu kapitału na rynki wschodzące w II kw. kontynuowany był trend spadkowy rentowności polskich obligacji skarbowych w okolice 3,30% w przypadku obligacji 10-letnich.

2. OPIS ISTOTNYCH ZDARZEŃ W I PÓŁROCZU 2017 R.

Nagrody i wyróżnienia

- Konto oszczędnościowe EKOpfit na pierwszym miejscu rankingu Totalmoney.pl – 10 marca 2017 r.
- „Byki i Niedźwiedzie” – nagroda dla najlepszego Domu Maklerskiego, zorganizowana po raz 23 przez Gazetę Giełdy Parkiet - dla najlepszego brokera 2016 roku - 15 marca 2017 r.
- Konto oszczędnościowe EKOpfit na pierwszym miejscu rankingu Totalmoney.pl – 12 maja 2017 r.
- Konto oszczędnościowe EKOpfit na drugim miejscu rankingu kont oszczędnościowych portalu Bankier.pl – 21 marca 2017 r.
- EKOkłata z Bonusem na trzecim miejscu w rankingu depozytów portalu Bankier.pl z dnia 28 marca 2017 r.
- EKOkonto bez Kosztów zajęło pierwsze miejsce w kategorii „Konta dla osób fizycznych” będącej częścią prestiżowego rankingu „50 największych banków w Polsce 2017” opracowywanego przez Miesięcznik Finansowy Bank. EKOkonto VIP zajęło trzecie miejsce w tym samym zestawieniu – 20 czerwca 2017 r.
- 8 projektów Grupy BOŚ wyróżnionych w raporcie „Odpowiedzialny Biznes w Polsce 2016 – „Postaw na słońce”, „Zielona ławeczka”, „Sklepiki szkolne – zdrowa reaktywacja”, „Zdrowo jem, więcej wiem”, #BrudnoTu, Pożyczka SCHRONisko oprocentowana, #Pyszczdobrywajabank, Raport ekologiczny – 31 marca 2017 r.
- Ekonomiści BOŚ Łukasz Tarnawa i Aleksandra Świątkowska na 2 miejscu rankingu zespołów ekonomistów przygotowywanym przez Gazetę Giełdy Parkiet i oceniającym trafność prognoz makroekonomicznych i rynku finansowego – 10 stycznia 2017 r. oraz 8 lipca 2017 r.
- BOŚ wyróżniony Białym Listkiem CSR przez tygodnik Polityka – 25 kwietnia 2017 r.
- Nagrody GPW – za najwyższy udział lokalnego animatora w obrotach akcjami na Głównym Rynku w roku 2016, za najwyższy udział w wolumenie obrotów kontraktami terminowymi na akcje w 2016 roku oraz za wysoką jakość raportowania transakcji do KDPW_TR w 2016 roku.

- Statuetka Platynowy Megawat – nagroda TGE za największą aktywność na rynkach gazu wśród domów maklerskich w roku 2016.
- Order Finansowy miesięcznika Home&Market dla bossa amIKE w kategorii Produkt Inwestycyjny.
- Nagroda Gazety Finansowej – Tytuł Finansowa Marka Roku 2017 w kategorii Dom Maklerski za nieustanne rozwijanie i wzbogacanie oferty oraz realizację licznych działań edukacyjnych, których celem jest wyposażenie klientów, zarówno instytucjonalnych jak i indywidualnych, w wiedzę niezbędną do skutecznego inwestowania i utrzymywanie od lat pozycji lidera rynku kontraktów terminowych.

Umowa pożyczki z EBI na finansowanie projektów inwestycyjnych

W dniu 13 czerwca 2017 r. została zawarta umowa pożyczki z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, który postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln EUR na okres do 12 lat. Pożyczka przeznaczona jest na finansowanie projektów inwestycyjnych, realizowanych przez podmioty sektora finansów publicznych, małe i średnie przedsiębiorstwa zatrudniające do 250 pracowników oraz średnie przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 3 tysiące pracowników, w obszarze związanym z ochroną środowiska, utrzymaniem infrastruktury, produkcją i handlem, mając na uwadze, że co najmniej 40% środków przeznaczone będzie na działania promujące ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, tj. finansowanie inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej i niskoemisyjnego transportu miejskiego. Pożyczka będzie wykorzystana w transzach. Oprocentowanie pożyczki jest oparte na stopie bazowej EURIBOR + marża. Wartość umowy wynosi 314,5 mln zł wg średniego kursu NBP z dnia 12 czerwca 2017 r. Umowa nie zawiera zapisów o karach umownych ani zapisów o zastrzeżeniu warunku bądź terminu. Warunki cenowe umowy nie odbiegają od warunków rynkowych.

Rating

W dniu 16 lutego 2017 r. (raport bieżący nr 7/2017) agencja ratingowa Fitch Ratings Ltd potwierdziła oceny ratingowe dla Banku: rating długoterminowy podmiotu (Long-term Foreign Currency IDR) na poziomie „B+” z perspektywą stabilną, rating krótkoterminowy (Short-term Foreign Currency IDR) na poziomie „B”, viability rating na poziomie „b+”, rating wsparcia (Support Rating) na poziomie 4, rating wsparcia (Support Rating Floor) na poziomie „B” oraz krajowy rating długoterminowy (National Short-term Rating) na poziomie „BB+(pol)” z perspektywą stabilną, krajowy rating krótkoterminowy (National Short-term Rating) na poziomie „B(pol)”. Agencja potwierdziła również ratingi dla Programu Emisji Obligacji o maksymalnej wartości do 2 miliardów zł: krajowy rating długoterminowy (senior unsecured bond programme) na poziomie „BB+(pol)” i krajowy rating krótkoterminowy (senior unsecured bond programme) na poziomie „B(pol)”. Ponadto dla obligacji podporządkowanych serii R1 w wysokości 83 mln zł Agencja potwierdziła rating na poziomie „BB-(pol)”.

Obecny poziom ratingu wynika z poglądu Agencji odnośnie ograniczonej możliwości nadzwyczajnego wsparcia dla Banku ze strony Państwa głównie w świetle BRRD (Dyrektywa w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków). Agencja wyraziła przekonanie, że instytucje państwowe mogłyby podjąć wyprzedzające działania, aby uniknąć przekroczenia przez Bank regulacyjnych wymogów kapitałowych z uwagi na pośredni udział kapitałowy Państwa w Banku oraz jego rolę w finansowaniu projektów proekologicznych w kraju.

Agencja do czynników, które mogą wpłynąć na podwyższenie ratingu zaliczyła m.in. pomyślnie wdrożenie programu postępowania naprawczego, ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego, stałe generowanie zysków oraz utrzymywanie silniejszych buforów kapitałowych.

Wykup obligacji podporządkowanych serii G

W dniu 28 lutego 2017 r. Bank dokonał przedterminowego wykupu 100 000 sztuk obligacji podporządkowanych serii G w łącznej kwocie 100 mln zł powiększonej o należną kwotę odsetek. Wykupione obligacje z chwilą dokonania wykupu zostały umorzone (raport bieżący nr 8/2017 z dnia 28 lutego 2017 r.).

Prawo ochrony środowiska

W dniu 27 kwietnia br. Prezydent podpisał Ustawę z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska. Nowelizacja dotyczy zmian zasad funkcjonowania Narodowego Funduszu Ochrony

Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz procedur powoływania ich władz – decyzyjność w zakresie wyboru członków rad nadzorczych wojewódzkich funduszy została przeniesiona z administracji samorządowej na administrację rządową. Wejście w życie zmiany ustawy oznacza w praktyce zmianę statusu WFOŚiGW z samorządowej osoby prawnej na jednostkę podległą Ministrowi Środowiska i NFOŚiGW. Mandaty dotychczasowych członków zarządu wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej wygasną z dniem powołania nowych członków zarządu.

Prawo wodne

Prace nad nowelizacją ustawy Prawo wodne są na finalnym etapie. Ustawa implementuje osiem unijnych dyrektyw - m.in. ściekową i azotanową, wprowadza zmiany do 45 obowiązujących ustaw. Zmiany w ustawie dotyczą m. in. powołania nowej jednostki - państwowej osoby prawnej Polskie Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, której zadaniem będzie finansowanie inwestycji w gospodarce wodnej oraz uregulowania kwestii administrowania wodami. Należy zaznaczyć, że zmiana ustawy wpłynie w niedługim czasie na zmniejszenie zasobności WFOŚiGW, które zgodnie z projektem utracą wpływ z opłat za korzystanie z wód na rzecz nowotworzonej instytucji.

3. CZYNNIKI, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA WYNIKI SEKTORA BANKOWEGO I BANKU

Programy Unijne

Aktualnie trwa realizacja działań w zakresie wsparcia projektów objętych programami unijnymi. Promowane kierunki, to przede wszystkim przejście na gospodarkę niskoemisyjną oraz dostosowania do zmian klimatu i efektywnego gospodarowania zasobami. Środki dystrybuowane są m.in. w ramach: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Regionalnych Programów Operacyjnych, w ramach których ogłoszone zostały nabory wniosków. W wybranych programach RPO, w tym w szczególności w obszarze efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, przewidziane jest wykorzystanie środków unijnych w formule instrumentów finansowych (pożyczek) dystrybuowanych przez Pośredników Finansowych, Bank planuje uczestniczyć w naborze w wybranych województwach i kierunkach działań. Ponadto uruchomienie działań inwestycyjnych zwiększy popyt na finansowanie bankowe, które uzupełni dostępne środki Unii Europejskiej.

Ryzyka istotne z punktu widzenia Grupy w zakresie finansowania OZE

Ryzyka zmiany rentowności projektów inwestycyjnych, które zmaterializowały się na skutek zmniejszenia cen zielonych certyfikatów w stosunku do pierwotnych założeń projektów, w wyniku wejścia w życie Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz znowelizowanej Ustawy o OZE, w szczególności zmiany podstawy opodatkowania farm. Dodatkowo w październiku 2016 roku opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Energii w sprawie tzw. obowiązku OZE., w którym określono wielkość obowiązku OZE.

Bank podjął działania mające na celu ograniczenie ryzyka, wynikającego z powyższych zmian przepisów prawnych, regulujących funkcjonowanie branży OZE, m.in.:

- prowadzony jest przegląd ekspozycji związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, ukierunkowany na szacowanie wpływu zmian otoczenia prawnego na zdolność do terminowej obsługi udzielonych kredytów oraz rozpoznania obszarów, w których konieczne jest uszczegółowienie lub dostosowanie warunków finansowania do sytuacji rynkowej,
- pozyskiwane są od kredytobiorców nowe modele finansowe, które podlegają weryfikacji i stress-testom, bazującym na parametrach faktycznie osiągniętych przez poszczególne projekty wiatrowe (ceny energii i praw majątkowych, produktywność, poziom kosztów operacyjnych, itp.),
- Bank podjął również działania mające na celu analizę kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez poszczególne spółki pod kątem ich optymalizacji. Analizą objęto koszty we wszystkich grupach rodzajowych, w tym w szczególności: serwis i utrzymanie, usługi doradcze i zarządzanie, ubezpieczenie, dzierżawa, podatki. Współdziałanie Banku i Klientów w perspektywie średnio- i długoterminowej koncentruje się na ograniczeniu kosztów funkcjonowania farm.

Ryzyko spadku ceny zielonych certyfikatów

Bank, do udzielenia kredytów - oceniając zdolność kredytową spółek wiatrowych, dokonywał oceny wrażliwości poszczególnych projektów na zmiany, w szczególności spadki cen zielonych certyfikatów. Standardowo zakładano spadek cen certyfikatów o 10-20% przy jednoczesnym przyjęciu konserwatywnego scenariusza w zakresie produktywności projektów.

W celu zabezpieczenia sezonowego spadku przychodów, standardem w finansowanych projektach było ustanowienie rezerwy w formie Rachunku Rezerwy Obsługi Długu (RROD), na którym gromadzone są środki w wysokości krotności miesięcznej raty kapitałowo – odsetkowej. Stosowne zapisy umowne obligują klientów do ich uzupełniania w przypadku skorzystania z rezerwy na spłatę zadłużenia.

Utrzymujące się niskie ceny zielonych certyfikatów skłaniają klientów do ich kumulacji i oczekiwania na podwyższenie ceny. Bank dokonuje weryfikacji poziomu zapasów w poszczególnych podmiotach, w oparciu o aktualne ceny.

Ryzyko umiejscowienia farm wiatrowych

Realizacja wszystkich projektów finansowanych przez Bank została zakończona, farmy wiatrowe posiadają pozwolenia na użytkowanie i uzyskały koncesję. W br. Bank przeprowadził również inspekcje projektów wiatrowych, w celu weryfikacji stanu faktycznego przedsięwzięć inwestycyjnych. We wszystkich przypadkach stan urządzeń, wież i fundamentów został oceniony jako dobry. Ryzyko ewentualnego wzruszenia pozwoleń na budowę i użytkowanie Bank ocenia jako niskie.

Ryzyko wynikające ze zmiany podstawy naliczania podatku od nieruchomości

Ostateczne decyzje w sprawie wysokości stawki opodatkowania podejmowane są przez gminy, na terenie których zlokalizowane są farmy.

Niezależnie od wyników rozstrzygnięć ww. ustaleń, Bank realizuje monitoring wpływu podwyższonego podatku na zdolność kredytową farm, przy założeniu zwiększonego podatku.

Ryzyko wynikające ze zniesienia obowiązku odkupu energii

Znowelizowana Ustawa o OZE likwiduje obowiązek odkupu, co wpływa na większą zależność przychodów od warunków kontraktowych zawieranych umów sprzedaży energii. Bank założył, że wpływ tego zjawiska będzie widoczny w roku 2018, natomiast w kolejnych latach zostanie stopniowo zrównoważony wzrostem cen energii. Jedną z potencjalnych ścieżek mitygowania ryzyka wynikającego ze zniesienia obowiązku odkupu energii może być także rozwój technologii magazynowania, a dla mniejszych projektów - współpraca z nowo tworzonymi strukturami klastrów energetycznych.

Weryfikując bieżące zmiany otoczenia prawnego działalności farm wiatrowych, Bank zidentyfikował dodatkowe ryzyka prawne, wynikające z projektów następujących ustaw i przyjętych rozporządzeń:

- 1) 20 lipca 2017 r. Sejm uchwalił nowelizację ustawy o OZE, wprowadzającą mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE.
Podpisana przez prezydenta w dniu 14 sierpnia 2017r nowelizacja ustawy o OZE wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.
Opłata ma wynosić 125 proc. średniej ceny certyfikatów z poprzedniego roku, ale nie więcej niż 300,03 zł/MWh.
- 2) Jednocześnie Ministerstwo Energii opublikowało 28 czerwca 2017 r. projekt zmian Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Projekt 2.6 z dnia 16.06.2017 r.), który przewiduje m.in.:
  - a) zmianę zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, pobieranym na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych i przywrócenie w tym zakresie stanu sprzed zmian dokonanych ustawą o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych,
  - b) wprowadzenie systemu Fit-in-Premium (FIP) dla instalacji o mocy od 500 kW do 1 MW, wykorzystujących hydroenergię i biogaz, umożliwiającego sprzedaż energii po stałej cenie wynoszącej 80% ceny referencyjnej, jednak wyłącznie innemu podmiotowi niż sprzedawca zobowiązany,

- c) zmodyfikowanie przepisów dot. obowiązku umarzania świadectw pochodzenia dla biogazu rolniczego (tzw. błękitnych certyfikatów) w celu uniknięcia wzrostu cen świadectw ponad wysokość jednostkowej opłaty zastępczej,

Wg ocen specjalistów rynkowych, wejście w życie przepisów planowane jest na IV kwartał 2017 r.

- 3) Ponadto w dniu 22 sierpnia 2017r zostało opublikowane Rozporządzenia Ministerstwa Energii wprowadzającego wielkość obowiązku udziału OZE ze źródeł odnawialnych innych niż biogaz na poziomie 17,5% (w 2017 roku wynosi on 15,4%), natomiast ze źródeł biogazowych na poziomie 0,5% (w 2017 roku wynosi on 0,6%). Rozporządzenie dostosowuje poziom obowiązku OZE do założeń zawartych w uzasadnieniu poselskiego projektu nowelizacji Ustawy o OZE, wprowadzającej mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE, i mających na celu niwelowanie nadwyżki zielonych certyfikatów.

Zdaniem Banku jest to pozytywny sygnał wzrostowy, przy zastrzeżeniu, że dla przywrócenia równowagi rynkowej wskazane jest dalsze podwyższanie obowiązku OZE do poziomu wskazanego w Ustawie.

Portfel kredytowy Grupy obejmuje zaangażowanie związane z finansowaniem kilkudziesięciu projektów realizowanych przez firmy funkcjonujące na rynku elektrowni wiatrowych. Kontynuowany jest przegląd zaangażowań związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, połączony z działaniami Grupy, ukierunkowanymi na:

- 1) stymulowanie Klientów w kierunku optymalizacji kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez spółki, w tym w szczególności koszty serwisu i utrzymania oraz zarządzania projektami – 12 klientów wynegocjowało już umowy O&M uzyskując znaczne oszczędności kosztowe, większość pozostałych klientów prowadzi rozmowy zarówno z dotychczasowymi podmiotami świadczącymi usługi serwisu, jak i podmiotami konkurencyjnymi w celu pozyskania ofert na serwis elektrowni, odzwierciedlających aktualną sytuację rynkową w branży OZE,
- 2) uzyskiwanie dodatkowego wsparcia dla projektów od Udziałowców/Sponsorów poprzez dokapitalizowanie spółek w formie: dopłat do kapitału, udzielenia pożyczek podporządkowanych spłacie kredytu, konwersji dotychczasowych pożyczek na kapitał, udzielenie dodatkowego poręczenia/gwarancji i/lub wydłużenie obowiązywania dotychczasowych poręczeń/gwarancji udzielonych przez Sponsorów – efektem powyższych działań jest m.in. zapewnienie możliwości uzupełniania środków na rachunkach rezerwy obsługi długu, wsparcie w terminowym regulowaniu zobowiązań handlowych, realizacja kowenantów umownych,
- 3) wprowadzenie dodatkowych postanowień do umów kredytu obligujących klientów do dokonania przedpłaty długu ze zakumulowanych nadwyżek i rezerw oraz dokonywania przedpłat z bieżących nadwyżek środków generowanych przez projekt (cash sweep),
- 4) wprowadzenie obowiązku bieżącej sprzedaży praw majątkowych zakumulowanych jako zapasy, celem poprawy bieżącej płynności,
- 5) wprowadzenie dodatkowych warunków ograniczających możliwość dokonywania dystrybucji środków do Sponsorów,
- 6) uzyskanie dokumentów (certyfikatów wystawionych przez producentów bądź raportów technicznych), potwierdzających minimum 25 letni okres eksploatacji turbin, stwarzających możliwość przyjęcia założenia wydłużonego okresu funkcjonowania farmy w stosowanym modelu wyceny ekspozycji kredytowych.

Do pozostałych czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Grupy w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:

- **skutki ewentualnego ustawowego rozwiązania kwestii kredytów mieszkaniowych w CHF i innych walutach obcych**

Na dzień publikacji niniejszego raportu nie jest znana ostateczna forma ustawowego rozwiązania kwestii kredytów mieszkaniowych ustawy. Implementacja proponowanych obecnie inicjatyw w zakresie przewalutowania kredytów hipotecznych w walutach obcych miałaby negatywny wpływ na wyniki finansowe sektora bankowego i BOŚ S.A.

- **ryzyko istotnego osłabienia kursu złotego wobec CHF i EUR**

W przypadku istotnego osłabienia PLN w stosunku do CHF lub EUR utrzymywania się w długim okresie osłabionego kursu PLN, zdarzenie takie spowodowałoby wzrost wolumenu kredytów walutowych, co oznacza z jednej strony wzrost wymogu kapitałowego z tytułu tych kredytów, z drugiej natomiast konieczność zapewnienia odpowiednio większego finansowania. W przypadku trwałej znaczącej deprecjacji PLN względem walut obcych, zwłaszcza CHF, należałoby się liczyć z pogorszeniem jakości portfela walutowych kredytów hipotecznych.

- **ryzyko wzrostu zmienności na globalnym rynku finansowym oraz obniżenie ratingu zarówno krajowego, jak i Banku**

Skutki dla Banku mogą obejmować m.in. zwiększony koszt finansowania zewnętrznego, jak również utrudnienia w dostępie do finansowania zagranicznego oraz realizacji transakcji z zakresu zarządzania ryzykiem walutowym i stopy procentowej.

- **ewentualna dopłata do Funduszu Wsparcia Kredytobiorców**

Nie można wykluczyć dodatkowych dopłat do Funduszu Wsparcia Kredytobiorców.

- **wprowadzenie MSSF 9**

Wdrożenie, z dniem 1 stycznia 2018 r., Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 (MSSF 9) spowoduje zmiany w co najmniej trzech obszarach: w modelu pomiaru utraty wartości, modelu klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń. Z ekonomicznego punktu widzenia ewentualne obciążenia związane z wdrożeniem nowego modelu pomiaru utraty wartości w momencie przejścia na MSSF 9 w dacie 1 stycznia 2018 r. mogą korygować kapitały własne lub wynik finansowy w wysokości różnicy pomiędzy wysokością odpisów wyliczonych zgodnie z MSSF9, a dotychczasowym poziomem odpisów wyliczanych zgodnie z MSR 39. Nowy sposób klasyfikacji i wyceny aktywów może natomiast skutkować korektą kapitałów w momencie przejścia na MSSF9 oraz zwiększoną zmiennością wyniku finansowego w kolejnych okresach wobec potencjalnej konieczności wyceny części posiadanych aktywów w wartości godziwej przez wynik finansowy. W Banku prowadzone są prace nad oszacowaniem wpływu wdrożenia standardu na wyniki i kapitał.

- **ryzyko utrzymywania się stóp procentowych na niskim poziomie lub kolejne obniżki stóp procentowych zarówno w PLN jak i walutach obcych**

Ewentualne dalsze obniżki stóp procentowych doprowadziłyby do zawężenia realizowanej marży odsetkowej netto i spadku wyniku odsetkowego z uwagi m.in. na ograniczenia ustawowe wysokości odsetek, brak możliwości dalszego obniżenia oprocentowania rachunków bieżących czy też klauzule umowne dot. nieuwzględniania ujemnych stawek w przypadku finansowania hurtowego w walutach obcych.

- **pokrycie odpisami aktualizującymi ekspozycji wykazujących utratę wartości**

Bank z uwagi na specyfikę swojej działalności (zaangażowanie w projekty proekologiczne) angażując się w transakcje o relatywnie wysokiej wartości dąży do maksymalizacji zabezpieczenia poziomu ekspozycji na ryzyko. Tworzone odpisy aktualizujące wartość brutto ekspozycji uwzględniają poziom przyjętych zabezpieczeń.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY I BANKU

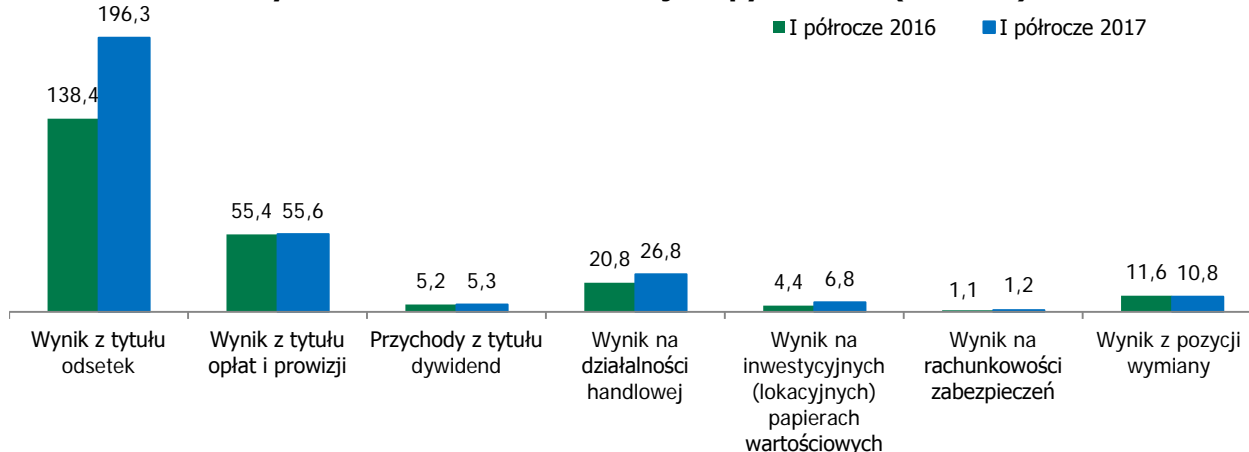
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY

Wyszczególnienie	II kw.	I kw.	I półr.	I półr.	Zmiana	
	2017	2017	2017	2016	II kw.2017/ I kw. 2017	I półr.2017/ I półr. 2016
	tys. zł					
Działalność kontynuowana						
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	169 123	170 386	339 509	347 489	-0,7	-2,3
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	-71 913	-71 263	-143 176	-209 096	0,9	-31,5
Wynik z tytułu odsetek	97 210	99 123	196 333	138 393	-1,9	41,9
Przychody z tytułu opłat i prowizji	34 576	38 364	72 940	70 888	-9,9	2,9
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-8 858	-8 444	-17 302	-15 473	4,9	11,8
Wynik z tytułu opłat i prowizji	25 718	29 920	55 638	55 415	-14,0	0,4
Przychody z tytułu dywidend	5 264	13	5 277	5 174	40 392,3	2,0
Wynik na działalności handlowej	18 777	8 068	26 845	20 809	132,7	29,0
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	-	6 816	6 816	4 392	x	55,2
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	410	838	1 248	1 128	-51,1	10,6
Wynik z pozycji wymiany	3 391	7 439	10 830	11 575	-54,4	-6,4
Pozostałe przychody operacyjne	5 032	5 259	10 291	5 571	-4,3	84,7
Pozostałe koszty operacyjne	-6 325	-4 121	-10 446	-5 928	53,5	76,2
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-28 581	-10 553	-39 134	-57 794	170,8	-32,3
Ogólne koszty administracyjne	-89 770	-111 032	-200 802	-192 017	-19,1	4,6
Wynik na działalności operacyjnej	31 126	31 770	62 896	-13 282	-2,0	X
Zysk / Strata brutto	31 126	31 770	62 896	-13 282	-2,0	X
Obciążenia podatkowe	-7 725	-11 817	-19 542	1 536	-34,6	x
- część bieżąca	-4 552	-11 118	-15 670	-1 305	-59,1	1 100,8
- część odroczone	-3 173	-699	-3 872	2 841	353,9	X
ZYSK / STRATA NETTO	23 401	19 953	43 354	-11 746	17,3	X

Grupa BOŚ S.A. wypracowała w I półroczu 2017 r. zysk netto w wysokości 43,4 mln zł wobec straty na poziomie 11,7 mln zł w analogicznym okresie ub.r.

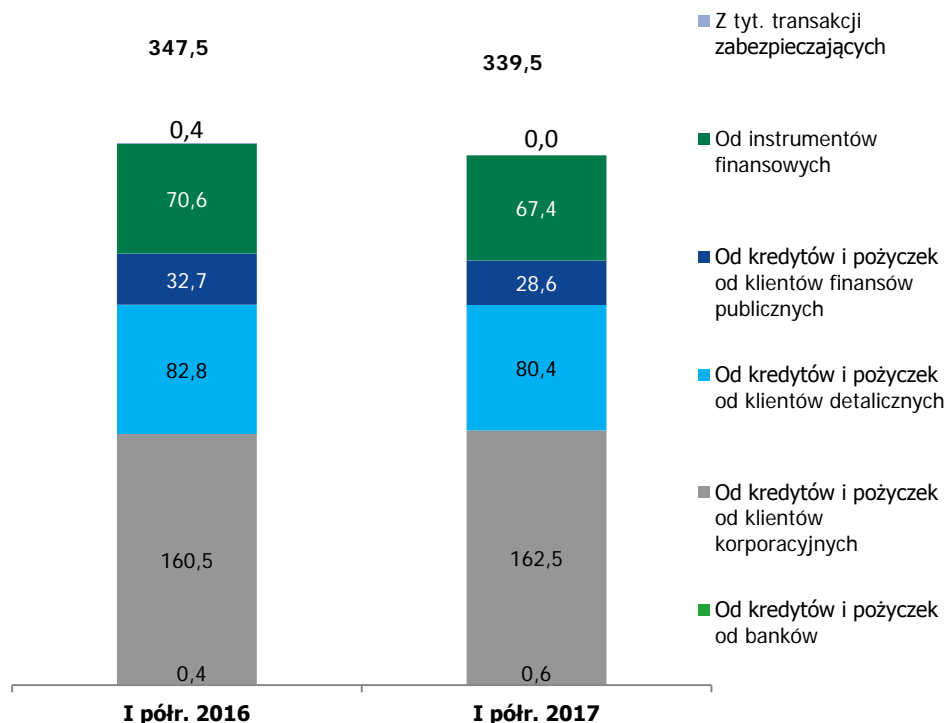
W I półroczu 2017 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła wyższy o 27,9% wynik na działalności bankowej w porównaniu do analogicznego okresu ub.r. Wynik ten wyniósł 303,0 mln zł wobec 236,9 mln zł w I półroczu 2016 r. Grupa BOŚ S.A. poprawiła wynik z tytułu odsetek, wynik z tytułu prowizji, wynik na działalności handlowej oraz wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych a także wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, przy słabszym wyniku z pozycji wymiany.

Wynik na działalności bankowej Grupy BOŚ S.A. (w mln zł)

W I półroczu 2017 r. Grupa BOŚ S.A. wypracowała wyższy o 41,9% niż w analogicznym okresie 2016 r. wynik z tytułu odsetek, który wyniósł 196,3 mln zł wobec 138,4 mln zł w I półroczu 2016 r. Wzrost wyniku odsetkowego był efektem wyższego tempa spadku kosztów odsetkowych niż spadku przychodów.

Przychody z tytułu odsetek (w mln zł)

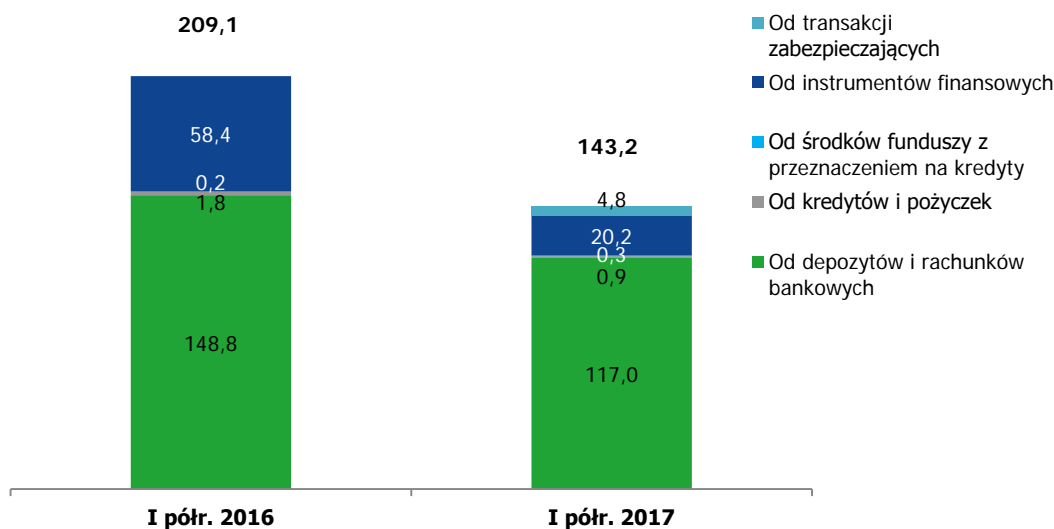

Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze spadły o 8,0 mln zł, tj. o 2,3% w I półroczu 2017 r. w porównaniu do I półrocza 2016 r. Zmiana przychodów była efektem niższych przychodów odsetkowych z portfela kredytowego klientów finansów publicznych - zmniejszenie o 4,1 mln zł, tj. o 12,6%, oraz od klientów detalicznych o 2,4%, tj. 2,9% głównie na skutek spadku średniego salda kredytów jednostek finansów publicznych o 15,1% i klientów detalicznych odpowiednio o 6,3%. Przychody od instrumentów finansowych były niższe o 3,3 mln zł, tj. o 4,6%.

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank w I półroczu 2017 r.:

- w złotych wyniosła 4,30%, tj. była na poziomie I półrocza 2016 r.,
- w walutach obcych wyniosła 2,33%, wobec 2,11% w I półroczu 2016 r.

Koszty z tytułu odsetek (w mln zł)

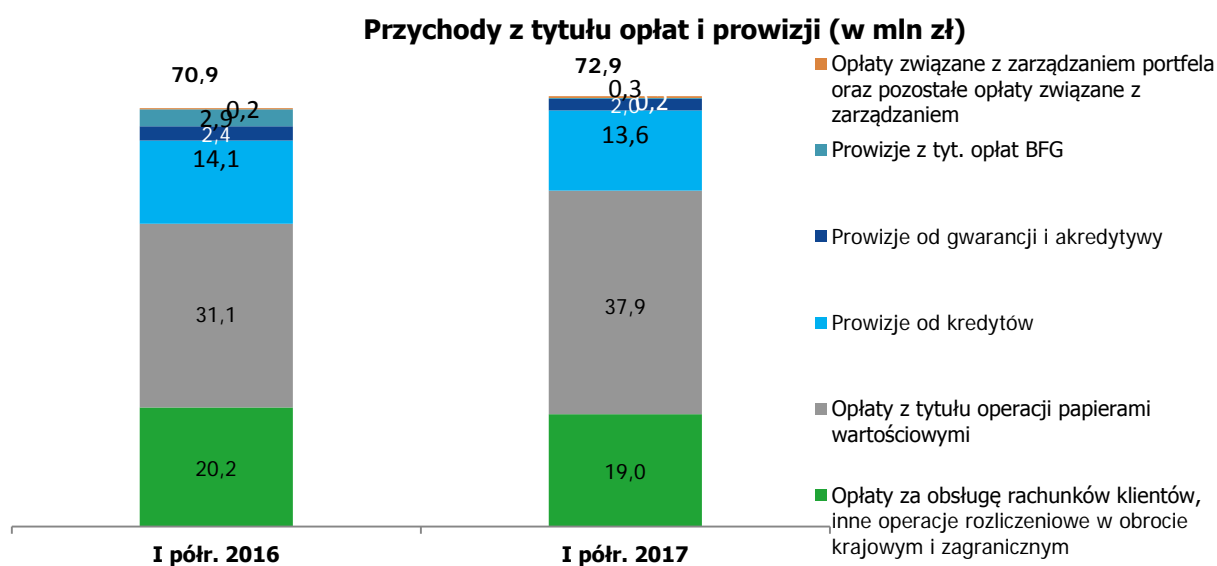
Koszty z tytułu odsetek zmniejszyły się o 65,9 mln zł, tj. o 31,5%. Największy wpływ na ich obniżenie miał spadek o 38,3 mln zł, tj. 65,5% kosztów instrumentów finansowych i był skutkiem wykupu w maju 2016 r. wysokokosztowych euroobligacji oraz wykupu w lutym br. podporządkowanych obligacji własnych serii G. W I kwartale 2017 r. przedterminowy wykup obligacji własnych serii G miał także jednorazowy wpływ na poprawę wyniku odsetkowego w kwocie 6 mln zł. Seria ta zakładała podwyższenie marży po pięciu latach od momentu emisji, co było księgowo ujmowane w bieżących kosztach w postaci korekty odsetek liczonych metodą efektywnej stopy procentowej. Z uwagi na wykup obligacji serii G oraz brak konieczności wejścia w okres podwyższonej marży, w lutym br. wyksięgowano naliczoną przez 5 lat negatywną korektę odsetek w kwocie 6 mln zł.

Koszty przyjętych depozytów i rachunków segmentu detalicznego zmniejszyły się o 17,8 mln zł, tj. o 17,0%, głównie na skutek obniżenia oprocentowania depozytów. Koszty depozytów klientów korporacyjnych spadły o 11,5 mln zł tj. o 33,3%, przy obniżeniu średniego salda depozytów o 18,8%.

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku w I półroczu 2017 r.:

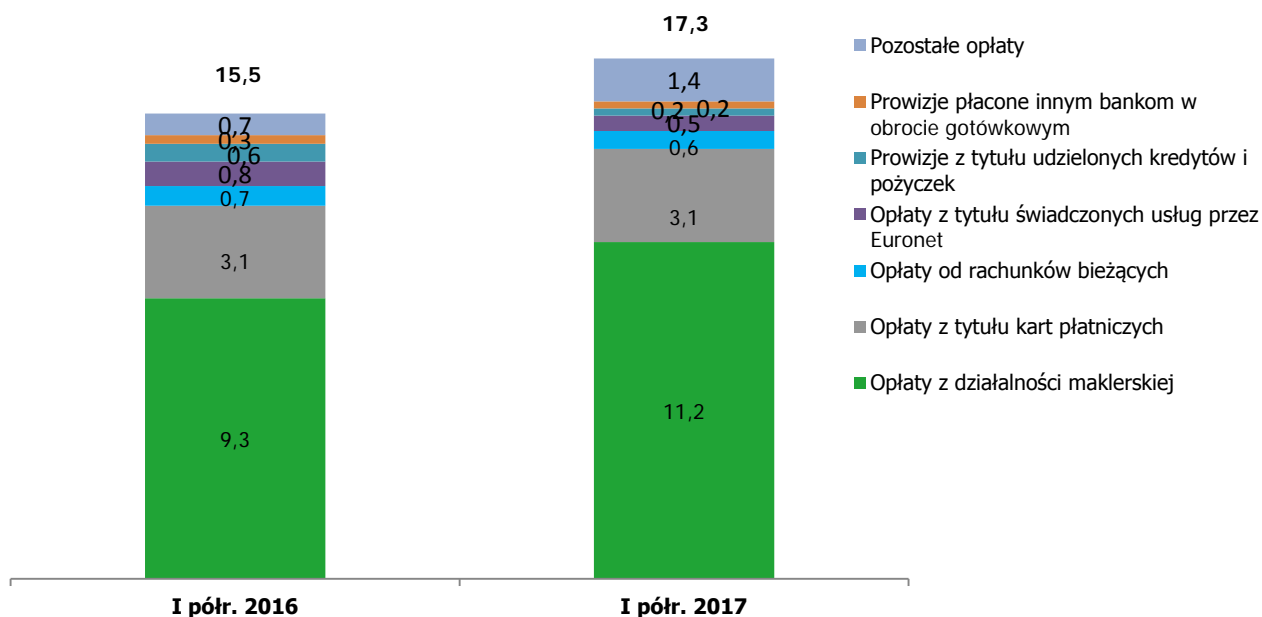
- w złotych wyniosła 1,64%, wobec 2,01% w I półroczu 2016 r.,
- w walutach obcych wyniosła 0,61%, wobec 0,29% w I półroczu 2016 r.

W efekcie wzrostu wyniku odsetkowego przy zmniejszeniu sumy bilansowej, marża odsetkowa na aktywach ogółem, liczona jako relacja wyniku odsetkowego do średniego stanu aktywów z początku i końca roku, wzrosła z poziomu 1,5% do poziomu 1,9% w I półroczu 2017 r. Tym samym, na koniec I półrocza 2017 r. różnica marży odsetkowej Banku do sektora zmniejszyła się do -0,4 p.p. z poziomu -0,9 p.p. na koniec 2016 r.

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji zwiększył się o 0,4% w półroczu 2017 r. w porównaniu do analogicznego okresu ub.r. Przychody z tytułu opłat i prowizji wrosły o 2,1 mln zł, tj. 2,9% głównie w związku z wyższymi przychodami o 6,8 mln zł, tj. 21,7% z opłat z tytułu operacji papierami wartościowymi, przy spadku przychodów z opłat za obsługę rachunków klientów o 1,1 mln zł tj. 5,6%, prowizji z tyt. opłat BFG o 2,7 mln zł tj. 94,1%, niższymi prowizjami od gwarancji akredytyw o 0,5 mln zł tj. 18,9%.

Koszty z tytułu opłat i prowizji (w mln zł)

Koszty z tytułu opłat i prowizji wzrosły o 1,8 mln zł, tj. o 11,8%, głównie na skutek wyższych o 1,9 mln zł, tj. 20,0% opłat z tytułu działalności maklerskiej, przy nieznacznej zmianie opłat z tytułu kart płatniczych.

Przychody z tytułu dywidend w I półroczu 2017 r. zwiększyły się o 0,1 mln zł, tj. 2% w relacji do I półrocza 2016 r. Na przychody z tytułu dywidend składa się dywidenda wypłacona przez Kemipol sp. z o.o. w wysokości 5,2 tys. zł. za pierwsze półrocze 2017 r. W analogicznym okresie ub.r. Bank otrzymał 4,8 mln zł od spółki Kemipol sp. z o.o. oraz 0,3 mln zł ze spółki WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Wynik Grupy BOŚ S.A. na działalności handlowej w I półroczu 2017 r. był wyższy o 6,0 mln zł tj. 29,% wobec I półrocza 2016 r. Głównie na skutek wyższego wyniku na działalności handlowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. z operacji kontraktami różnic kursowych, jak i pozostałymi pochodnymi instrumentami finansowymi. Wynik handlowy Banku za I półrocze 2017 roku wyniósł 9,0 mln zł wobec 10,3 mln zł w analogicznym okresie ub.r. Największy udział w tej pozycji Banku miał wynik z transakcji FX Swap, zawieranych w celu zapewnienia finansowania portfela kredytów walutowych. Wynik handlowy uwzględnia również transakcje IRS z klientami korporacyjnymi, transakcje własne Banku na rynku stopy procentowej oraz rewaluację otwartych transakcji FX Forward.

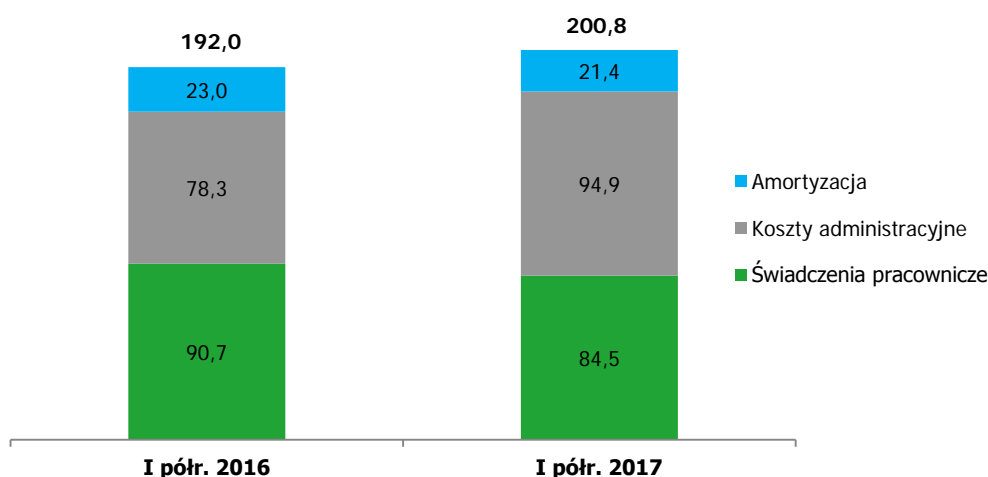
Wynik Grupy na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych wzrósł o 55,2%, w I półroczu 2016 r. na skutek sprzedaży przez Spółkę zależną Banku posiadanych akcji spółki notowanej na GPW, przy rozwiązaniu wcześniej utworzonych odpisów.

Wynik z pozycji wymiany wyniósł 10,8 mln zł i był niższy o 6,4% w porównaniu do wyniku w analogicznym okresie ub.r., głównie z powodu niższego wyniku z transakcji klientów.

W I półroczu 2017 r. w porównaniu do analogicznego okresu ub.r. korzystniej ukształtował się wynik odpisów z tytułu utraty wartości w wysokości -39,1 mln zł wobec -57,8 mln zł w I półroczu 2016 r. Saldo odpisów na kredyty udzielone klientom segmentu korporacyjnego wyniosło 19,4 mln zł wobec 36,7 mln zł w I półroczu 2016 r. a saldo segmentu detalicznego wyniosło 11,7 mln zł wobec 21,9 mln zł. Saldo odpisów na należności pozabilansowe wyniosło 8,2 mln zł i wobec rozwiązania odpisów w analogicznym okresie ub.r. na kwotę 0,9 mln zł. Na wynik odpisów w segmencie korporacyjnym wpłynęło głównie dotworzenie odpisów dla indywidualnie istotnych klientów korporacyjnych. W obszarze detalicznym dotworzono odpisy z tytułu kredytów zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu wzrostu ryzyka w portfelu pożyczek gotówkowych.

Ogólne koszty administracyjne (w mln zł)

Ogólne koszty administracyjne Grupy zwiększyły się o 8,8 mln zł tj. o 4,6% wobec analogicznego okresu ub.r., głównie na skutek wyższej w tym okresie o 15,3 mln zł składki na BFG. Należy uwzględnić fakt iż, cała ustalona przez BFG roczna składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków za 2017 r. w wysokości 24,7 mln złotych została zaliczona w ciężar koszty I kwartału 2017 r.

Koszty świadczeń pracowniczych Grupy BOŚ S.A. w I półroczu 2017 r. w stosunku do analogicznego okresu roku 2016 były niższe 6,8%, przy zmniejszeniu zatrudnienia w BOŚ S.A. o 11,6% wobec stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. a w całej Grupie o 9,8%.

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana %	
	w etatach			30.06.2017	30.06.2017
				vs.	vs.
Zatrudnienie w BOŚ S.A.	1 338	1 431	1 513	-6,5	-11,6
Zatrudnienie w spółkach zależnych	254	245	245	3,7	3,7
Razem zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	1 592	1 676	1 758	-5,0	-9,4

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy w ujęciu faktycznym oraz po wyłączeniu odpisów na portfel farm wiatrowych oraz metodologię ich obliczenia:

Wyszczególnienie	I półr. 2017	2016	Zmiana w p.p.
	%		I półr. 2017 / 2016
Stopa zwrotu z kapitału (ROE) ¹	-0,3	-3,7	3,4
Stopa zwrotu z aktywów (ROA) ²	0,0	-0,3	0,3
Marża odsetkowa na aktywach ogółem ³	1,9	1,5	0,4
Koszt ryzyka ⁴	-1,3	-1,4	0,1
Koszty/dochody (C/I) ⁵	66,3	74,6	-8,3

1) relacja zysku netto z ostatnich czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów z początku i końca czterech kwartałów,

2) relacja zysku netto z ostatnich czterech kwartałów do średniego stanu aktywów z początku i końca czterech kwartałów,

3) relacja annualizowanego wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu,

4) relacja wyniku odpisów w Banku z tytułu utraty wartości dla ostatnich 12 miesięcy do średniego stanu wartości kredytów i pożyczek w tym okresie,

5) relacja ogólnych kosztów administracyjnych do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń i wyniku z pozycji wymiany, wyniku z pozostałych operacji.

Wskaźnik koszty/dochody wyniósł 66,3% na koniec I półrocza 2017 r. Wskaźnik ten zmniejszył się o 8,3 p.p. wobec poziomu na koniec 2016 r., na skutek wyższych dochodów w szczególności wyniku odsetkowego.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, Grupa jest zobowiązana utrzymywać łączny współczynnik kapitałowy na poziomie co najmniej 8%. Współczynnik kapitału Tier I i współczynnik kapitału podstawowego Tier I powinny wynosić odpowiednio co najmniej 6% i 4,5%.

Poziom współczynników kapitałowych kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana w p.p.
	%		30.06.2017 vs. 31.12.2016
Łączny współczynnik kapitałowy (współczynnik wypłacalności)	14,71	14,28	0,43
Współczynnik kapitału Tier 1	11,89	11,37	0,52

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku (zwanego obecnie łącznym współczynnikiem kapitałowym) na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska Enskilda Banken. Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające z zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 22 października 2015 r. poinformowała banki o wprowadzeniu bufora zabezpieczającego zwiększającego wymogi dla współczynników kapitałowych o 1,25 p.p. W efekcie, od 1 stycznia 2016 r. zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe wzrosły do poziomów 10,25% dla współczynnika kapitał Tier I oraz 13,25% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

W dniu 29 grudnia 2016 r. Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Grupę funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenie ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,72 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,54 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,40 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. a Rozporządzenia CRR).

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na dzień 30 czerwca 2017 r. utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

2. BILANS

Suma bilansowa Grupy BOŚ na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniosła 19 908,5 mln zł i była niższa o 4,4% w porównaniu do stanu na koniec 2016 r.

2.1. Aktywa

2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów

Na dzień 30 czerwca 2017 r. największy udział w aktywach Grupy (65,4%) miały kredyty i pożyczki udzielone klientom. Udział tej pozycji w aktywach zmniejszył się od początku roku o 1,7 p.p. Zmniejszył się także udział w aktywach inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych z 26,0% do 25,6%. Natomiast wzrósł udział należności od innych banków o 1,7%.

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana %
	tys. zł		
Kasa, środki w Banku Centralnym	628 765	513 754	22,4
Należności od innych banków	476 439	154 668	208,0
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	85 941	59 524	44,4
Pochodne instrumenty finansowe	175 503	126 915	38,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	177	4 840	-96,3
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 014 398	13 965 259	-6,8
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	5 093 252	5 419 369	-6,0
- dostępne do sprzedaży	3 893 507	4 233 279	-8,0
- utrzymywane do terminu zapadalności	1 199 745	1 186 090	1,2
Wartości niematerialne	122 882	131 310	-6,4
Rzeczowe aktywa trwałe	69 727	81 723	-14,7
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	65 578	73 371	-10,6
- bieżące	453	1 422	-68,1
- odroczone	65 125	71 949	-9,5
Inne aktywa	175 837	298 756	-41,1
Aktywa razem	19 908 499	20 829 489	-4,4

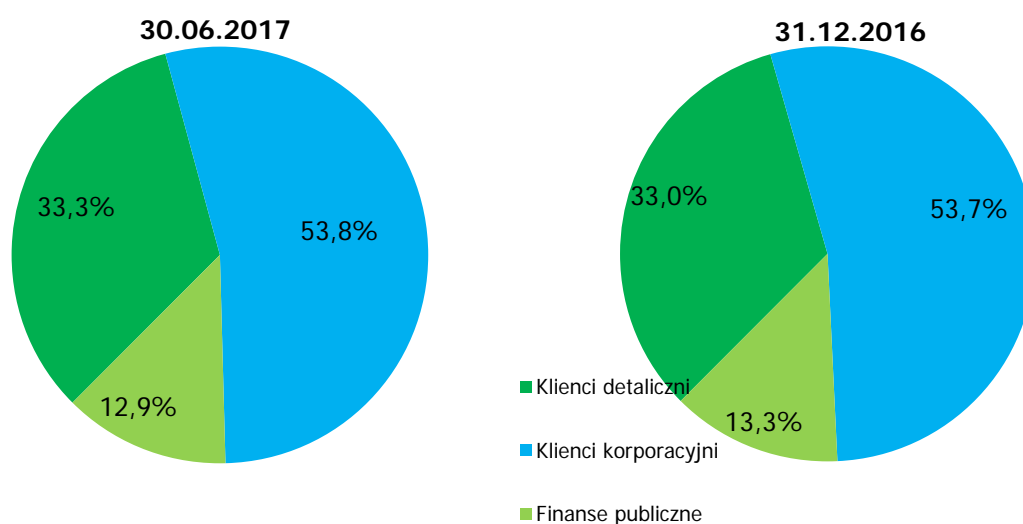
2.1.2. Kredyty i pożyczki

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana %
	tys. zł		30.06.2017 vs. 31.12.2016
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 329 393	4 615 541	-6,2
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	7 000 132	7 496 711	-6,6
Kredyty udzielone finansom publicznym	1 683 536	1 853 003	-9,1
Kredyty udzielone pozostałym klientom	1 330	-	x
Kredyty i pożyczki razem	13 014 391	13 965 255	-6,8
Pozostałe należności	7	4	75,0
KREDYTY I POŻYCZKI NETTO UDZIELONE KLIENTOM	13 014 398	13 965 259	-6,8

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy według stanu na koniec I półrocza 2017 r. wynosiła 13 014,4 mln zł.

Zmiana salda kredytów miała miejsce zarówno w pozycji kredyty udzielone klientom detalicznym - o 286,1 mln zł jak i korporacyjnym - o 496,6 mln zł oraz finansom publicznym - o 169,5 mln zł. Na zmniejszenie salda kredytów wpływ miało m.in. umocnienie się złotówki wobec innych walut. Kredyty zmniejszyły się z tego tytułu o ok. 200 mln zł wobec stanu na koniec 2016 r.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom – struktura segmentowa

Udział kredytów udzielonych klientom korporacyjnym w kredytach ogółem wynosi 53,8%. Natomiast kredyty udzielone klientom segmentu detalicznego mają 33,3% udziału w kredytach ogółem. Główną pozycję stanowią kredyty mieszkaniowe, których wartość bilansowa wyniosła 3 448,3 mln zł na koniec I półrocza 2016 r.

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana %	
				30.06.2017 vs. 31.12.2016	30.06.2017 vs. 30.06.2016
Kredyty mieszkaniowe w PLN	1 504 103	1 543 254	1 569 668	-2,5	-4,2
Kredyty mieszkaniowe w CHF	1 150 947	1 286 417	1 325 125	-10,5	-13,1
Kredyty mieszkaniowe w EUR	741 338	806 542	836 120	-8,1	-11,3
Kredyty mieszkaniowe w USD	51 936	61 456	61 561	-15,5	-15,6
KREDYTY MIESZKANIOWE OGÓŁEM	3 448 324	3 697 669	3 792 475	-6,7	-9,1

Kredyty w walutach obcych mają 56,4% udział w kredytach mieszkaniowych ogółem (58,3% na koniec 2016 r.). Udział kredytów mieszkaniowych w CHF w całym portfelu kredytowym Grupy BOŚ S.A. (netto) wyniósł 8,8% i zmniejszył się o 0,4 p.p. w relacji do stanu na koniec 2016 r.

2.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W I półroczu 2017 r. Bank udzielił kredytów i pożyczek (nowa sprzedaż) na kwotę 993,7 mln zł, tj. o 10,2% mniej niż w analogicznym okresie 2016 r. (bez kredytów w rachunku bieżącym; wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Sprzedaż klientom segmentu detalicznego zwiększyła się o 25,8%, przy spadku o 19,9% sprzedaży klientom segmentu korporacyjnego.

Wyszczególnienie	I półr. 2017	I półr. 2016	Zmiana %
	tys. zł	tys. zł	
Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	224 868 797	178 701 175	25,8
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie roku	736 400 945	919 037 205	-19,9
Kredyty udzielone finansom publicznym w okresie roku	32 430 714	9 220 866	251,7
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W DANYM OKRESIE	993 700 456	1 106 959 247	-10,2

2.1.4 Jakość portfela kredytowego

Na koniec czerwca br. stan odpisów aktualizujących wyniósł 556,8 mln zł wobec 563,1 mln zł na koniec 2016 r. Relacja odpisów aktualizujących do kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom brutto na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniosła 4,1% i zwiększyła się o 0,2 p.p. wobec stanu na koniec 2016 r.

Wyszczególnienie	30.06.2017		31.12.2016	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:				
- kredyty i pożyczki, które nie są zaległe	11 014 281	81,2	11 793 879	81,2
- kredyty i pożyczki, które są zaległe	10 855 436	80,0	11 568 265	79,6
- kredyty i pożyczki, które są zaległe	158 845	1,2	225 614	1,6
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:				
- farmy wiatrowe	1 083 481	8,0	1 131 837	7,8
- farmy wiatrowe	908 043	6,7	938 793	6,5
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości, w tym:				
- farmy wiatrowe	1 473 413	10,9	1 602 633	11,0
- farmy wiatrowe	509 397	3,8	528 976	3,6
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	13 571 175	100,0	14 528 349	100,0
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom, w tym:				
- farmy wiatrowe	-556 783	-4,1	-563 093	-3,9
- farmy wiatrowe	-110 172	-0,8	-107 177	-0,7
Pozostałe należności	7	0,0	4	0,0
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	13 014 399	95,9	13 965 260	96,1
- klienci	13 014 398	95,9	13 965 259	96,1
- banki	1	0,0	1	0,0

Udział kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w całym portfelu wyniósł 10,9% na dzień 30 czerwca 2017 r. wobec 11,0% na koniec 2016 r.

2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem

Wyszczególnienie	30.06.2017 tys. zł	31.12.2016	Zmiana %
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	326 380	115 764	181,9
Pochodne instrumenty finansowe	88 694	122 382	-27,5
Pochodne instrumenty zabezpieczające	30 947	27 406	12,9
Zobowiązania wobec klientów	16 075 937	17 123 578	-6,1
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	829 781	829 735	0,0
Zobowiązania podporządkowane	493 549	601 373	-17,9
Rezerwy	15 761	7 043	123,8
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	6 163	265	2 225,7
- bieżące	4 806	265	1 713,6
- odroczone	1 357	-	x
Pozostałe zobowiązania	198 298	220 054	-9,9
Kapitał własny razem	1 842 989	1 781 889	3,4
Kapitał własny i zobowiązania razem	19 908 499	20 829 489	-4,4

W I półroczu 2017 r. miały miejsce niewielkie zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań. W wyniku spadku zobowiązań wobec klientów o 6,1% ich udział w pasywach zmniejszył się o 1,5 p.p. do 80,7% na dzień 30 czerwca 2017 r. Zobowiązania podporządkowane w wyniku wykupu obligacji podporządkowanych zmniejszyły się o 17,9% a ich udział spadł o 0,4 p.p. Zwiększył się udział zobowiązań wobec Banku Centralnego oraz innych banków a także udział kapitału własnego. Kwota kapitału uwzględnia zysk toku bieżącego.

2.3. Źródła finansowania działalności

2.3.1. Źródła finansowania działalności Grupy

Główne źródło finansowania działalności Grupy BOŚ S.A. i Banku, stanowią zobowiązania wobec klientów, w tym:

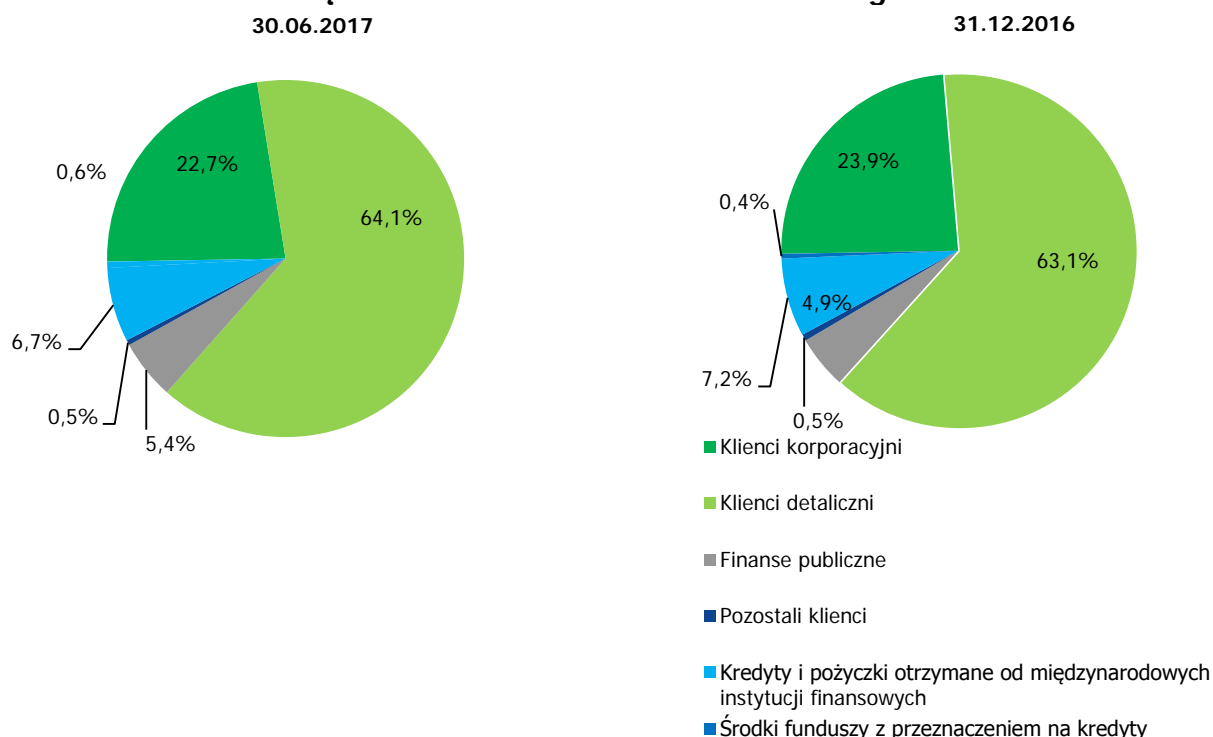
- środki depozytowe pozyskiwane przez sieć placówek Banku,
- kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych,
- środki pozyskane od obcych donatorów na działalność kredytową w formie bezpośrednich linii, dopłat do oprocentowania lub dopłat do kapitału (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, JESSICA - Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich).

Zobowiązania Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. wobec klientów według stanu na 30 czerwca 2017 r. wyniosły 16 076 mln zł i wobec 17 124 mln zł na koniec 2016 r.

Wyszczególnienie	30.06.2017 tys. zł	31.12.2016	Zmiana % 30.06.2017 vs. 31.12.2016
Klienci korporacyjni	3 653 650	4 094 055	-10,8
Klienci detaliczni	10 305 656	10 796 832	-4,5
Finanse publiczne	869 178	830 967	4,6
Fundusze ekologiczne	578	235	146,0
Pozostali klienci	76 378	102 070	-25,2
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 078 875	1 225 724	-12,0
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	91 622	73 695	24,3
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM	16 075 937	17 123 578	-6,1

Na koniec I półrocza 2017 r. wolumen depozytów detalicznych wyniósł 10 305,7 mln zł i zmniejszył się o 4,5% wobec stanu na koniec 2016 r. Należy jednak zauważyć, iż w poprzednim roku Bank odnotował znaczący wzrost stanu depozytów, które zwiększyły się w tym okresie o 28,6% w stosunku do stanu na koniec 2015 r.

Zobowiązania wobec klientów – struktura segmentowa

Pomimo zmiany stanu wolumenu depozytów detalicznych ich udział w depozytach ogółem wzrósł o 1,1% i wyniósł 64,1% na koniec I półrocza 2017 r. Miało to miejsce na skutek wyższego tempa spadku depozytów korporacyjnych. Ich udział zmniejszył się o 1,2 p.p.

2.3.2. Informacje o zaciągniętych kredytach i umowach pożyczek

W dniu 13 czerwca 2017 r. (raport bieżący nr 23/2017) została zawarta umowa pożyczki z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, który postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres do 12 lat. Pożyczka przeznaczona jest na finansowanie projektów inwestycyjnych, realizowanych przez podmioty sektora finansów publicznych, małe i średnie przedsiębiorstwa zatrudniające do 250 pracowników oraz średnie przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 3 tysiące pracowników, w obszarze związanym z ochroną środowiska, utrzymaniem infrastruktury, produkcją i handlem.

Co najmniej 40 proc. środków z puli 75 mln euro, przeznaczone będzie na działania promujące ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, tj. finansowanie inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej i niskoemisyjnego transportu miejskiego. Przedsięwzięcia te realizowane będą w ramach programu Climate Change Action (wpisanego do Planu Inwestycyjnego dla Europy i zwanego „Planem Junckera”).

Informacja o zaciągniętych pożyczkach na dzień 30 czerwca 2017 r.

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki	Kwota do wykorzystania	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0,00	EUR	2-7-2003	18-12-2018
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0,00	EUR	20-3-2007	I transza 15-09-2017 II transza 15-09-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0,00	EUR*	12-11-2007	15-6-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0,00	EUR*	17-3-2008	I transza 25-04-2023 II i III transza 25-10-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0,00	EUR	3-12-2009	I, II i III transza 15-06-2021
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0,00	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021 III transza 15-12-2021
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0,00	EUR	8-02-2012	I transza 15-06-2020 II transza 15-03-2021 III transza 15-12-2021
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	0,00	EUR	26-03-2012	I transza 26-07-2021 II transza 21-10-2022 III transza 1-12-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0,00	EUR	05-03-2015	I transza 15-06-2023 II transza 15-12-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	75 000,00	EUR	13-06-2017	do 12 lat od dnia wykorzystania środków
RAZEM EUR	585 000				

* wykorzystanie w PLN lub EUR

2.3.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, nie dotyczących działalności operacyjnej Grupy

Według stanu na koniec I półrocza 2017 r. Grupa BOŚ nie zaciągnęła kredytów, umów pożyczek, poręczeń i gwarancji, nie dotyczących działalności operacyjnej.

2.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Stan czynnych gwarancji i poręczeń ogółem wyniósł 221,9 mln zł wobec 216,5 mln zł na koniec 2016 r.

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana %
	tys. zł		
Zobowiązania warunkowe:	2 173 278	2 085 735	4,2
Finansowe, w tym:	1 938 362	1 856 169	4,4
otwarte linie kredytowe w tym:	1 856 100	1 803 925	2,9
- odwołalne	1 593 172	1 534 961	3,8
- nieodwołalne	262 928	268 964	-2,2
otwarte akredytywy importowe	23 218	19 423	19,5
promesy udzielenia kredytu w tym:	59 044	32 821	79,9
- nieodwołalne	59 044	32 821	79,9
Gwarancyjne, w tym:	221 881	216 531	2,5
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	18 944	22 953	-17,5
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	202 937	193 578	4,8
Gwarantowanie emisji	13 035	13 035	0,0
Aktywa warunkowe:	1 707 585	1 518 228	12,5
Finansowe	316 987	-	x
Gwarancyjne	1 380 812	1 509 041	-8,5
Inne	9 786	9 187	6,5
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	3 880 863	3 603 963	7,7

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniosły 2 173,3 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 1 938,4 mln zł.

2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym

Wg stanu na 30 czerwca 2017 r. Bank posiadał gwarancje i poręczenia, w tym udzielone jednostkom zależnym, tj. na zlecenie BOŚ Invest Management Sp. z o.o. w wysokości 3,45 mln zł oraz na zlecenie Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w wysokości 0,5 mln zł.

3. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie publikowała prognoz wyników finansowych.

4. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

4.1. Kierunki rozwoju Grupy

Grupa BOŚ S.A. koncentruje się na łączeniu rozwoju usług tradycyjnej bankowości z oferowaniem Klientom, przez podmioty Grupy Kapitałowej, produktów wyspecjalizowanych, w tym wspieraniu działań proekologicznych.

Polityka BOŚ S.A. w zakresie inwestycji kapitałowych zakłada ostrożne podejście do nowych inwestycji kapitałowych i wskazuje na możliwość rozwijania działalności w ramach istniejących podmiotów w Grupie Kapitałowej Banku. W chwili obecnej kluczową częścią polityki BOŚ S.A. w zakresie spółek zależnych jest konsolidacja podmiotów w Grupie w celu stworzenia jednostek samodzielnych biznesowo i o silniejszej pozycji kapitałowo-finansowej.

W horyzoncie realizacji Strategii, działania w ramach spółek Grupy Kapitałowej koncentrują się na rozszerzeniu oferty Banku poprzez Dom Maklerski BOŚ S.A. Uzupełnienie linii biznesowych Banku stanowić będzie, koncentrująca się na leasingu, spółka BOŚ EKO PROFIT S.A., a ewentualne działania inwestycyjne będą realizowane za pośrednictwem spółki BOŚ CAPITAL Sp. z o.o.

Motyw ochrony środowiska stanowi trwały element strategii całej Grupy BOŚ S.A. Bieżąca aktywność w tym obszarze polega na ciągłym doskonaleniu w zakresie pozyskiwania funduszy z programów Unii Europejskiej, na współpracy z funduszami ochrony środowiska oraz wzmocnieniu samodzielnych działań biznesowych zgodnych z proekologiczną misją, dzięki czemu Grupa może oferować kompleksowe rozwiązania w obszarze produktów ekologicznych. Wyróżnikiem tych rozwiązań jest stawianie na pełne zaspokojenie potrzeb Klienta, przy czym finansowanie oferowane przez Bank jest tylko jednym z elementów budujących kompletną ofertę Grupy BOŚ S.A.

Bank koncentruje się na wykorzystywaniu podmiotów swojej Grupy Kapitałowej do oferowania różnego rodzaju sposobów finansowania w ramach środków udostępnianych przez Bank – takich jak leasing, faktoring czy projekty realizowane z dofinansowaniem z funduszy krajowych i europejskich.

4.2. Kierunki rozwoju Banku

W kwietniu 2016 r. Rada Nadzorcza Banku zatwierdziła „Ramową Strategię Rozwoju BOŚ S.A. na lata 2016-2020”. W wyniku zatwierdzenia Strategii przystąpiono do jej operacjonalizacji. Pod koniec czerwca 2016 r. Zarząd Banku kierunkowo zaakceptował do realizacji inicjatywę strategiczną. Zatwierdzona lista inicjatyw strategicznych zawiera przedsięwzięcia związane z podniesieniem efektywności funkcjonowania Banku, tj.:

- ukierunkowane na optymalizację kosztów, umożliwiające zarówno restrukturyzację Banku jak i zapewniające możliwości finansowe na realizację działań związanych ze zwiększeniem przychodów. Inicjatywy ukierunkowane na optymalizację kosztów skupiają działania polegające m.in. na: optymalizacji kosztów osobowych, redukcji lub renegotjacji umów serwisowych, konsolidacji i optymalizacji infrastruktury i licencji IT&N oraz renegotjacji umów najmu sieci sprzedaży,
- zapewniające rozwój Banku, związany z pozyskiwaniem nowych klientów jak i wzrostem przychodów. Rozwój Banku zapewnić mają działania w obszarach takich jak:
  - rozwój współpracy Banku z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe oraz jego kontrahentami poprzez zwiększenie dostępności i zakresu oferty produktowej, z wykorzystaniem potencjału współpracy ze Spółkami Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.,
  - rozwój sprzedaży oferty Banku dla klientów zamożnych poprzez wyodrębnienie segmentu klienta zamożnego i wyłonienie struktury dedykowanych doradców oferujących odpowiednią jakość obsługi oraz zindywidualizowane podejście, adekwatne do potrzeb oraz potencjału klienta zamożnego,
  - unowocześnienie bankowości internetowej i mobilnej poprzez dostosowanie do standardów rynkowych i, w kolejnym etapie, wdrażanie rozwiązań innowacyjnych,
  - rozwój kompleksowej oferty produktów dla klientów korporacyjnych w tym dostosowanie oferty produktowej do potrzeb wybranych branż i segmentów poprzez identyfikację istniejących luk produktowych a następnie podjęcie działań w celu ich eliminacji i uwypuklenia specjalizacji Banku w finansowaniu i obsłudze wybranych branż, priorytetowych z punktu widzenia Strategii, intensyfikacja działań w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw,
  - rozwój oferty produktów proekologicznych we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
  - rozwój sprzedaży przez poszerzenie oferty Banku dla klientów instytucjonalnych Obszaru Rynku Detalicznego, ze szczególnym naciskiem na mikroprzedsiębiorstwa, poprzez dokonanie zmian w segmentacji klientów oraz dotarcie w ramach komponentu detalicznego do grupy klientów, do których BOŚ S.A. nie docierał dotychczas z ofertą,
  - wdrożenie nowego procesu kredytowego realizowane m.in. przez przygotowanie i wdrożenie kompleksowego zarządzania procesem kredytowym uwzględniającego zaprojektowanie całościowe procesu kredytowego i przypisanie odpowiedzialności za poszczególne etapy procesu wraz z określeniem miar efektywności procesu, automatyzację procesu jak również zapewnienie nowych procesów dedykowanych dla wyodrębnionych mikro segmentów (np. branżowych),
  - zmiana modelu biznesowego call center.

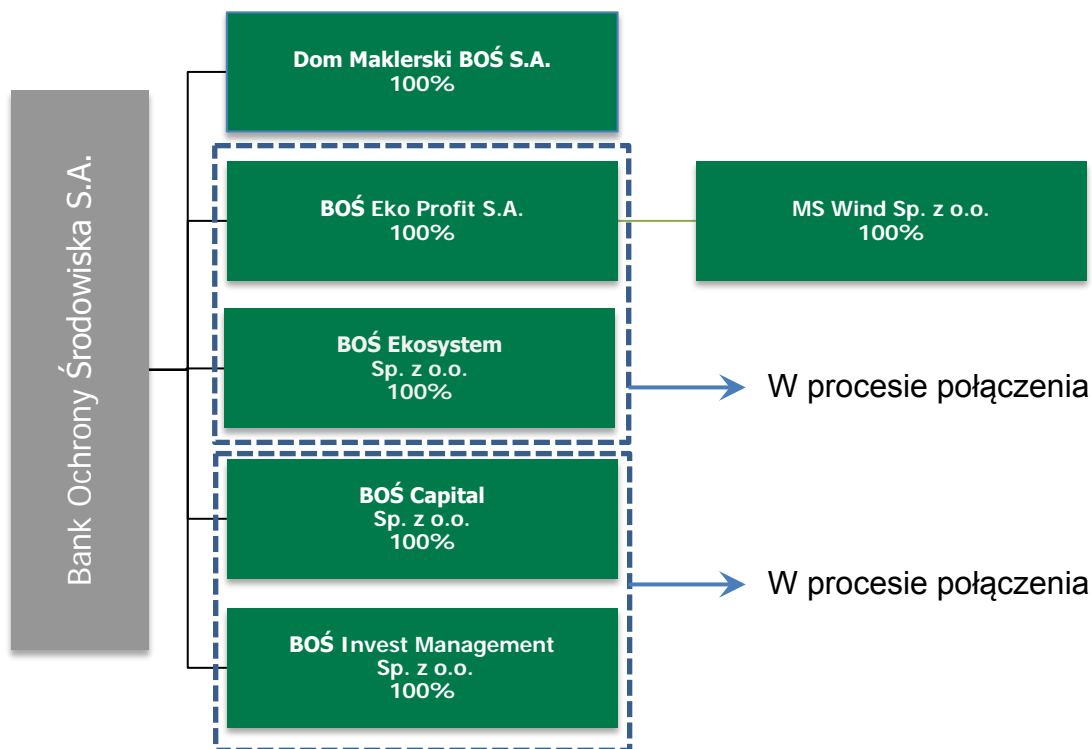
W I półroczu 2017 r. Bank sukcesywnie wdrażał założenia podjętych inicjatyw strategicznych.

5. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Struktura Grupy Kapitałowej

Grupę Kapitałową Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 30 czerwca 2017 roku tworzył Bank Ochrony Środowiska S.A., pełniący rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Ekosystem sp. z o.o., BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna) oraz jednostką zależną w sposób pośredni (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind sp. z o.o.

Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Innymi znacznymi udziałowcami są Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych oraz Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych.

Rodzaj prowadzonej działalności przez Spółki zależne BOŚ S.A.:

Dom Maklerski BOŚ S.A.	- usługi maklerskie, działalność na rynku kapitałowym;
BOŚ Eko Profit S.A.	- inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne oraz działalność finansowa i doradcza uzupełniająca ofertę usługową Banku;
BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	- działalność leasingowa dla klienta korporacyjnego oraz działalność w zakresie pośrednictwa finansowego w obszarze finansowania projektów proekologicznych;
BOŚ Capital sp. z o. o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna)	- działalność w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi;
BOŚ Invest Management sp. z o. o.	- działalność finansowa, w tym finansowanie podmiotów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz realizacja ich potrzeb w zakresie najmu powierzchni biurowej i usługowej, działalność leasingowa dla JST;
MS Wind sp. z o. o.	- prowadzenie farmy wiatrowej.

W I półroczu 2017 r. były prowadzone działania w zakresie uproszczenia struktury Grupy, w tym wyłonienia jednej spółki biznesowej i jednej spółki wspierającej Bank w zakresie zarządzania nieruchomościami. Spółki BOŚ Eko Profit S.A. i BOŚ Ekosystem sp. z o.o. są w procesie łączenia. Natomiast BOŚ Capital sp. z o.o. (spółka przejmująca) połączyła się ze spółką BOŚ Invest Management sp. z o.o. Zakończenie procesu połączenia w/w podmiotów nastąpiło w dniu 4 lipca 2017 r. (szerzej opisano w pkt III.14. Informacje po dniu bilansowym).

6. UDZIAŁ BOŚ W SEKTORZE

Na koniec I półrocza 2017 r. BOŚ S.A. zmniejszył, w stosunku do końca 2016 r., swój udział w kredytach i pożyczkach, w depozytach i w sumie bilansowej sektora. Udział BOŚ S.A. w sektorze banków komercyjnych na koniec I półrocza 2017 r. (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi) wynosił:

- 1,14% w zakresie sumy bilansowej, wobec 1,22% na koniec 2016 r.,

- 1,05% w zakresie depozytów wobec 1,14% na koniec 2016 r.,
- 1,10% w zakresie kredytów i pożyczek, wobec 1,21% na koniec 2016 r.

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.). Średni procentowy udział DM BOŚ S.A. w I półroczu 2017 r. w obrotach w transakcjach sesyjnych rynku regulowanego Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w najistotniejszych obszarach działalności wyniósł:

- 5,19% na rynku akcji, wobec 4,77% w 2016 r.,
- 22,84% na rynku kontraktów terminowych, wobec 22,85% w 2016 r.

7. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY

7.1. Produkty bankowe

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A. Bank wyodrębnia następujące piony biznesowe: Pion Korporacji i Finansów Publicznych oraz Pion Detaliczny.

W ramach Pionu Korporacji i Finansów Publicznych Bank dodatkowo wyodrębnia podstawowe segmenty: klientów korporacyjnych, segmentu finansów publicznych i klientów funduszy ekologicznych. W ramach Pionu Detalicznego Bank wyodrębnia osoby fizyczne oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych i segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO).

Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ustawicznego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

7.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana %	
	w tys.			30.06.2017 vs. 31.12.2016	30.06.2017 vs. 30.06.2016
BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.					
Liczba klientów	254,0	257,1	259,5	-1,2	-2,1
Liczba klientów detalicznych	248,3	251,3	253,7	-1,2	-2,1
Liczba klientów pionu korporacji i finansów publicznych	5,7	5,8	5,8	-1,7	-1,7
Liczba klientów korzystających z kanałów elektronicznych	132,4	133,2	127,8	-0,6	3,6
Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych*	263,2	264,3	264,3	-0,4	-0,4
Karty płatnicze i kredytowe razem	101,8	101,5	101,8	0,3	0,0
Liczba placówek (w szt.)	65	85	90	-23,5	-27,8
DOM MAKLESKI BOŚ S.A.					
Liczba rachunków inwestycyjnych	94,3	90,2	86,4	4,5	9,1
w tym liczba rachunków internetowych	87,1	83,1	79,3	4,8	9,8
Liczba placówek (w szt.)	13	13	13	0,0	0,0

* łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

Na koniec I półrocza 2017 r. działalność operacyjną prowadziło łącznie 65 Oddziałów. Liczba placówek BOŚ S.A. w okresie ostatniego półrocza zmniejszyła się o 20.

Bank w I półroczu 2017 r. prowadził działania związane z restrukturyzacją sieci Oddziałów. Likwidacje placówek dokonywane były tam, gdzie w jednej miejscowości funkcjonowało kilka Oddziałów i można było portfel klientów przenieść do obsługi bez szkody dla relacji bank-klient. Według badania wewnętrznego

funkcjonowania oddziałów przeprowadzonego w maju br., na skutek likwidacji placówek jedynie 4% klientów zamykanych jednostek zamknęło relacje z Bankiem, co miało przełożenie na zmniejszenie sumy wyniku na działalności bankowej tych jednostek o 3% (część z klientów była nieaktywna). Likwidacje oddziałów nie wpłynęły na spadek efektywności sprzedażowej sieci. Wynik finansowy netto po 6 miesiącach 2017 r. był wyższy od analogicznego okresu w 2016 roku. Należy podkreślić również, że w wyniku likwidacji placówek uzyska się roczne oszczędności w kosztach utrzymania placówek rzędu 2,8 mln w 2017 roku. Zmniejszana liczba oddziałów będzie rekompensowana poprzez rozwiązania multikanałowe tj. Punkty Obsługi Klienta otwierane w Nadleśnictwach (w 2017 r. ma być uruchomionych 10 placówek, do końca 2018 r. – 30 placówek), z możliwością pozyskiwania klientów poprzez firmy współpracujące (np. instalatorzy inwestycji ekologicznych) oraz nowoczesne rozwiązania technologiczne, umożliwiające zdalną sprzedaż oraz obsługę klientów, niezależnie od ich lokalizacji.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 13 placówek według stanu na 30 czerwca 2017 r. DM BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

7.3. Oferta proekologiczna

Struktura segmentowa kredytów proekologicznych (wg wartości kapitału)

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana %	
	tys. zł			30.06.2017 vs. 31.12.2016	30.06.2017 vs. 30.06.2016
Kredyty proekologiczne udzielone klientom detalicznym	151 517	162 921	161 087	-7,0	-5,9
Kredyty proekologiczne udzielone klientom korporacyjnym	3 965 134	4 214 950	4 109 820	-5,9	-3,5
Kredyty proekologiczne udzielone finansom publicznym	567 623	635 563	672 286	-10,7	-15,6
KREDYTY PROEKOLOGICZNE	4 684 274	5 013 434	4 943 192	-6,6	-5,2

BOŚ S.A. rozwijał działalność na rynku finansowania projektów proekologicznych. Saldo kredytów proekologicznych na dzień 30 czerwca 2017 r. wynosiło 4 684,3 mln zł. Udział w portfelu kredytowym kredytów udzielonych na działania służące ochronie środowiska oraz wspierające zrównoważony rozwój stanowi 34,5% salda kredytów ogółem w Banku (w I poł. 2016 r było to 33,5%).

W obszarze detalicznym Bank rozwija ofertę komercyjną w zakresie finansowania projektów ekologicznych w tym m.in. ofertę budownictwa mieszkaniowego w konstrukcji drewnianej, szkieletowej. Bank jako pierwszy na rynku przygotował proces kredytowy, dostosowany do specyfiki budownictwa w tej technologii, co stwarza niepowtarzalną szansę na zagospodarowanie istniejącej niszy rynkowej. Wykorzystanie doświadczenia Banku w realizacji projektów proekologicznych, we współpracy z głównymi akcjonariuszami, w tym finansowania przydomowych rozwiązań technologicznych wpisuje się w misję Banku i będzie stanowiło ofertę komplementarną do produktu hipotecznego.

Nowe kredyty udzielone w okresie I półrocza 2017 i I półrocza 2016

Wyszczególnienie	I półr. 2017	I półr. 2016	Zmiana %
	tys. zł		I półr. 2017 vs. I półr. 2016
Nowe kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie	17 300	23 491	-26,4
Nowe kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie	286 369	291 028	-1,6
Nowe kredyty udzielone finansom publicznym w okresie	14 546	-	x
NOWE KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE	318 225	314 518	1,2

Kwota umów zawartych w I połowie 2017 r. na finansowanie działań proekologicznych wyniosła 318,2 mln zł. W zdecydowanej większości nowe kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych (90% kwoty ogółem). Kredyty te przeznaczone były głównie na inwestycje w nowe budynki o wysokim standardzie energetycznym oraz na termomodernizację istniejących budynków. Znaczny udział w portfelu zawartych transakcji proekologicznych ma także finansowanie bieżącej działalności firm działających w różnych obszarach ochrony środowiska, np., odzysk surowców wtórnych, niskoemisyjny transport.

Zobowiązania wobec funduszy ekologicznych

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana %
	tys. zł		
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	578	235	146,0
FUNDUSZE EKOLOGICZNE	578	235	146,0

Stan depozytów funduszy ekologicznych na koniec I półrocza 2017 r. wyniósł 0,6 mln zł wobec 0,2 mln zł na koniec 2016 r. Były to środki na technicznych rachunkach rozliczeniowych.

7.4. Obszar bankowości korporacyjnej

Bank realizuje strategię w obszarze bankowości korporacyjnej polegającą na zmianie profilu prowadzonej działalności z Banku specjalizującego się w długoterminowym finansowaniu projektów inwestycyjnych w kierunku Banku obsługującego również bieżącą, operacyjną działalność Klienta i finansującego jego potrzeby na finansowanie obrotowe, w tym faktoring. W ramach tego obszaru funkcjonują dwa kluczowe segmenty klientów (ze szczególnym uwzględnieniem Klientów o profilu ekologicznym): segment klientów korporacyjnych oraz segment finansów publicznych. Bank koncentruje się na klientach z segmentu korporacji charakteryzujących się wyższym poziomem dochodowości oraz uproduktowania w porównaniu do segmentu finansów publicznych.

Wynik na działalności bankowej w obszarze bankowości korporacyjnej wzrósł o 0,9 mln zł z uwzględnieniem odpisów wzrósł r/r o 8,4 mln zł. Wzrosła zarówno marża odsetkowa na kredytach jak i na depozytach. ROA wzrosło z 2,46% w I połowie 2016r. do 2,49% w I połowie 2017r, przy spadku średniorocznego salda kredytowego o ponad 3%. Spadek salda wynikał w głównej mierze z naturalnej amortyzacji portfela jednostek samorządu terytorialnego. Realizując założenia Strategii, Bank zwiększył udział sprzedaży kredytów obrotowych odnawialnych (w tym faktoring) w sprzedaży ogółem, z 45% w 2016 do 51% w I połowie 2017 (według liczby udzielonych kredytów) oraz odpowiednio z 26% do 41% w wartości udzielonych kredytów.

W ramach Obszaru Bankowości Korporacyjnej Bank buduje dwa odrębne podsegmenty:

- podsegment Małych i Średnich Firm,
- podsegment Dużych Przedsiębiorstw.

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) pozostaje dla BOŚ S.A. jednym z najważniejszych segmentów rynku. Zwiększona aktywność w segmencie MSP pozwoli Bankowi na zmniejszenie koncentracji. Średnia wartość udzielanego kredytu spadła o prawie 30% do 2,3 mln zł w I połowie 2017 roku w stosunku do 2016. Wzrósł udział sprzedaży kredytów o wartości do 5 mln zł, z 88% (2016) do 91% (I połowa 2017) w liczbie udzielonych kredytów oraz odpowiednio z 29% do 36% w wartości udzielonych kredytów.

Liczba rachunków prowadzonych dla klientów obszaru bankowości korporacyjnej wzrosła o 4% a liczba przelewów realizowanych przez Klientów o ponad 30%.

W obszarze bankowości korporacyjnej Bank wdrożył zintegrowany model zarządzania, oparty na koncepcji RAPM (Risk Adjusted Performance Measures), pozwalający na efektywne zarządzanie kapitałem, ryzykiem kredytowym i dochodowością a także na optymalizację portfeli oraz cen uwzględniającą efektywną alokację dostępnego kapitału w najlepsze pod względem relacji dochód skorygowany o ryzyko kredytowe / kapitał produkty i usługi bankowe. Model RAPM jest wykorzystywany do zarządzania w przekroju poszczególnych ośrodków odpowiedzialności, klientów oraz konkretnych produktów i usług.

7.4.1. Segment klientów korporacyjnych

Konstruując szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych Bank posiada bazę, w oparciu o którą dla każdego klienta może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb.

W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych. Rachunki mogą być prowadzone w walutach: PLN, USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF, RUB, CZK oraz DKK. W ramach oferty Bank umożliwia skorzystanie z pakietów usług rozliczeniowych w formule modułowej. Oferujemy trzy warianty Kont Wyjątkowych Biznes dopasowane do poziomu transakcyjności Klienta wzbogacone o moduły: rozliczeniowy oraz FX dostępny opcjonalnie w zależności od profilu biznesowego Klienta.

W I półroczu 2017 roku:

w systemie bankowości elektronicznej dedykowanym dla klientów korporacyjnych wdrożono nową funkcjonalność wzmacniającą bezpieczeństwo realizowanych transakcji, poprzez zastosowanie dodatkowej autoryzacji danych kontrahentów;

rozwijano funkcjonalności systemu bankowości elektronicznej poprzez wdrażanie kolejnych wniosków elektronicznych, upraszczających obsługę składanych przez klientów dyspozycji. Aktualnie funkcjonuje 48 wniosków elektronicznych. Wzrost liczby dostępnych dyspozycji i wniosków elektronicznych wyniósł około 80% od końca roku 2016.

wdrożono nowe rozwiązania w Centrum Wsparcia Klienta Korporacyjnego umożliwiając multikanalową obsługę zdalną dyspozycji Klientów. Od 1 stycznia b.r. zespół specjalistów zapewnia kompleksową pomoc dla Klientów Korporacyjnych w zakresie obsługi posprzedażowej;

przeprowadzono działania optymalizacyjne w zakresie taryfy prowizji i opłat mające na celu dostosowanie stawek do warunków rynkowych.

Kontynuowano sprzedaż kredytów finansujących działalność bieżącą oraz inwestycyjną, w tym proekologiczną, dopasowując każdorazowo warunki transakcji kredytowych do potrzeb klienta.

Kredyty udzielone klientom korporacyjnym

Wartość kredytów udzielonych klientom korporacyjnym wyniosła 7 000,1 mln zł na koniec I półrocza 2017 r. wobec 7 496,7 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 r.

Faktoring

Do obsługi faktoringu w Banku Ochrony Środowiska S.A. przeznaczony jest internetowy system BOŚ Faktor, który gwarantuje klientom pełną kontrolę nad wierzytelnościami oraz umożliwia 24-godzinny kontakt z Bankiem przez 7 dni w tygodniu. System służy do automatycznej obsługi transakcji faktoringowych.

W I półroczu 2017 r. obroty wypracowane z tytułu transakcji faktoringowych w BOŚ S.A. osiągnęły wartość 1 490 mln zł i były wyższe o 365,4 mln zł niż w analogicznym okresie ub.r.

BOŚ S.A. zakończył I półrocze 2017 r. z udziałem w rynku usług faktoringowych na poziomie ok. 2%. Faktoring w BOŚ S.A. obsługiwał w tym okresie 100 umów faktoringowych i 6,4 tys. kontrahentów.

Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana (%)
	tys. zł		
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 739 987	1 849 688	-5,9
lokaty terminowe	1 913 663	2 244 367	-14,7
KLIENCI KORPORACYJNI	3 653 650	4 094 055	-10,8

Stan depozytów klientów korporacyjnych w Grupie wyniósł 3 653,7 mln zł wobec 4 094,1 mln zł na koniec 2016 r.

7.4.2. Segment finansów publicznych

W I półroczu 2017 r. Bank kontynuował współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce. Dla części z nich prowadził kompleksową obsługę bankową budżetów, umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez wykorzystanie produktów i usług bankowych oraz innych instrumentów udostępnianych przez Bank.

Dla klientów segmentu finansów publicznych Bank oferuje wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Kredyty udzielone klientom segmentu finansów publicznych

Wartość kredytów netto udzielonych klientom segmentu finansów publicznych wyniosła 1 683,5 mln zł wobec 1 853,0 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 r.

Zobowiązania wobec segmentu finansów publicznych

Wyszczególnienie	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana (%)
	tys. zł	tys. zł	
rachunki bieżące/rozliczeniowe	212 725	321 972	-33,9
lokaty terminowe	656 453	508 995	29,0
FINANSE PUBLICZNE	869 178	830 967	4,6

Grupa odnotowała spadek depozytów finansów publicznych o 4,6% w stosunku do końca 2016 r. Wzrosło saldo lokat terminowych, przy spadku salda rachunków bieżących.

7.5. Segment klientów detalicznych

Obszar rynku detalicznego Banku obejmuje przede wszystkim segment osób fizycznych (w tym segment klientów VIP) oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych oraz segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO).

Oferta BOŚ S.A. dla klientów detalicznych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje szeroki wybór produktów proekologicznych służących finansowaniu rozwiązań proekologicznych, a także wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym (rachunki bankowe, produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej i produkty kredytowe) z uwzględnieniem oferty oraz procesu obsługi dla klientów Bankowości Prywatnej przez wyspecjalizowanych Doradców.

W I półroczu 2017 r. w segmencie klientów detalicznych kontynuowano działania w zakresie zmiany oferty depozytowej wynikające z jednej strony z potrzeby dostosowania się do dynamicznie zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych z drugiej z konieczności realizacji potrzeb biznesowych i płynnościowych oraz poszerzenia oferty inwestycyjnej o kolejne fundusze inwestycyjne zamknięte (w szczególności dla klientów segmentu VIP). Bank przyjmował zapisy na certyfikaty inwestycyjne następujących funduszy: Agio Nieruchomości Komercyjnych FIZ AN, Subfundusz ASZ Rynków Zagranicznych zarządzanych przez ALTUS TFI S.A., Subfundusz ASZ Rynku Polskiego zarządzanych przez ALTUS TFI S.A., Altus Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Wierzytelności zarządzanych przez ALTUS TFI S.A., IPOPEMA Global Bonds FIZ oraz Opoka Omega FIZ Subfundusz Opoka Alfa. Dodatkowo w I półroczu 2017 r. Bank rozwijał ofertę dla klientów VIP, we współpracy z DM BOŚ S.A. umożliwił klientom z tego segmentu złożenie zapisu na obligacje w ramach oferty publicznej obligacji korporacyjnych.

Rozbudowa oferty produktów inwestycyjnych ma na celu dywersyfikację dostępnych dla klienta rozwiązań, dopasowanych do potrzeb inwestycyjnych oraz akceptowalnego dla Klienta profilu ryzyka inwestycyjnego. Realizowany jest również cel biznesowy Banku (w tym projektu Klienta Zamożnego) w zakresie zwiększenia uproduktowania klientów oraz wzrost przychodów ze sprzedaży w segmencie klienta detalicznego, a w szczególności segmentu VIP.

W dniu 1 czerwca 2017 r. powstał Oddział - Centrum Bankowości Prywatnej (CBP) z Zespołem Sprzedażowym w Warszawie (przekształcenie oddziału detalicznego) zlokalizowanym przy Domu Maklerskim BOŚ S.A. CBP w swoich strukturach posiada Doradców Bankowości Prywatnej, których głównym celem jest pozyskiwanie nowych oraz kompleksowa obsługa finansowa aktualnych klientów z segmentu VIP (z uwzględnieniem ścisłej współpracy z DM BOŚ).

Zobowiązania wobec klientów detalicznych

Działania podejmowane przez Bank w I półroczu 2017 r. w zakresie produktów depozytowych dla klientów detalicznych były nastawione na:

- 1) budowanie trwałych relacji z Klientem poprzez promowanie Klientów aktywnie korzystających z ROR jako fundamentu relacji Klient - Bank,
- 2) dbałość o optymalizację kosztowości portfela depozytowego i bieżące dopasowanie do zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego,
- 3) zmniejszenie salda depozytów Obszaru Rynku Detalicznego
- 4) budowanie salda depozytów w walucie EUR (współpraca z niemieckim brokerem RAISIN) i CHF (wprowadzenie do oferty lokaty w CHF z atrakcyjnym oprocentowaniem) w celu zmniejszenia niedopasowania walutowego

Wyszczególnienie	30.06.2017 tys. zł	31.12.2016	Zmiana %
rachunki bieżące/rozliczeniowe*	4 304 351	3 469 418	24,1
lokaty terminowe	6 001 305	7 327 414	-18,1
KLIENCI DETALICZNI	10 305 656	10 796 832	-4,5

* rachunki bieżące (w tym: ror) i konta oszczędnościowe

Zobowiązania wobec klientów detalicznych wyniosły 10 305,7 mln zł wobec 10 796,8 mln zł na koniec 2016 r. Wzrost dotyczył głównie rachunków bieżących i rozliczeniowych

Najistotniejszymi produktami depozytowymi dla klientów detalicznych pod względem budowy salda były w 2017 r.:

- rachunki bieżące, w tym konta osobiste z podstawowym EKOkontem bez Kosztów oraz konta oszczędnościowe z podstawowym EKOprofitem,
- lokaty promocyjne: EKOllokata Korzystna, EKOllokata SUPERprocentująca, EKOllokata Wysoko Procentująca, EKOllokata z Bonusem i EKOllokata na Lata, EKOllokata 5 na 5,
- lokaty walutowe: EKOllokata EUROzyskowna w EUR i EKOllokata z Frankiem w CHF.

Bank w I półroczu 2017 r. konsekwentnie realizował poniższe cele polityki depozytowej:

- 1) dywersyfikował ryzyko kumulacji salda depozytów zapadających i ewentualnego odpływu środków w tym samym czasie poprzez utrzymanie w ofercie produktów na 4, 6, 9, 12, 24 i 60 – miesięcy,
- 2) promował uproduktowanych Klientów - w trakcie konstruowania oferty depozytów terminowych wdrażane są rozwiązania pozwalające na oferowanie wyższej ceny dla Klientów korzystających z oferty Banku poza depozytami terminowymi (z naciskiem na aktywne rachunki, wspomagające stworzenie silnej więzi Klienta z Bankiem),
- 3) budował stałe relacje z Klientem poprzez wzmożone działania wpływające na wzrost poziomu odnawialności depozytów,
- 4) dążył do systematycznego wzrost poziomu i udziału depozytów bieżących klientów detalicznych, co ułatwia budowanie stabilnego i wysokiego poziomu depozytów terminowych klientów detalicznych,
- 5) obniżał kosztowość poprzez cykliczne zmiany oprocentowania depozytów terminowych i kont oszczędnościowych/lokacyjnych,
- 6) obniżył saldo depozytów Obszaru Rynku Detalicznego zgodnie z potrzebami płynnościowymi Banku.

Oferta depozytowa dla segmentów klientów instytucjonalnych (mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych) ze względu na różnorodność okresów lokowania (od lokat

O/N po lokaty 12 miesięczne), charakteru oprocentowania (stałe, zmienne), sposobu lokowania (internet, placówka), charakteru lokaty (standardowa, negocjowana) nie była modyfikowana. W maju dokonano zmiany oprocentowania rachunków bieżących i lokat prowadzonych dla klientów instytucjonalnych. Zmiany miały na celu:

- dostosowanie oferty do zmieniających się stóp procentowych na rynku,
- obniżenie kosztów odsetkowych generowanych przez portfel depozytów segmentu mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych,
- wypromowanie aktualnej oferty rachunków bieżących w PLN oraz w CHF.

W I półroczu 2017 r. działalność Banku w obszarze rachunków:

- koncentrowała się na utrzymaniu przejrzystej oferty rachunków poprzez pozostawienie w ofercie dwóch rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych: EKOkonta bez Kosztów i EKOkonta VIP oraz jednego konta oszczędnościowego EKOprofit z Programem Systematycznego Oszczędzania zachęcającego Klientów do aktywnego korzystania z ROR i systematycznego odkładania nawet niewielkich kwot na koncie oszczędnościowym. W 2017r. kontynuowano promocję rachunków dla osób otrzymujących świadczenia z programu Rodzina 500+,
- bieżących koncentrowała się na pozyskiwaniu nowych klientów z segmentu organizacji pozarządowych oraz mikroprzedsiębiorstw i budowaniu relacji celem maksymalizacji sprzedaży produktów rozliczeniowych.

Mając na względzie aktualne trendy na rynku finansowym, w tym w szczególności malejącą atrakcyjność lokat bankowych w środowisku spadających stóp procentowych oraz stopniową odbudowę zainteresowania Klientów alternatywnymi do lokat produktami oszczędnościowymi i inwestycyjnymi, Bank rozwijał ofertę produktów inwestycyjnych. W I półroczu 2017 r. inwestorom o średnio i długoterminowym horyzoncie inwestycyjnym pragnącym osiągnąć ponadprzeciętny zwrot z zainwestowanego kapitału przy możliwie minimalnych zmiennościach wartości oferowane były inwestycje w fundusze inwestycyjne otwarte oraz zamknięte. Usługa przyjmowania zapisów na certyfikaty inwestycyjne zamknięte prowadzona była w zamkniętych okresach subskrypcyjnych wyłącznie poprzez odpowiedź na imienną propozycję nabycia certyfikatów.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank systematycznie rozwija swoją działalność w zakresie produktów ubezpieczeniowych. Oprócz ubezpieczeń oferowanych jako zabezpieczenie produktów kredytowych Bank oferuje także ubezpieczenia typu stand alone czyli dostępne niezależnie. BOŚ S.A. sprzedaje ubezpieczenia jako agent towarzystw ubezpieczeniowych.

Produkty kredytowe - Klienci indywidualni, Mikroprzedsiębiorstwa, Wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych w I półroczu 2017 r. to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- karty kredytowe,
- ekologiczny kredyt hipoteczny.

W I półroczu 2017 r. kontynuowano sprzedaż ekologicznych produktów hipotecznych dla osób fizycznych, jak również standardowej oferty produktów hipotecznych, a także przedłużono do końca br. promocję pożyczek hipotecznych.

Równoległe mając na uwadze zwiększenie salda kredytowego oraz aktywizację sprzedaży pożyczki gotówkowej wdrożono zmiany w zakresie konkurencyjnych ofert promocji cenowych dla pożyczki gotówkowej.

Bank rozszerzył ofertę komercyjną o kredyt na cele ekologiczne ze szczególnym uwzględnieniem walki ze smogiem, w tym ograniczania emisji zanieczyszczeń powietrza. Działanie to jest efektywnym włączeniem się w walkę ze smogiem oraz w realizację misji ekologicznej Banku. Oferta została wdrożona w formie promocji „Zielona inwestycja” i obejmuje zarówno osoby fizyczne jak i mikrofirmy.

W ramach pozyskiwania nowych klientów i budowania bazy klientów została wprowadzona w I półroczu 2017 r. promocja pożyczki gotówkowej z preferencyjnymi warunkami cenowymi dla klientów przenoszących swoje zobowiązania do BOŚ S.A.

Oferta kredytowa dla instytucjonalnych klientów detalicznych jest kompleksowa i obejmuje produkty na bieżącą działalność oraz produkty inwestycyjne, w tym na cele proekologiczne. W I półroczu 2017 Bank kontynuował prace nad nowym zautomatyzowanym procesem kredytowym dla nowego segmentu Klientów (mikroprzedsiębiorstw, których wielkość przychodów netto ze sprzedaży na koniec ostatniego roku obrachunkowego wynosiła do 8 mln PLN (włącznie). Rozszerzając możliwość obsługi kredytowej Klienta w każdej placówce Banku w całej Polsce Bank:

- dedykował Doradców odpowiedzialnych za ww. segment klientów oraz
- przeprowadził kompleksowe szkolenia podnoszące kompetencje kadry.

Równoległe mając na uwadze zwiększenie salda kredytowego oraz aktywizację sprzedaży produktów kredytowych wdrożone zostały promocyjne oferty cenowe promujące kredytowanie inwestycji ekologicznych oraz wsparcie rolników w zalesianiu.

Jako działania ciągłe planowana jest stała analiza konkurencji oraz plasowania się oferty BOŚ S.A. na rynku. Ponadto prowadzone będą działania zmierzające do aktywizacji sprzedaży pożyczki gotówkowej poprzez oferty promocyjne oraz oferty dedykowane pre-approved.

Kredyty udzielone klientom detalicznym

Wartość kredytów netto udzielonych klientom detalicznym wyniosła 4 329,4 mln zł na koniec I półrocza 2017 r. wobec 4 615,5 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 r.

Karty płatnicze

W kwietniu 2017 r. Bank odświeżył ofertę kart płatniczych oraz wdrożył nowe funkcjonalności i usługi do kart. Najistotniejsze zmiany dotyczyły:

- zastąpienia karty kredytowej Mastercard Gold w taryfie standard kartą kredytową Mastercard Standard dla klientów indywidualnych,
- udostępnienia możliwości zamówienia karty Mastercard VIP do wszystkich rodzajów kont osobistych,
- uruchomienia programu lojalnościowego Mastercard priceless specials z usługą Twoje podróże dla posiadaczy kart kredytowych Mastercard Standard, Gold i karty debetowej Mastercard VIP (usługa Twoje podróże umożliwia wymianę zebranych punktów na np. bilety lotnicze, rezerwację hotelu),
- objęcia pakietem ubezpieczeniowym kart (w zależności od typu karty ubezpieczenie obejmuje przedłużenie gwarancji na towary RTV/AGD zakupione kartą i/lub ubezpieczenie w podróży),
- wdrożenia usługi powiadomień SMS oraz możliwości rezygnacji z papierowych wyciągów dla kart kredytowych,
- zastąpienia „Pakietu klubowego” (karta Priority Pass i IAPA) do kart kredytowych, usługą Longue Key – dzięki nowej usłudze skorzystanie z salonu lotniskowego VIP zostało uproszczone i wystarczy okazać kartę BOŚ Banku Mastercard Gold lub Business w salonie),
- modyfikacji opłat i prowizji.

Wszystkie wprowadzone rozwiązania pozytywnie wpływają na odbiór produktów kartowych wśród klientów, pozwalają osiągnąć wyższy wynik w przeliczeniu na umowę oraz dają podstawę do dalszej budowy EKO rozwiązań w ofercie.

Planowane działania

Działania Banku w 2017 r. będą zmierzały do:

- zwiększenia zaangażowania w finansowanie rozwiązań proekologicznych, m.in. dzięki kompleksowej i innowacyjnej ofercie dla osób fizycznych, rozpoczęciem współpracy z firmami oferującymi instalacje fotowoltaiczne oraz pośrednikami sprzedaży w zakresie EKO kredytu PV, wprowadzeniem oferty promocyjnej dla Klientów, którzy zdecydują się na zakup instalacji poprzez firmy, z którymi Departament Zarządzania Sprzedażą podpisał umowę współpracy w zakresie sprzedaży EKO kredytu PV oraz promocyjnej oferty Pożyczki gotówkowej „Zielona Inwestycja”,
- budowania trwałych relacji z Klientem m.in. poprzez kreowanie ofert produktowych promujących Klientów posiadających aktywne rachunki z kartą debetową,
- dostosowania produktów hipotecznych do Ustawy o kredycie hipotecznym i nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami,
- rozszerzania oferty produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych,

- w zakresie mikroprzedsiębiorstw Bank będzie kontynuował pracę związane z przygotowywaniem się do zmian produktowych i procesowych wynikających ze zmiany segmentacji tj. przejścia przez obszar rynku detalicznego części przedsiębiorstw prowadzących pełną księgowość.

Z zakresu Bankowości Prywatnej kontynuowany będzie rozwój struktury doradców Bankowości Prywatnej (w tym kontynuacja szkoleń kompetencyjnych oraz certyfikacja Doradców zgodnie z wymogami Mifid II) oraz rozwój oferty dla Klientów VIP. Najbliższe wdrożenie: konto Elite, nowa karta kredytowa Premium oraz kolejne produkty inwestycyjne.

7.6. Działalność maklerska

Dom Maklerski BOŚ S.A. w I półroczu 2017 r. zanotował znaczący wzrost aktywności inwestycyjnej na regulowanym rynku akcyjnym. Wzrost zrealizowanych obrotów przez Dom Maklerski w ujęciu rocznym miał miejsce zarówno na rynku akcji, jak i kontraktów terminowych, przy czym na rynku akcji skala wzrostu obrotów Biura była wyższa niż wszystkich uczestników rynku ogółem.

Na rynku akcji GPW w I półroczu 2017 r. Dom Maklerski BOŚ S.A. poprawił swoją pozycję rynkową. W transakcjach sesyjnych udział Spółki w rynku wyniósł 5,19% i był wyższy o 0,9 p.p. niż w I półroczu ub.r. (4,29%). Dzięki temu Dom Maklerski BOŚ S.A. przesunął się z 8 pozycji na pozycję 7 pod względem udziału rynkowego. Na rynku kontraktów terminowych Dom Maklerski BOŚ S.A. pozostał liderem rynku z udziałem na poziomie 22,84%.

DM BOŚ pełnił funkcję oferującego podczas emisji akcji Unimot S.A., XTPL SA oraz Radpol S.A. Łączna wartość przeprowadzonych ofert wyniosła ok. 130 mln zł.

Silna pozycja rynkowa oraz wysoka jakość świadczonych usług po raz kolejny przyczyniły się do otrzymania przez Biuro nagród branżowych.

7.7. Inicjatywa JESSICA w BOŚ S.A.

Bank kontynuował swoją działalność w ramach Inicjatywy JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), pełniąc rolę Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego.

Na mocy podpisanej w październiku 2016r. umowy z Województwem Zachodniopomorskim, Bank rozszerzył współpracę w zakresie zarządzania rewalwingiem środków w ramach Umów inwestycyjnych zawartych w okresie 2012-2015 w Inicjatywie JESSICA. BOŚ S.A. powtórnie może wykorzystać środki zakontraktowane w ramach pierwszego obiegu tj. ok. 68 mln zł, wykorzystując je na preferencyjne finansowanie nowych rewitalizacyjnych Projektów miejskich w województwie zachodniopomorskim. W I połowie 2017r. Bank podpisał 2 nowe Umowy Inwestycyjne na kwotę 16 mln zł.

7.8. Program JEREMIE

W dniu 27 stycznia 2017 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ S.A.) i Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) będący Menadżerem Zachodniopomorskiego Funduszu Powierniczego JEREMIE podpisały Umowę Operacyjną, na mocy której BOŚ S.A. będzie pełnił rolę Pośrednika Finansowego udzielającego pożyczek JEREMIE przedsiębiorstwom z sektora MŚP realizującym projekt miejski w województwie zachodniopomorskim. Budżet programu wynosi 80 mln PLN, w tym 40 mln zł ze środków Zachodniopomorskiego Funduszu Powierniczego JEREMIE i 40 mln zł ze środków BOŚ S.A.

Celem realizacji programu w województwie zachodniopomorskim jest zwiększenie potencjału społeczno-gospodarczego miast i rozwój obszarów miejskich wpływający na wzrost atrakcyjności ekonomicznej, kulturalnej i osiedleńczej regionu. Do podstawowych zadań BOŚ S.A. jako Pośrednika Finansowego jest identyfikacja i wybór projektów, analiza i ocena oraz finansowanie projektów miejskich.

7.9. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi w BOŚ S.A.

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), które należą do jednych z największych kredytodawców Banku.

W I połowie 2017 r. została zakończona alokacja środków w ramach pożyczki z EBI, podpisanej 5 marca 2015 r., w ramach której 75 mln EUR zostało wydatkowane na finansowanie projektów inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury, ochroną środowiska realizowanych przez podmioty sektora publicznego oraz przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI I KONTROLA W GRUPIE

1. RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe w Grupie BOŚ S.A. skoncentrowane jest głównie w działalności Banku.

Celem BOŚ S.A. w 2017 roku w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym. Apetyt na ryzyko określany był w ramach granic wyznaczonych przez praktykę ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem i przyjęty został na poziomie umiarkowanym.

Do podstawowych kierunków działań nakreślonych w ramach Programu Postępowania Naprawczego jaki Bank wdrożył w 2017 r., należą obniżenie poziomu ryzyka koncentracji poprzez dywersyfikację branżową portfela kredytowego (zmniejszenie o ok. 1 p.p. udziału 15 dominujących pod względem zaangażowania branż w portfelu kredytowym) oraz zmniejszenie ekspozycji narażonej na ryzyko poprzez minimalizację kwoty niezabezpieczonej, narażonej na utratę wartości.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- w obszarze rynku korporacyjnego - rozwoju komplementarnej oferty produktowej dla klientów MSP (produkty standardowe z założeniem uzyskiwania przewagi konkurencyjnej jakością i sprawnością obsługi) i dużych firm (podejście zindywidualizowane) z naciskiem na kredytowanie celów i zadań proekologicznych,
- w obszarze rynku detalicznego – wzrostu sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz rozwoju oferty dla klienta zainteresowanego ekologią.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z polityką kredytową Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji,
- mogące powodować, że wiarytelność obciążona ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie przekroczy poziom określony wymogami zewnętrznymi,
- na rzecz partii politycznych, związków zawodowych,
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego,
- z klientami nieposiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:

- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i wartości akceptowanej przez Bank, o ile przepisy wewnętrzne tego wymagają,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania, w szczególności, wyników dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego.

Bank oceniał ryzyko kredytowe z wykorzystaniem modeli ratingowych i scoringowych, zróżnicowanych w zależności od rodzaju klienta i transakcji. Modele były budowane, rozwijane, monitorowane i nadzorowane w Obszarze Ryzyka z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych wymogów w tym zakresie.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował:

- analizę ilościową – polegającą na ocenie sytuacji finansowej klienta i ocenie, czy klient posiada zdolność do obsługi kredytu, w tym m.in. ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego oraz
- analizę jakościową – polegającą na ocenie cech klienta, które mają istotny wpływ na jego skłonność do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie w tym ocenę scoringową i ocenę zachowania klienta w oparciu o wewnętrzne i zewnętrzne źródła informacji.

W procesie oceny zostały uwzględnione postanowienia wynikające z Rekomendacji T i S KNF, w szczególności w zakresie wprowadzenia odpowiednich poziomów wskaźnika DtI i LtV oraz możliwości zastosowania uproszczonej oceny zdolności kredytowej.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała w szczególności ocenę: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form jego mitygacji, niezależnego od służb sprzedaży.

Bank monitoruje ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania upominawcze i restrukturyzacyjne wykorzystując w tym celu właściwe narzędzie informatyczne.

W maju 2017 r. zostało powołane, w Obszarze Ryzyka, Biuro Wyceny i Monitorowania Ekspozycji Kredytowych (BME) do którego zadań należy monitoring transakcji kredytowych, w tym prowadzenie systemu wczesnego ostrzegania, analiza zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych, a także ustalanie wielkości odpisów aktualizacyjnych transakcji wycenianych indywidualnie.

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:

- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę zindywidualizowaną, grupową lub IBNR.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:

- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

Decyzje w sprawie udzielenia kredytu podejmowane były przez dwie osoby lub przez organy kolegialne, w zakresie przyznanych limitów kompetencyjnych.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązаныmi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje o udzieleniu produktów kredytowych podejmowane były z zastosowaniem rozdzielenia funkcji obszaru sprzedaży i obszaru ryzyka.

Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste.

Bank preferował transakcje zabezpieczone, z zastrzeżeniem, że ustalono maksymalny poziom transakcji niezabezpieczonych w segmencie detalicznym wraz z kryteriami pozwalającymi na udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, z uwzględnieniem specyfiki produktowej, segmentu klientów, wpływu tych transakcji na wyniki Banku i wysokość potencjalnej straty.

Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank dokonywał weryfikacji podstawowych kryteriów decydujących o jego skuteczności, w tym:

- płynności zabezpieczenia, tj. możliwości zbycia przedmiotu zabezpieczenia bez istotnego obniżenia jego ceny, która nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu przedmiotowi fluktuację cen,
- wartości możliwej do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia,
- dostępu i możliwości kontroli przedmiotu zabezpieczenia w okresie trwania ekspozycji.

Zarządzania ryzykiem koncentracji Bank dokonywał zgodnie z zasadami określonymi w „Polityce zarządzania ryzykiem koncentracji”.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- suma zaangażowania (bilansowego i pozabilansowego) wobec podmiotów/grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, wobec których zaangażowanie Banku przekracza 10% funduszy własnych BOŚ S.A.

Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyko koncentracji zaangażowań na poziomie:

- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku w trybie wynikającym z regulacji wewnętrznych Banku.

Zgodnie z wymogami określonymi przez Komisję Nadzoru Finansowego w Rekomendacjach T i S oraz Uchwale w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego dotyczące portfela kredytów klientów detalicznych i korporacyjnych, w tym dla największych zaangażowań.

Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank w swoich działaniach kredytowych przestrzegał wymogów nadzorczych, zasad wynikających z dobrych praktyk bankowych i procedur wewnętrznych.

2. RYZYKO FINANSOWE

Ryzyko finansowe w Grupie koncentruje się przede wszystkim w BOŚ S.A. oraz w DM BOŚ S.A. i obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko stopy procentowej (w księdze bankowej i handlowej); (iii) ryzyko walutowe (w księdze bankowej i handlowej). Ryzyko płynności i ryzyko stopy procentowej występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko walutowe - w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz w Banku (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje także ryzyko z tytułu pozycji w instrumentach kapitałowych i ryzyko cen towarów.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku poziom apetytu i tolerancji na ryzyko określonych za pomocą zestawu limitów wewnętrznych. W BOŚ S.A. obowiązują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym, gdzie określane są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodne z przyjętym przez radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko. Na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu, kontrolowaniu i raportowaniu ryzyka. W I półroczu 2017r. w Banku trwały prace nad wdrożeniem postanowień Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zgodnie ze strategią Grupy, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Banku najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań Bank, w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymuje otwarte pozycje.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany w Departamencie Ryzyka Finansowego i Operacyjnego i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Komitetowi ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej), Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetowi ZAP) oraz Komitetowi ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

2.1. Ryzyko płynności

Celem Banku w zakresie zarządzania płynnością jest utrzymanie zdolności Banku do finansowania aktywów i terminowego regulowania zobowiązań, a także utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności. Strategię zarządzania ryzykiem płynności określa zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Strategia Płynnościowa BOŚ S.A. Strategia określa apetyt Banku na to ryzyko, wyznacza główne kierunki oraz cele ilościowe dla wybranych wielkości i jest integralnym elementem Ramowej Strategii działania Banku. Tolerancja na ryzyko płynności, dostosowana do przyjętego apetytu, została określona w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Polityce w zakresie zarządzania płynnością poprzez obowiązujący w Banku system wewnętrznych limitów i wartości ostrzegawczych.

Bank organizuje proces zarządzania ryzykiem płynności w szczególności za pomocą podziału kompetencji organów Banku oraz właściwych komórek organizacyjnych Centrali Banku przy wykonywaniu zadań i podejmowaniu decyzji w procesie zarządzania ryzykiem płynności. Komórki organizacyjne są wzajemnie niezależne. Obszary powstawania ryzyka i komórki organizacyjne kontroli ryzyka znajdują się pod nadzorem różnych Członków Zarządu Banku.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność śróddzienna – w ciągu dnia, płynność bieżąca – w okresie do 7 dni; płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca; płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy; płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Podstawowym źródłem finansowania Banku pozostaje systematycznie budowana i zdywersyfikowana baza depozytowa z dużym udziałem stabilnych depozytów od klientów detalicznych (uzupełniona depozytami klientów korporacyjnych i sektora publicznego) oraz wyemitowane obligacje długoterminowe i otrzymane pożyczki od międzynarodowych instytucji finansowych (które dodatkowo, wraz z długoterminowymi

dwustronnymi umowami zamiany płatności odsetkowych zabezpieczonymi dłużnymi papierami wartościowymi oraz transakcjami FX Swap, stanowią źródło finansowania płynności w walutach obcych).

Posiadane przez Bank aktywa płynne (nadwyżka płynności), utrzymywane są przede wszystkim w postaci charakteryzujących się wysoką płynnością bonów pieniężnych NBP (według stanu na 30 czerwca 2017 roku stanowiących 44% portfela płynnych nieobciążonych papierów wartościowych) oraz obligacji Skarbu Państwa (według stanu na 30 czerwca 2017 roku - 56%), charakteryzujących się niskim ryzykiem szczególnym. Wg stanu na 31.12.2016r. udziały te wynosiły odpowiednio 68% i 32%, zmiana struktury nastąpiła w wyniku konwersji części bonów pieniężnych NBP na obligacje SP. Portfel tych papierów jest uzupełniony gotówką oraz środkami utrzymywanymi w NBP (ponad zadeklarowany poziom rezerwy obowiązkowej) i na rachunkach nostro w innych bankach. Aktywa płynne stanowią bufor dla zabezpieczenia płynności w ewentualnych sytuacjach kryzysowych, tj. istnieje możliwość ich zastawu, upłynnienia w ramach transakcji repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie, bez istotnej utraty wartości. Możliwości sprzedaży aktywów płynnych (ryzyko płynności produktu) są systematycznie monitorowane. W analizach tych brane są pod uwagę przede wszystkim: wielkość emisji, obrót rynkowy oraz zmienność ceny kupna / sprzedaży.

Zgodnie z rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego i Narodowego Banku Polskiego, Bank ma możliwość korzystania z dodatkowych źródeł finansowania w postaci kredytu technicznego i lombardowego w NBP. Jest również operacyjnie przygotowany do wystąpienia do NBP celem uzyskania kredytu refinansowego.

W Banku wyznaczany jest kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności, które uznawane jest za ryzyko stale istotne, zgodnie z obowiązującym procesem szacowania kapitału wewnętrznego. Kapitał ten szacowany jest w oparciu o koszt związany z przywróceniem nadzorczych i wewnętrznych miar oraz limitów płynności w warunkach zbudowanych scenariuszy testów warunków skrajnych.

Bank wyznacza nadzorcze miary płynności zgodnie z następującymi regulacjami: Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych i Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/322 z dnia 10 lutego 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto.

Do obecnie obowiązujących norm płynności krótkoterminowej zalicza się współczynniki: M1 (luka płynności krótkoterminowej – różnica pomiędzy sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym a wartością środków obcych niestabilnych) i M2 (współczynnik płynności krótkoterminowej – iloraz sumy wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym do wartości środków obcych niestabilnych) oraz wymóg pokrycia wypływów netto – LCR (relacja aktywów płynnych do wypływów netto (tj. różnicy pomiędzy wpływami a wpływami) przez okres występowania warunków skrajnych, trwający 30 dni kalendarzowych). Natomiast do norm długoterminowych zalicza się współczynniki: M3 (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi – iloraz funduszy własnych banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do aktywów niepłynnych) i M4 (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi – iloraz funduszy własnych banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych do sumy aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności). Bank wyznacza i sprawozdaje do Komisji Nadzoru Finansowego wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR). Ponadto, Bank, zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/313 z dnia 1 marca 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 w odniesieniu do dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności do Narodowego Banku Polskiego, w ramach sprawozdawczości obowiązkowej, opracowuje i przesyła raporty ALMM.

W I połowie 2017 roku (analogicznie jak w 2016 roku) nadzorcze miary płynności, tj. miary M1-M4 oraz LCR były wyznaczane codziennie (tj. w każdym dniu roboczym) i pozostawały na bezpiecznym poziomie, znacznie przewyższającym poziomy regulacyjne. Wg stanu na 30 czerwca 2017 roku normy te kształtowały się następująco:

Miara	Wartość na 30.06.2017	Wartość na 31.12.2016
LCR	123%	120%
M1	1 266 mln zł	1 201 mln zł
M2	1,51	1,37
M3	64,75	56,89
M4	1,32	1,28

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności bieżącej i krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne – stanowiące bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wypływów w horyzoncie 30 dni; (ii) zapas płynności – który mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o oczekiwane oraz nieoczekiwane wypływy, wyznaczone w terminie 30 dni; (iii) ocenę stabilności bazy depozytowej; (iv) lukę płynności krótkoterminowej (dla PLN, EUR, CHF i USD) – pokazującą poziom niedopasowania w strukturach finansowania w walutach obcych; luka ta przede wszystkim obejmuje przepływy z transakcji na rynku hurtowym oraz z transakcji pochodnych oraz (v) testy warunków skrajnych (pozwalające m.in. na weryfikację możliwości utrzymania płynności w zdefiniowanym w Banku horyzoncie czasowym w poszczególnych scenariuszach). W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności średnio- i długoterminowego Bank wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności kontraktową oraz urealnioną (która jest uzupełniana o systematycznie przeprowadzane analizy: stabilności bazy depozytowej, koncentracji bazy depozytowej, wielkości przedpłat kredytów oraz poziomu zrywalności depozytów); (ii) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi; (iii) wskaźnik pokrycia kredytów służących finansowaniu długoterminowych potrzeb klientów najbardziej stabilnymi źródłami finansowania oraz (iv) prognozę zapasu płynności, aktywów płynnych oraz nadzorczych miar płynności. Zgodnie z Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank przeprowadza również pogłębioną analizę płynności długoterminowej. Wyniki przeprowadzanych analiz są wykorzystywane do zarządzania płynnością Banku. Jednocześnie proces opracowywania krótko- i długoterminowych planów finansowych Banku zawiera ocenę płynności, tak aby zapewnić adekwatną strukturę finansowania i przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

W celu oceny skuteczności procesu zarządzania ryzykiem płynności, dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze podlegają systematycznym przeglądom, tak aby pozwalały na skuteczne monitorowanie płynności. Limity i wartości ostrzegawcze określają ramy dla tolerancji Banku w zakresie płynności i są zgodne z przyjętym przez Bank apetytem na to ryzyko. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

Bank, w opracowywanych analizach płynnościowych, uwzględnia również możliwość niekorzystnej zmiany kursów walut obcych, w szczególność CHF i EUR, potencjalnie powodujące zwiększenie potrzeb płynnościowych.

Zgodnie z podpisanymi z kontrahentami aneksami zabezpieczającymi do umów ramowych (Credit Support Annex, CSA) Bank, w przypadku niekorzystnych zmian rynkowych (m.in. kursów walutowych), zobowiązany jest do złożenia dodatkowych depozytów zabezpieczających; w przypadku korzystnych zmian - Bank otrzymuje dodatkowe zabezpieczenie od kontrahentów. Bank nie posiada w umowach z kontrahentami postanowień zmieniających wysokość składanego zabezpieczenia ze względu na zmianę posiadanego ratingu. Oznacza to, iż obniżenie poziomu oceny zdolności kredytowej nie wpływa na wysokość i sposób wyliczenia depozytów zabezpieczających.

Ponadto Bank posiada zatwierdzony przez Zarząd Banku Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych, który określa potencjalne źródła pogorszenia / utraty płynności, zasady postępowania i kompetencje w sytuacjach awaryjnych, mających na celu oszacowanie horyzontu przetrwania oraz możliwości i kosztów przywrócenia stanu stabilnej płynności. Plan ten, oprócz analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych (której założenia są zgodne z przeprowadzanymi testami warunków skrajnych), zawiera także mierzalne i niemierzalne symptomy wyprzedzające sytuacje awaryjne, powalające na systematyczne monitorowanie źródeł powstawania sytuacji kryzysowych w zakresie płynności. Analizy scenariuszowe płynności w sytuacjach awaryjnych oraz testy warunków skrajnych obejmują trzy rodzaje scenariuszy: (1) kryzys wewnętrzny - jego źródłem jest utrata zaufania do Banku przez uczestników rynku (tzw. „run na Bank”), zmniejszenie dostępności finansowania, zmaterializowanie się ryzyka koncentracji oraz obniżenie ratingu Banku; (2) kryzys zewnętrzny - zakłada

materializację ryzyka walutowego, wzrost stóp procentowych, kryzys na rynkach finansowych i ewentualne efekty drugiej rundy oraz (3) kryzys mieszany – stanowi połączenie elementów zarówno kryzysu wewnętrznego jak i zewnętrznego. Dokonywane stress testy pozwalają na identyfikację czynników, których materializacja może generować w Banku ryzyko płynności oraz opracowanie działań koniecznych do podjęcia, w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych. Bank, w ramach dokonywanych analiz, przeprowadza również analizę wrażliwości na poszczególne czynniki generujące ryzyko płynności oraz tzw. testy odwrócone. Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych jest systematycznie weryfikowany i aktualizowany, tak aby gwarantował operacyjne przygotowanie Banku do uruchomienia potencjalnych działań, możliwych do podjęcia w sytuacji zagrożenia płynności. Analiza scenariuszowa płynności w sytuacjach awaryjnych jest opracowywana w trybie półrocznym, a testy warunków skrajnych – w okresach miesięcznych. Założenia przyjmowane w testach warunków skrajnych są systematycznie weryfikowane, zgodnie z wnioskami wynikającymi z Analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych. Wnioski z przeprowadzanych testów są uwzględniane w bieżącym zarządzaniu płynnością i ryzykiem płynności, a także są podstawą do budowania struktury aktywów i pasywów.

Testy wykonane w I połowie 2017 roku, analogicznie jak w 2016 roku pokazują, że Bank posiada stabilną sytuację płynnościową, a posiadane aktywa płynne (nadwyżka płynności) pozwalają na przetrwanie założonych scenariuszy warunków skrajnych, w których Bank zakłada przeżycie w określonym horyzoncie czasowym.

Stosowane przez Bank miary i narzędzia podlegają cyklicznym przeglądom i są systematycznie aktualizowane, co służy lepszemu odwzorowaniu profilu płynności. Proces monitorowania płynności i ryzyka płynności w Banku jest wspierany przez dedykowany system informatyczny (w szczególności w zakresie generowania kontraktowej i urealnionej luki płynności oraz raportowania nadzorczych miar płynności i limitów wewnętrznych).

Wyniki analizy ryzyka płynności, wraz z wynikami testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz - w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej).

W I połowie 2017 roku, podobnie jak w 2016 roku, sytuacja płynnościowa Banku była systematycznie monitorowana i pozostawała na bezpiecznym poziomie.

2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej jest przede wszystkim generowane w Banku, zarówno w księdze bankowej jak i handlowej.

2.2.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego (WO), przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK).

W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny, powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Z drugiej strony portfel ten powoduje zmienność kapitału z aktualizacji wyceny. Ryzyko to występuje przede wszystkim w Banku.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jej celem jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela obligacji dostępnych do sprzedaży. Przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmian stóp procentowych.

Proces monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej jest wspierany przez dedykowany system informatyczny. W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził

następujące miary i narzędzia: (i) lukę przeszacowania (repricing gap); (ii) analizę pozostałych komponentów ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej – ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości i ryzyka opcji klienta; (iii) analizę duracji; (iv) wskaźnik wrażliwości wyniku odsetkowego (WO); (v) wskaźnik wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (WEK); (vi) analizę testów warunków skrajnych.

W celu kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank stosuje dwie miary: wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o +/-100 p.b. (WO) oraz wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału na zmianę stóp procentowych o +/-200 p.b. (WEK). Porównanie ich wartości na 31.12.2016 r. oraz 30.06.2017 r. przedstawione zostało w poniższej tabeli.

(w tys. zł)	WO		WEK	
	-100 p.b.	+100 p.b.	-200 p.b.	+200 p.b.
30-06-2017	-52 673	39 529	-27 283	-22 115
31-12-2016	-54 563	36 939	-42 584	-23 709
Zmiana	1 890	2 590	15 301	1 594

Na 30 czerwca 2017 roku, analogicznie jak na 31 grudnia 2016 roku powyższe miary znajdowały się w ramach limitów/wartości ostrzegawczych. Asymetryczny wpływ zmian stóp procentowych na WO i WEK wynika z charakterystyki oprocentowania poszczególnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym m.in. ograniczenia wzrostu oprocentowania kredytów oraz w ograniczenia spadku poszczególnych źródeł finansowania do poziomu 0, przy ujemnych rynkowych stopach procentowych.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników rynkowych (czynników ryzyka).

W księdze bankowej badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian stóp procentowych na: (i) wynik odsetkowy (WO), (ii) wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK), (iii) portfel w księdze bankowej: papierów wartościowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dłużnych papierów wartościowych, transakcji IRS oraz FX swap:

- scenariusze równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych od ± 100 p.b. do ± 500 p.b.,
- scenariusze spłaszczenia, wygięcia i wystromienia krzywych stóp procentowych
- kursów walutowych na WO oraz WEK - scenariusze zmiany kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ oraz $\pm 20\%$, stóp procentowych i kursów walutowych łącznie na WO oraz WEK – scenariusze łącznych zmian kursów walutowych o $\pm 10\%$ i $\pm 20\%$ oraz stóp procentowych o ± 100 p.b. (dla WO), ± 200 p.b. (dla WEK) i ± 500 p.b.

Wyniki tej analizy pokazują, iż, przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu bankowym utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są prezentowane w cyklach tygodniowych w raportach przygotowywanych dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego oraz, wraz z wynikami przeprowadzonych testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz – w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 30 czerwca 2017 roku ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej było istotne, utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 27,3 mln zł (w wysokości utylizacji limitu WEK). Na dzień 31 grudnia 2016 roku przedmiotowe ryzyko również było istotne, utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 42,6 mln zł.

2.2.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności, zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji Banku na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja jego negatywnych skutków z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Bank monitoruje ryzyko w księdze handlowej stosując następujące zasady: 1) prowadzi działalność handlową na poziomie znaczącym, przy czym działalność ta pełni rolę uzupełniającą w stosunku do innych obszarów funkcjonowania Banku; 2) do księgi handlowej są kupowane jedynie płynne instrumenty, umożliwiające zamknięcie ryzyka w przypadku przekroczenia obowiązujących limitów; 3) ryzyko generowane w księdze handlowej jest systematycznie monitorowane, a jego poziom jest kontrolowany i ograniczany za pomocą limitów; 4) Zarząd Banku, w sytuacji dużej niepewności na rynkach finansowych, może podjąć decyzje o przejściowym, znaczącym ograniczeniu działalności handlowej.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości zagrożonej (model VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy, (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 1 p.b.), (iii) system limitów oraz (iv) testy warunków skrajnych.

Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej oraz wpływ testu warunków skrajnych na portfel handlowy zmiany o ± 200 p.b., w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną, średnią oraz na datę sprawozdawczą):

(w tys. zł)	VaR 10-dniowy			Testy warunków skrajnych	
	średnia	max	min	na datę	± 200 p.b. na datę
Od 01.01.2017 do 30.06.2017	516	936	110	198	-2 644
Od 01.01.2016 do 30.06.2016	589	1108	68	210	-4 670

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej Bank, raz na miesiąc przeprowadza analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy,
- 2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej, obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia, osobno dla pozycji w papierach dłużnych i dla IRS oraz łącznie dla tych instrumentów,
- 3) limity maksymalnej, dwudniowej i ciągniętej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a w odniesieniu do limitów BPV – również w ciągu dnia.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników rynkowych (czynników ryzyka). W księdze handlowej badany jest wpływ skrajnie niekorzystnych zmian poziomu rynkowych stóp procentowych na wynik Banku oraz zmienności stóp w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy ich zmiennościami na poziom VaR. Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji. W testach warunków skrajnych Bank stosuje scenariusze zarówno historyczne jak i parametryczne.

Wyniki tej analizy pokazują, iż, przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu handlowym Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wraz z wynikami przeprowadzonych testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz – w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka.

Dodatkowo wyniki analizy w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej w ramach raportów dziennych przekazywane są Członkom Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach tygodniowych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

2.3. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian kursów walutowych na wynik finansowy Grupy. Ryzyko to jest generowane w Banku (w księdze handlowej) oraz w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej).

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do Departamentu Skarbu tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

Głównymi pozycjami walutowymi Banku są pozycje w PLN, USD, EUR i CHF.

Ryzyko walutowe w portfelu niehandlowym w DM BOŚ S.A. wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków pieniężnych w walutach obcych na rachunkach zagranicznych brokerów. Ryzyko walutowe w księdze niehandlowej implikują również pozycje związane z działalnością DM BOŚ S.A. prowadzoną w Oddziale w Republice Czeskiej, które nie stanowią pozycji zaliczonych do portfela handlowego. DM BOŚ S.A. posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK w portfelu niehandlowym, a ryzyko walutowe w tym portfelu jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla księgi handlowej i niehandlowej łącznie.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku, jak i w DM BOŚ S.A. Ryzyko walutowe w księdze handlowej dotyczyło przede wszystkim DM BOŚ S.A., w mniejszym stopniu Banku. Otwarte pozycje walutowe w księdze handlowej DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu pochodnymi instrumentami finansowymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym.

W Grupie istnieje jednolity system zarządzania ryzykiem walutowym, liczony odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, stosuje się: (i) model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy, (ii) system limitów oraz (iii) analizy testów warunków skrajnych. W okresie od 31 grudnia 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka walutowego.

Wartość VaR dla otwartych pozycji walutowych Banku, DM BOŚ S.A. oraz dla całej Grupy w okresach rocznych, w raz z wynikami testów warunków skrajnych dla Grupy kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią, na datę):

(w tys. zł)	VaR 10-dniowy						Testy warunków skrajnych Grupy wzrost/spadek kursów walutowych o 30% na datę
	Bank			DM	Grupa		
	średnia	max	min	na datę	na datę	na datę	na datę
Od 01.01.2017 do 30.06.2017	174	640	6	87	3 737	3 611	-22 055
Od 01.01.2016 do 30.06.2016	172	619	7	224	1 510	1 482	-8 077

Bank, w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz w miesiącu przeprowadza analizy back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy
- 2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut, obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia,
- 3) limity straty dziennej i ciągniętej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a w odniesieniu do limitów na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku - również w ciągu dnia.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka walutowego w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian kursów walutowych w stosunku do PLN i kursów

krzyżowych par walutowych EUR/USD i EUR/CHF na wynik z pozycji wymiany oraz zmian zmienności kursów walutowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami kursów walutowych na poziom VaR, zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

W celu przeprowadzenia analizy wpływu warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

1) historyczne:

- historyczny wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN (w tym grube ogony),
- wzrost/spadek kursów krzyżowego EUR/CHF oraz EUR/USD.

2) parametryczne:

- wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN o 30%,
- wzrost zmienności kursów walutowych,
- skrajnie niekorzystna zmiana korelacji kursów walutowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Wyniki analizy ryzyka walutowego w księdze handlowej, wraz z wynikami testów warunków skrajnych w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej).

2.4. Ryzyko cen instrumentów i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen instrumentów finansowych i towarów na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach finansowych realizowane na rachunek DM BOŚ S.A. dotyczą działalności DM BOŚ S.A. jako animatora rynku i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty finansowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ S.A. transakcji arbitrażowych, w ramach krótkiej sprzedaży oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (np. pomiędzy cenami pochodnych instrumentów finansowych oraz cenami instrumentów bazowych). Transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe są zawierane na GPW oraz w Saxo Bank A/S. Transakcje krótkiej sprzedaży są realizowane z wykorzystaniem pożyczonych papierów wartościowych od belgijskiego Banku KBC i zabezpieczeniu tej pożyczki przeciwstawną pozycją w pochodnym instrumencie finansowym notowanym na GPW (akcyjny kontrakt futures). Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji arbitrażowych (zabezpieczonych), jak i niezabezpieczonych.

Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, tj. zarówno w odniesieniu do transakcji arbitrażowych (zabezpieczonych) – wartość limitu globalnego 51 mln zł, jak i niezabezpieczonych – wartość limitu globalnego 17 mln zł. W DM BOŚ S.A. na dzień 30 czerwca 2017 r. wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe (zabezpieczone) wynosiło 44%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone wynosiło 76% (wg stanu na 30 czerwca 2016 r. wykorzystanie ww. limitów wynosiło odpowiednio: 29% i 71% - przy wartości limitu globalnego 36 mln zł dla transakcji zabezpieczonych – arbitrażowych, i wartości limitu globalnego 12 mln zł dla transakcji niezabezpieczonych).

Ryzyko towarów występuje głównie w ramach działalności na pozagiełdowym rynku OTC, dla transakcji zawieranych z klientami DM BOŚ S.A. i transakcji zabezpieczających dokonywanych w Saxo Bank A/S, X-Trade Brokers Dom Maklerski S.A. lub BNP Paribas Prime Brokerage, Inc.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. istnieje hierarchiczna struktura limitów ryzyka rynkowego, składająca się z:

- całkowitych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limit wartości zagrożonej dla całości działalności DM BOŚ S.A. oraz limit wolumenowy wyłącznie w zakresie instrumentów rynku obrotu towarowego,
- strukturalnych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limit straty w ujęciu narastającym, limit całkowitej pozycji walutowej, limity wartości zagrożonej dla poszczególnych linii biznesowych DM BOŚ S.A. oraz limit produktowy,

- operacyjnych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodziły limity wartości zagrożonej dla poszczególnych segmentów w ramach linii biznesowych DM BOŚ S.A., odpowiedzialnych za powstanie ryzyka rynkowego oraz limity pozycji w układzie geograficznym.

3. RYZYKO OPERACYJNE I BRAKU ZGODNOŚCI

3.1. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne zostało w Banku zdefiniowane jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne. W zakres ryzyka operacyjnego nie włącza się ryzyka reputacji i strategicznego.

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku było realizowane z wykorzystaniem modelu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie wielkości objętych limitami na ryzyko operacyjne, w szczególności stopnia wykorzystywania przyjętych limitów tolerancji i apetytu na ryzyko operacyjne,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na modelach samooceny,
- gromadzenie informacji w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego wykorzystywanych do monitorowania ryzyka operacyjnego oraz pomiaru i szacowania strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego za pomocą wdrożonej metodyki kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- przeprowadzanie okresowych testów warunków skrajnych dla potencjalnych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności w zakresie usług outsourcingowych,
- bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku,
- regularne raportowanie z zakresu ryzyka operacyjnego, obejmujące w szczególności poziom i profil ryzyka operacyjnego, poziom wykorzystania limitów na ryzyko operacyjne oraz wielkość strat z tytułu zaistniałych zdarzenia ryzyka operacyjnego.

Mając na uwadze stopień rozwoju systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, Bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego przy zastosowaniu metody standardowej.

W ramach działań usprawniających organizację systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, w I półroczu 2017 roku dokonano nowelizacji Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A., pod kątem m.in. weryfikacji efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz zgodności z rekomendacjami nadzoru finansowego i dobrymi praktykami rynkowymi. Trwały także prace nad przeglądem i nowelizacją Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A. pod kątem m.in. dostosowania do regulacji zewnętrznych, w tym w szczególności Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej (...). W Banku kontynuowany jest cykl szkoleń e-learningowych z ryzyka operacyjnego dotyczących zasad funkcjonowania bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A. Docelowo obowiązkowym szkoleniem zostaną objęci użytkownicy aplikacji OPRISK! (ok. 400 użytkowników) oraz wszyscy pracownicy Banku, łącznie z kadrą menedżerską oraz Członkami Zarządu Banku.

W I półroczu 2017 roku zrealizowano także szereg zadań w ramach organizacji systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym m.in. (1) ustalono i zatwierdzono limity apetytu oraz tolerancji na ryzyko operacyjne na 2017 rok, (2) okresowo monitorowano wykorzystanie obowiązujących limitów na ryzyko operacyjne, (3) oszacowano kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka operacyjnego na 2017 rok w oparciu o dedykowany model wewnętrzny, (4) opracowano Mapę ryzyka operacyjnego na 2017 rok na podstawie przeglądów obejmujących wszystkie komórki organizacyjne Centrali Banku, (5) przeprowadzono testy warunków skrajnych z zakresu ryzyka operacyjnego, (6) dokonano oceny istotności podmiotów zależnych w Grupie Kapitałowej BOŚ w zakresie generowanego ryzyka operacyjnego.

Informacja z zakresu ryzyka operacyjnego jest częścią okresowej informacji zarządczej kierowanej na Komitet Ryzyka Operacyjnego, Komitet ds. Ryzyka oraz Zarząd Banku i Radę Nadzorczą.

W I półroczu 2017 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. W stosunku do zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

3.2. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, przepisów wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest:

- przeciwdziałanie możliwości wystąpienia sankcji prawnych, strat finansowych lub utraty reputacji, które mogą być konsekwencją niezastosowania się do przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania,
- utrwalanie wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem, uczciwej, rzetelnej, przyjaznej dla otoczenia wiarygodnej i odpowiedzialnej biznesowo.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje w szczególności następujące obszary:

- zapobieganie prowadzeniu w Banku działalności niezgodnej z prawem, w tym przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- ochronę informacji,
- wdrażanie i monitorowanie przestrzegania standardów etycznych,
- zapewnienie przestrzegania przez pracowników Banku zasad realizacji transakcji własnych,
- przyjmowanie lub przekazywanie korzyści i prezentów,
- prowadzenie działalności reklamowej i marketingowej,
- oferowanie produktów,
- skargi i reklamacje klientów,
- zarządzanie konfliktami interesów.

W I półroczu 2017 r. w Banku kontynuowany był proces zmian systemowych w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności związanych z utworzeniem w 2016 r. samodzielnej komórki ds. zgodności i przejęciem nowych zadań oraz wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

W I półroczu 2017 r. nie odnotowano zdarzeń, które w sposób istotny wpłynęłyby na poziom ryzyka braku zgodności. Bank koncentrował swoje działania na zapobieganiu wystąpieniu ryzyka braku zgodności, m.in. poprzez propagowanie przestrzegania norm i standardów etycznych wynikających z Kodeksu Etyki Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

1. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Banku. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wymaganego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności. Polityka zarządzania aktywami i pasywami Banku kształtowana jest przez Zarząd Banku oraz przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Podstawowymi miernikami zdolności BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Bankowi zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Banku, wpływ ma również sposób zarządzania głównie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym. Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Bank posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

2. UZALEŻNIENIE OD PARTNERÓW

W analizowanym okresie podmioty Grupy nie posiadały klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży.

3. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Opis transakcji z podmiotami powiązanyimi został zamieszczony w nocie 27 Informacji dodatkowej do Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 r.

4. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

5. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

5.1. Umowy znaczące

BOŚ S.A. nie zawarł umowy o wartości przekraczającej 10% kapitałów własnych w I półroczu 2017 r., za wyjątkiem zawartej w dniu 13 czerwca 2017 r. umowa pożyczki z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, który postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln EUR na okres do 12 lat. Umowa została opisana w pkt I.1.

5.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

Umowy zawarte z Bankiem Centralnym i organami nadzoru od 2015 r.:

- Umowa z NBP z dnia 7 kwietnia 2015 r. w sprawie prowadzenia rachunku i konta depozytowego bonów skarbowych i bonów pieniężnych NBP oraz przeprowadzanie operacji na papierach wartościowych w systemie SKARBNET4.;
- Umowa z NBP z dnia 23 kwietnia 2015 r. o udzielanie kredytu technicznego i przenoszenie praw z papierów wartościowych;
- Umowa z NBP z dnia 23 kwietnia 2015 r. o udzielanie kredytu lombardowego i o zastaw zabezpieczający ten kredyt;
- Umowa z NBP z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie wykorzystywania poczty elektronicznej do przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych lub informacji statystycznych przy użyciu pakietu ochrony kryptograficznej NBP-HEART.

W I półroczu 2017 r. Bank nie podpisał żadnej nowej umowy z NBP.

5.3. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

- Umowa zawarta w dniu 12 lipca 2017 r. z Mazars Audyt Sp. z o.o. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu i badanie sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej za lata 2017 – 2018.
- Umowa zawarta w dniu 6 lipca 2015 r. z Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądów półrocznych i badań sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za lata 2015 – 2017 – umowa została rozwiązana za porozumieniem stron w dniu 11 lipca 2017 r.

6. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W I półroczu 2017 r. BOŚ S.A. przeprowadził sprzedaż portfeli wierzytelności przysługujących Bankowi wobec osób fizycznych oraz mikroprzedsiębiorstw:

- Portfel I – 2 793 sztuk wierzytelności (m.in. pożyczki gotówkowe, ror, karty kredytowe), na łączną kwotę 65,5 mln zł (w tym kapitał 47,4 mln zł),
- Portfel II - 202 sztuki wierzytelności; kredyty i pożyczki hipoteczne z zabezpieczeniem i ze zrealizowanym zabezpieczeniem oraz wszystkie powiązane produkty klienta, a także inne wierzytelności - na łączną kwotę 84,5 mln zł (w tym kapitał 54,2 mln zł).

W I półroczu 2017 r. BOŚ S.A. przeprowadził sprzedaż portfeli wierzytelności przysługujących Bankowi wobec osób fizycznych oraz mikroprzedsiębiorstw na łączną kwotę 150 mln zł. Szacowany wpływ sprzedaży wierzytelności na wynik brutto Banku wyniósł 2,8 mln zł. Dodatkowo transakcje miały pozytywny jednorazowy wpływ na poziom odpisów powodując rozwiązanie 4,5 mln odpisów. Opisane transakcje sprzedaży portfeli wierzytelności detalicznych będą miały szacowany pozytywny wpływ na wskaźnik kredytów detalicznych w utracie wartości i jego zmniejszenie o ok. 2 p.p.

W I półroczu 2017 r. nie wystąpiły nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

7. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Na dzień 30 czerwca 2017 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. występował:

- jako powód w 1 289 sprawach na łączną kwotę: 102,5 mln zł,
- jako pozwany w 42 sprawach na łączną kwotę: 38,0 mln zł.

Na dzień 30 czerwca 2017 r. Bank nie prowadził sprawy, której wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych

8. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W I półroczu 2017 r. nie wystąpiły zmiany w podstawowych zasadach zarządzania.

9. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

W I półroczu 2017 r. nie była wypłacona ani zadeklarowana dywidenda.

10. INFORMACJE O WARTOŚCI PRZYJĘTYCH PRZEZ BANK ZABEZPIECZEŃ

Na koniec I półrocza 2017 r. wartość wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń, z pominięciem weksli in blanco, wyniosła 55 325,2 mln zł. Około 70,1% wszystkich zabezpieczeń stanowiły hipoteki, w kwocie 38 764,7 mln zł. Ustanowione zastawy o wartości 11 001,3 mln zł stanowiły 19,9% wszystkich zabezpieczeń. Gwarancje lub poręczenia stanowiły 5,3%. Kolejnymi, największymi wartościowo przyjmowanymi rodzajami zabezpieczeń były: wpłaty na rachunek Banku 1,2% i ubezpieczenia kredytu w instytucji w kraju OECD 1,0% ogółu zabezpieczeń, natomiast przeniesienia prawa własności rzeczy ruchomej 0,5%. Pozostałe rodzaje zabezpieczeń nie przekraczają 0,5% ogółu zabezpieczeń.

11. GŁÓWNE INWESTYCJE

W I półroczu 2017 r. w Banku realizowanych było osiemnaście projektów inwestycyjnych w obszarze wartości niematerialnych i prawnych, które wynikają z inicjatyw o charakterze biznesowym, usprawniającym lub rozwojowym, jak również z konieczności dostosowania Banku do wymogów prawnych i/lub regulacyjnych instytucji nadzorczych.

Wśród realizowanych projektów o charakterze prawno-regulacyjnym najistotniejsze to projekty dostosowujące Bank do obowiązujących wymogów formalnych:

- Projekt dostosowujący Bank do wymogów Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF 9). Realizacja przedmiotowej inwestycji wynika ze zmian MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, wydanego w lipcu 2014 roku, która zastąpi MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Wersja MSSF 9 obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania.
- Projekt dostosowujący Bank do wymogów sprawozdawczych w zakresie płynności wynikających z Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych, Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2016/313 z dnia 1 marca 2016r. w odniesieniu do dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności oraz z Pisma KNF z dnia 01.07.2016r. dotyczącego obowiązku przekazywania do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego zmienionych w stosunku do aktualnej sprawozdawczości raportów NSFR.

Wśród projektów o charakterze biznesowym, związanych ze zwiększeniem efektywności działania i utrzymaniem ciągłości działania Banku, najistotniejsze to:

- Projekt modernizacji bankowości internetowej dla klientów detalicznych – polegający na gruntownej modernizacji bankowości internetowej,
- Projekt wdrożenia aplikacji typu Front-END – polegający na wdrożeniu nowego rozwiązania znacznie usprawniającego obsługę klientów w różnych kanałach dystrybucji,
- Projekt wdrożenia nowych procesów kredytowych dla klientów instytucjonalnych Banku – polegający na opracowaniu i zaimplementowaniu nowych procesów kredytowych, w tym modeli oceny ryzyka, dla wszystkich klientów instytucjonalnych Banku.
- Projekt wdrożenia w systemie bankowości internetowej dla klientów korporacyjnych funkcjonalności znacząco uzupełniających i podnoszących jego użyteczność.

W pierwszym półroczu 2017 trwały intensywne prace integrujące działania w zakresie bankowości internetowej oraz systemu front-endowego w celu wypracowania spójnego rozwiązania, a tym samym stworzenia możliwości dalszego rozwoju systemów wspierających sprzedaż w nowoczesnej architekturze omnikanalowej. Działania umożliwią skrócenie czasu time-to-market dla nowych rozwiązań oraz w znaczny sposób uelastyczn�ć proces rozwoju.

12. AKCJONARIAT I PRAWA Z AKCJI

12.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 62 873 245. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

Nazwa Akcjonariusza	Liczba akcji	Udział w kapitale i głosach na WZ (%)
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	32 951 960	52,41
Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	6 000 000	9,54
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	4 273 574	6,80

Akcje własne

Na dzień 30 czerwca 2017 r. Bank posiadał 37 775 akcji własnych, które reprezentują 0,06% kapitału zakładowego i 0,06% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, w tym:

- 33 095 akcji, które Bank nabył w 2012 roku w ramach działań stabilizacyjnych związanych z emisją akcji serii P. Wyżej wymienione akcje reprezentują 0,05% kapitału zakładowego Banku i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, przy czym Bank zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z tych akcji,
- 4 680 akcji, które reprezentują 0,007% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, które Bank nabył w okresie od 22 czerwca do 6 lipca 2015 r. podczas sesji giełdowych na rynku podstawowym GPW w Warszawie S.A. Akcje zostały nabyte na podstawie Uchwały 34/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOŚ S.A. z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie Programu odkupu akcji BOŚ S.A. w celu zaoferowania osobom zajmującym stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. W związku z zaistnieniem okoliczności przewidzianych w Uchwale Nr 258/2011 KNF oraz Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A., Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o nieprzyznaniu członkom Zarządu Banku wynagrodzenia zmiennego za 2014 r., zaś wynagrodzenia zmienne pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze nie osiągnęły progu, powyżej którego część wynagrodzenia zmiennego wymaga wypłaty w akcjach. W związku z powyższym nabyte w tym celu akcje nie zostały przekazane.

12.2. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

12.3. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu i jednakowe prawa do dywidendy.

12.4. Ograniczenia w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych i w wykonywaniu prawa głosu

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkownika na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

13. KADRA ZARZĄDZAJĄCA I PRACOWNICY

13.1. Informacja na temat składu Zarządu i Rady Nadzorczej

Skład Zarządu Banku wraz z informacją o zmianach w I półroczu 2017 roku.

Na dzień 1 stycznia 2017 r. skład Zarządu BOŚ S.A. był następujący:

- 1) Stanisław Kluza – Prezes Zarządu,
- 2) Stanisław Kolasiński – Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu,
- 3) Anna Milewska – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Paweł Pitera – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 16 lutego 2017 r. Rada Nadzorcza:

- odwołała ze składu Zarządu Pana Stanisława Kolasińskiego, Wiceprezesa - Pierwszego Zastępcę Prezesa Zarządu oraz Pana Pawła Piterę, Wiceprezesa Zarządu;
- powołała do składu Zarządu, na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Pana Dariusza Grylaka;

W dniu 6 czerwca 2017 r. – w związku z wygaśnięciem mandatów Członków Zarządu oraz decyzją Pana Stanisława Kluzy o rezygnacji z kandydowania do składu Zarządu nowej kadencji, Rada Nadzorcza:

- powołała - z dniem 7 czerwca 2017 r. - Pana Dariusza Grylaka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu;
- powołała - z dniem 7 czerwca 2017 r. – Panią Annę Milewską na stanowisko Wiceprezesa Zarządu;
- delegowała - z dniem 7 czerwca 2017 r. – Członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A., Pana Emila Ślązaka do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku do dnia 15 czerwca 2017 r.;
- powołała - z dniem 16 czerwca 2017 r. – Pana Bogusława Białowasa na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, jednocześnie powierzając mu z tym dniem pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu Banku.

W dniu 21 czerwca 2017 r. Rada Nadzorcza:

- delegowała – z dniem 22 czerwca 2017 r. - Pana Emila Ślązaka, Członka Rady Nadzorczej do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku do dnia 10 września 2017 r.;
- uchyliła – z dniem 22 czerwca 2017 r. - Uchwałę Nr 25/2017 Rady Nadzorczej z dnia 6 czerwca 2017 r. w sprawie powierzenia Panu Bogusławowi Białowasowi pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca br. przedstawiał się następująco:

- 1) Emil Ślązak - p.o. Prezesa Zarządu (Członek Rady Nadzorczej Banku delegowany do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu),
- 2) Bogusław Białowas - Wiceprezes Zarządu,
- 3) Dariusz Grylak - Wiceprezes Zarządu,
- 4) Anna Milewska - Wiceprezes Zarządu.

Rada Nadzorcza – na posiedzeniu w dniu 20 lipca 2017 r. - podjęła decyzję o wszczęciu postępowania kwalifikacyjnego na stanowiska Prezesa Zarządu BOŚ S.A. oraz Wiceprezesa – pierwszego zastępcy Prezesa Zarządu BOŚ S.A., nadzorującego w Banku obszar ryzyka.

Informacja na temat zmian w składzie Rady Nadzorczej w I półroczu 2017 r.

Na dzień 1 stycznia 2017 r. skład Rady Nadzorczej BOŚ S.A. był następujący:

- 1) Wojciech Wardacki - Przewodniczący
  - 2) Andrzej Matysiak - Wiceprzewodniczący
  - 3) Emil Ślązak - Sekretarz
- Członkowie
- 4) Janina Goss
  - 5) Oskar Kowalewski
  - 6) Paweł Mzyk
  - 7) Piotr Sadownik
  - 8) Marian Szołucha

W ciągu I półroczu 2017 r. skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie, przy czym Pan Emil Ślązak został

dwukrotnie oddelegowany do pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu:

- w okresie od 7 do 15 czerwca 2017 r. oraz
- w okresie od 22 czerwca do 10 września 2017 r.

W ramach Rady działają Komitety. Poniżej przedstawiono ich obszar działania oraz skład osobowy:

Komitet ds. Wynagrodzeń

Komitet ds. Wynagrodzeń został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności przewidzianych dla tego Komitetu i określonych w Uchwale Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. wydanej na podstawie art. 9f, 9g i 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz czynności wynikających z § 20 ust. 10 pkt 9 Statutu Banku Ochrony Środowiska S.A., w szczególności obejmujących:

- opiniowanie, projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.,
- opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A., w rozumieniu przepisów powołanej Uchwały Nr 258/2011 KNF,
- opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku. W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 posiedzenia Komitetu.

W I półroczu 2017 r. Komitet ds. Wynagrodzeń pracował w następującym składzie:

Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń,
Oskar Kowalewski - Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń,
Janina Goss – Członek Komitetu.

Komitet ds. Ryzyka

Komitet ds. Ryzyka wspiera Radę Nadzorczą w nadzorze nad obszarem ryzyka. Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2015r. poz. 128, z późn. zm.), w Statucie Banku oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Realizując główne zadania Komitet w szczególności:

- opiniuje całościowo bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, w tym:
  - a) przyjmuje okresowe raporty/informacje Zarządu Banku o najważniejszych wydarzeniach mających wpływ na poziom ryzyka w Banku oraz o znaczących zmianach w procesie i systemie zarządzania ryzykiem,
  - b) przyjmuje okresowe sprawozdania/raporty/informacje Zarządu Banku o poziomie ryzyka, zwiększonej ekspozycji na dane ryzyko, o sposobach identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz podjętych działaniach w celu zmniejszenia ryzyka;
- opiniuje opracowaną przez Zarząd Banku strategię zarządzania ryzykiem w działalności Banku oraz przedkłada przez Zarząd informacje dotyczące realizacji tej strategii;
- wspiera Radę Nadzorczą Banku w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla;
- weryfikuje, czy ceny pasywów i aktywów oferowane klientom w pełni uwzględniają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka, a w przypadku gdy ceny te nie odzwierciedlają w odpowiedni sposób rodzajów ryzyka zgodnie z tym modelem i tą strategią, przedstawia Zarządowi Banku propozycje mające na celu zapewnienie adekwatności cen pasywów i aktywów do tych rodzajów ryzyka.

Skład osobowy Komitetu ds. Ryzyka był na dzień 1 stycznia 2017 r. następujący:

- Emil Ślęzak – Przewodniczący Komitetu,
- Marian Szołucha – Wiceprzewodniczący Komitetu,
- Oskar Kowalewski – Członek Komitetu,
- Wojciech Wardacki – Członek Komitetu.

Skład Komitetu ds. ryzyka w I półroczu 2017 r. nie uległ zmianie, za wyjątkiem delegowania przez Radę Nadzorczą Pana Emila Ślęzaka do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu w okresie od 7 do 15 czerwca 2017 r. oraz w okresie od 22 czerwca do 10 września 2017 r.

Komitet Audytu Wewnętrznego

Komitet Audytu Wewnętrznego (KAW) wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. w szczególności systemu kontroli wewnętrznej oraz przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej i wykonywania czynności rewizji finansowej. Komitet w okresie I półrocza 2017 r. realizował zadania przewidziane w Ustawie dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649, ze zm.), natomiast z dniem 21 czerwca 2017 r. KAW realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1089). Ponadto, KAW realizuje zadania określone w Statucie BOŚ S.A. i uchwałach Rady Nadzorczej.

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem (w oparciu o raporty audytora wewnętrznego i zewnętrznego),
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi.

Funkcję Przewodniczącego Komitetu pełni Przewodniczący Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Przewodniczący Komitetu może zwołać posiedzenie Komitetu w trybie pilnym. Komitet, przynajmniej raz w roku, na zamkniętym posiedzeniu bez udziału Zarządu, odbywa spotkanie z dyrektorem komórki audytu wewnętrznego i z dyrektorem komórki do spraw zapewnienia zgodności.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. skład Komitetu Audytu Wewnętrznego był następujący:

- Wojciech Wardacki - Przewodniczący Komitetu,
- Oskar Kowalewski - Wiceprzewodniczący Komitetu,
- Emil Ślązak - Członek Komitetu,
- Marian Szołucha - Członek Komitetu.

Ww. skład Komitetu Audytu Wewnętrznego (KAW) w okresie I półrocza 2017 r. nie podlegał zmianom osobowym.

Liczba członków Komitetu Audytu Wewnętrznego w okresie sprawozdawczym za okres I półrocza 2017 r. nie zmieniła się i wynosiła 4 osoby z zastrzeżeniem, że Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 6 czerwca 2017 r. - delegowała - z dniem 7 czerwca 2017 r. Członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A. i Członka KAW, Pana Emila Ślązaka do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku do dnia 15 czerwca 2017 r. Następnie Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2017 r. delegowała z dniem 22 czerwca 2017 r. Pana Emila Ślązaka, Członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A. i Członka KAW do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku do dnia 10 września 2017 r.

Działalność Komitetu ds. Ekologii

Działalność Komitetu ds. Ekologii ma charakter konsultacyjno-doradczy i opiniotwórczy. Komitet wspomaga rozwój działalności proekologicznej poprzez rekomendacje i opinie do Rady Nadzorczej i Zarządu, dotyczące kierunków dalszego rozwoju tej aktywności Banku, w tym możliwości rozwoju oferty proekologicznej oraz ekspansji Banku na rynku usług proekologicznych.

Komitet ds. Ekologii w szczególności:

- rekomenduje Radzie Nadzorczej i Zarządowi kierunki dalszego rozwoju oferty produktów bankowych o charakterze ekologicznym,
- przedstawia opinie do przedkładanych Radzie Nadzorczej informacji o działalności proekologicznej Banku i inicjatywach z tego zakresu oraz rozwijanych przez Bank kierunkach finansowania projektów proekologicznych,

- wspiera formy i metody oddziaływania Banku na efektywne wykorzystanie nakładów na ochronę środowiska,
- wspiera współpracę Banku z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z innymi organizacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska,
- wspiera działania Banku w sferze polityki ekologicznej w kontaktach z przedstawicielami Sejmu i Senatu, administracji publicznej, w tym z Ministrem Środowiska.

Posiedzenia KEK zwoływane są przez Przewodniczącego Komitetu w miarę potrzeb. W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 posiedzenia Komitetu.

W I połowie 2017 r. Komitet ds. Ekologii pracował w następującym składzie:

- Andrzej Matysiak - Przewodniczący Komitetu,
- Paweł Mzyk - Wiceprzewodniczący Komitetu,
- Janina Goss – Członek Komitetu.

13.2. Informacja o stanie posiadania akcji przez Członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Członkowie Zarządu Banku oraz Członkowie Rady Nadzorczej zgodnie ze złożonymi przez te osoby oświadczeniami nie posiadają akcji BOŚ S.A. ani uprawnień do nich.

13.3. Szkolenia

Rozwój kompetencji pracowników Banku koncentrował się na obszarach wspierających realizację Ramowej Strategii Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata 2016-2020.

W podnoszeniu kompetencji zawodowych w szkoleniach stacjonarnych udział wzięło 1 309 uczestników, w tym w grupowych 1 204 i 105 w szkoleniach indywidualnych. Szkoleniami zewnętrznymi objęto 532 uczestników.

Zakres podnoszenia kompetencji:

- w ramach poszerzenia specjalistycznej wiedzy biznesowej, technologicznej oraz ekologicznej zrealizowano szkolenia:
  - w obszarze rynku korporacyjnego: Akademię Faktoringu; program szkoleń z analizy finansowej: analizy modelu biznesowego klienta kredytowego - identyfikacji potencjału oraz zaawansowanych metod szacowania zdolności zadłużeniowej; warsztaty strategiczne AGRO; restrukturyzacja farm wiatrowych, analiza klienta korporacyjnego w obszarze walutowych instrumentów pochodnych; w zakresie zagadnień biznesowych z obszaru rynku detalicznego;
  - w obszarze rynku detalicznego w zakresie: obsługi klienta biznesowego, segmentacji, produktów depozytowych, kredytowych oraz procesów dla klientów instytucjonalnych; elementów analizy małych firm; wiedzy produktowo-sprzedazowej; zmian w działalności kredytowej banków; analizy rynku i koniunktury KBC TFI S.A./Opoka TFI S.A.; procesu sprzedaży FIO i FIZ we współpracy z DM BOŚ, procesu sprzedaży produktów inwestycyjnych IPOPEMA TFI; sprzedaży kart kredytowych i debetowych Mastercard; doradztwa finansowego; trendów Contact Center; kursów kasjerskich walutowo- złotowych; skutecznego zarządzania reklamacjami, zagadnień biznesowych obszaru rynku korporacyjnego;
  - w zakresie wymogów nadzorczych- zarządzania ryzykiem koncentracji, stopy procentowej w świetle nowych regulacji dotyczących ryzyka operacyjnego, reformy metod kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego; MiFID II & MiFIR; wymogów zabezpieczenia ryzyka kredytowego dla transakcji bilateralnych, obowiązków sprawozdawczych w związku z ustawą o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz regulacją FATCA, Rekomendacji H i Z w praktyce, zmian w prawie usług płatniczych;
  - w zakresie bezpieczeństwa: metody wyznaczania procesów krytycznych i kluczowych w Banku (analiza BIA wynikająca z rekomendacji KNF); ochrony organizacji przed nadużyciami, oszustwami, wyłudzeniami i kradzieżami; przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, wiedzy o ADO/ABI, bezpieczeństwie danych klienta i obowiązków instytucji finansowych jako administratora danych;

- w obszarze zagadnień informatycznych: technicznych aspektów przestępczości teleinformatycznej, Oracle Database PL/SQL, umiejętności automatyzowania zadań w aplikacji MS Excel, MS Access;
- w ramach rozwoju kompetencji sprzedażowych z uwzględnieniem standardów jakości obsługi klienta zrealizowano warsztaty:
  - w obszarze rynku korporacyjnego: rozwijające kompetencje w zakresie negocjacji w biznesie oraz autoprezentacji biznesowej,
  - w obszarze rynku detalicznego: negocjacje w biznesie, warsztaty umiejętności sprzedażowych, trening telefonicznego umawiania spotkań;
- w ramach działań związanych z rozwojem funkcji personalnej zrealizowano:
  - cykl szkoleń adaptacyjnych dla nowych pracowników obszaru rynku: detalicznego, korporacyjnego oraz Centrali Banku,
  - warsztaty – działania zarządcze z obszaru HR służące realizacji planu finansowego; w strefie rozwoju kompetencji menedżerskich: zagadnienia motywowania pracowników, budowania silnego zespołu, narzędzi lidera; roli komunikacji interpersonalnej w relacjach biznesowych;
  - warsztaty w zakresie: klientocentryzmu, wywierania wpływu i efektywności zespołów; zarządzania zadaniami w czasie, komunikacji w procesie audytu.

Ze szkoleń e-learningowych skorzystało łącznie 700 osób przy czym wiele osób brało udział w kilku lub kilkunastu szkoleniach i w takim ujęciu liczba uczestników szkoleń e-learning to łącznie 4 797. Tematy obejmowały znajomość m.in. produktów obszaru rynku detalicznego, Standardów Jakości Obsługi Klienta, zagadnień dot. ryzyka operacyjnego, etc.

13.4. Informacja na temat wynagrodzeń kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A

Informacje na temat Świadczeń kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. w I półroczu 2017 r. zamieszczono w nocie 27 Raportu Śródrocznego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 r.

14. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

W dniu 4 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy dla M. st. Warszawy w Warszawie, XII wydział gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o wpisie do rejestru spółki BOŚ Capital sp. z o.o. połączenia ze spółką BOŚ Invest Management sp. z o.o. Ponieważ BOŚ Capital sp. z o.o. jest w procesie połączenia spółką przejmującą, powyższy wpis oznacza zakończenie procesu połączenia w/w podmiotów. Wpis został ujawniony w dniu 5 lipca 2017 r.

Zarząd BOŚ S.A. podał do publicznej wiadomości informację (raport bieżący 25/2017 z dnia 11 lipca 2017 r.) o podjęciu decyzji w dniu 10 lipca 2017 r. o zamiarze, przeprowadzenia emisji obligacji podporządkowanych serii AA1 z siedmioletnim okresem zapadalności oraz z prawem Banku do dokonania przedterminowego wykupu wszystkich obligacji w terminie 5 lat od daty emisji, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego (opcja call). Łączna wartość nominalna obligacji podporządkowanych emitowanych w ramach nowej emisji będzie wynosiła nie więcej niż 100 mln zł. W ramach ww. emisji, Bank wyemituje co najmniej dwie serie obligacji.

W dniu 28 lipca 2017 r., (raport bieżący 28/2017 z dnia 28 lipca 2017 r.), Bank wyemitował pierwszą z zapowiadanych, serię AA obligacji podporządkowanych z siedmioletnim okresem zapadalności. Łączna wartość nominalna obligacji wyniosła 34,2 mln zł. Dzień wykupu obligacji przypada w dniu 28 lipca 2024 r. Obligacje są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stawki WIBOR dla sześciomiesięcznych depozytów w PLN oraz marży wynoszącej 4,50%.

Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 26/2017 z dnia 11 lipca 2017 r.), że Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2017 r. podjęła uchwałę w sprawie wyboru biegłego rewidenta do przeprowadzenia przeglądu sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz badania sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. sporządzonych za okresy sprawozdawcze 2017 – 2018 roku. Podmiotem uprawnionym do przeglądu i badania sprawozdań finansowych Banku jest firma Mazars Audit sp. z o.o. Jednocześnie zgodnie z Porozumieniem Stron z dnia

11 lipca 2017 roku Zarząd BOŚ S.A., w imieniu Banku, rozwiązał umowę o przegląd i badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za lata 2015-2017 (Umowa) zawartą w dniu 6 lipca 2015 r. ze spółką Ernst & Young Audyty Polska sp. z o.o. sp. k. Zgodnie z treścią Porozumienia Stron, Umowa została rozwiązana w związku z:

- 1) faktem, iż EY po oszacowaniu swoich dodatkowych kosztów wynikających z konieczności wykonania dodatkowych, nieplanowanych procedur oraz większej niż planowanej pracowitości wyraziła oczekiwanie zapłaty przez Bank dodatkowego wynagrodzenia z tytułu przeprowadzonego badania Sprawozdania Finansowego Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, ponad wynagrodzenie określone w § 6 (b) Umowy nr 78/A/16 z dnia 6 lipca 2015 r. wraz z późniejszymi aneksami (zwaną dalej „Umową”);
- 2) zadeklarowaną przez EY koniecznością podwyższenia wynagrodzenia za dalsze prace przewidziane w Umowie dotyczące sprawozdań finansowych Banku za okresy zaczynające się dnia 1 stycznia 2017 roku wynikające w szczególności z reorganizacji i zmian zakresu działalności spółek z Grupy BOŚ, istotnych zmian w standardach rachunkowości (MSSF 9), nowych obowiązków w zakresie raportowania przez biegłych rewidentów, podwyższonych opłat z tytułu nadzoru nad firmami audytorskimi mających miejsce lub wchodzących w życie po podpisaniu Umowy;
- 3) oświadczeniem EY, że obecny poziom wynagrodzenia oraz brak jego podwyższenia uniemożliwia zachowanie przez EY warunków niezbędnych do rzetelnego przeprowadzenia czynności badania i przeglądu sprawozdań finansowych Spółki ze względu na ponoszone koszty.

W zakresie realizacji w/w umowy nie wystąpiły przypadki rezygnacji z wyrażenia opinii, wydania opinii negatywnych albo opinii z zastrzeżeniami o prawidłowości i rzetelności sprawozdań finansowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku oraz że nie wystąpiły rozbieżności odnośnie do interpretacji i stosowania przepisów prawa lub postanowień statutu dotyczących przedmiotu i zakresu badania, przeglądu lub innych usług pomiędzy osobami zarządzającymi Bankiem a biegłym rewidentem, który dokonywał badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku, w okresie obowiązywania umowy, która uległa rozwiązaniu.

KNF, w piśmie z dnia 20 lipca 2017 r. nawiązującym do pisma BOŚ z dnia 16 czerwca 2017 r. przedkładającego zaktualizowaną wersję Programu, zalecił dokonanie weryfikacji Programu Postępowania Naprawczego i przedłożenia jego aktualizacji w terminie do dnia 15 września 2017 r. Aktualizacja PPN wynikająca z braku spełnienia warunków brzegowych dokumentu zaakceptowanego przez KNF w grudniu 2016 r. wpłynęła na konieczność ponownej analizy założeń przyjętych w obszarze modelu biznesowego oraz kosztów ryzyka. Wpłynęło to na wymiar projekcji finansowej oraz kształtowanie się poziomów warunków brzegowych w latach 2017-2020. W związku z uwagami przekazanymi przez KNF, zaktualizowany PPN został złożony w KNF w dniu 15 września 2017 r.

Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 4 września 2017 roku (raport bieżący nr 31/2017 z dnia 4 września 2017 r.) podjęła uchwałę o powierzeniu Panu Bogusławowi Białowąsowi pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku z dniem 11 września 2017 r.

15. FUNDACJA BOŚ – STRATEGICZNE ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE BANKU

W pierwszej połowie 2017 r. Fundacja Banku Ochrony Środowiska zaangażowana była przede wszystkim w realizację ważnych dla wizerunku Banku projektów proekologicznych:

- „Postaw na Słońce” – promocja wśród młodzieży i osób dorosłych wykorzystania mikroinstalacji OZE,
- „Zielona Ławeczka” – zazielenianie przestrzeni miejskiej,
- „Brudno Tu” – inwentaryzacja dzikich wysypisk w Polsce, budowanie społeczeństwa obywatelskiego.
- Konkurs modelarski „EKO model” – wykonanie modelu ekoinstalacji - przydomowej oczyszczalni ścieków

Równolegle prowadzono duże projekty prozdrowotne, celem których jest walka z nadwagą i otyłością wśród młodych ludzi tj. „Zdrowo jem więcej wiem - ogólnopolski projekt edukacji prozdrowotnej dla zerówek i klas I-III szkół podstawowych, „Czas na zdrowie - promocja wiedzy z zakresu rolnictwa ekologicznego, lokalne festyny zdrowia „Świat oczami młodych” - konkurs plastyczny na projekt znaczka pocztowego.

Prowadzono również działania budujące relacje z pracownikami Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. Zwiększono także aktywność Fundacji na portalach społecznościowych.

EKOLOGIA

Projekt „Postaw na Słońce” – III edycja

W czerwcu 2017 zakończyła się III edycja projektu „Postaw na Słońce”. Celem programu jest promocja prosumenckich mikroinstalacji Odnawialnych Źródeł Energii, ze szczególnym podkreśleniem fotowoltaiki. Konkurs dla uczniów podzielony jest na dwa etapy. W pierwszym, młodzież zdobywała wiedzę o mikroinstalacjach OZE i przygotowywała projekty takich instalacji dla domów jednorodzinnych. W drugim etapie, który trwał od lutego do końca czerwca 2017, uczniowie przekazali zdobytą przez siebie wiedzę oraz zaprezentowali swoje projekty na forum szkoły, a następnie podczas zorganizowanych przez nich samych konferencji lokalnych, skierowanych do osób dorosłych. W konkursie wzięło udział ponad 2200 uczestników z niemal 360 zespołów uczniowskich z całej Polski. Łącznie przygotowali 500 projektów mikroinstalacji fotowoltaicznych dla domów jednorodzinnych i zorganizowali ponad 50 lokalnych konferencji dla przeszło 3 tys. gości. W ramach równoległego konkursu filmowego uczniowie nakręcili blisko 60 reportaży, dokumentujących mikroinstalacje OZE znajdujące się w ich okolicach.

Projekt „Zielona Ławeczka” – III edycja

W kwietniu 2017 r. Fundacja BOŚ uruchomiła III edycję projektu „Zielona Ławeczka”. Jego celem jest zazielenianie miejskiej przestrzeni, a skierowany jest do zespołów sąsiedzkich z otwartych osiedli w miastach powyżej 10 tys. mieszkańców. Zespoły, które przysłały projekty zaplanowanych ogródków osiedlowych, mają możliwość zdobycia grantu w wysokości 800 zł na zakup roślin, podłoża i innych elementów aranżacji ogrodu, oraz nagrody rzeczowej w postaci ławki parkowej. Merytoryczni partnerzy projektu to Katedra Architektury Krajobrazu i Katedra Sztuki Krajobrazu SGGW. Do trzeciej edycji konkursu zarejestrowało się niemal 500 uczestników skupionych w ponad 70 zespołach sąsiedzkich.

Projekt „Brudno Tu”

Projekt jest kontynuacją rozpoczętej w 2015 r. oddolnej, ogólnopolskiej akcji mającej na celu likwidację „dzikich wysypisk”. Programowi towarzyszy kampania medialna: portal www.brudnotu.fundacjabos.pl, mapa zgłoszonych dzikich wysypisk, wykorzystanie aplikacji mobilnej, interwencje w samorządach lokalnych. Fundacja zachęca obywateli do identyfikowania, zgłaszania i monitorowania miejsc wymagających posprzątania za pośrednictwem specjalnego serwisu [www](http://www.brudnotu.fundacjabos.pl). Od momentu uruchomienia projektu zgłoszono ponad 800 lokalizacji, a w samym tylko 2017 r. uprzątnięto ponad 130 nielegalnych wysypisk! Fundacja pozostaje w stałym kontakcie z gminami, na terenie których znajdują się dzikie wysypiska zgłaszane przez mieszkańców.

Konkurs modelarski „EKO model”

Po przetarciu modelarskich szlaków, w 2017 r. Fundacja BOŚ uruchomiła II edycję projektu polegającego na samodzielnym wykonaniu modelu ekoinstalacji. Tym razem jest to przydomowa oczyszczalnia ścieków. Modele mogą być w dowolnej skali, ale nie mogą przekroczyć maksymalnych wymiarów opisanych w regulaminie. Zgłoszone do konkursu modele zostaną ocenione przez komisję składającą się z modelarzy, ekologów Banku Ochrony Środowiska i pracowników Fundacji BOŚ. Przewidziane są nagrody główne oraz liczne wyróżnienia o łącznej wartości 14 tysięcy złotych.

EDUKACJA PROZDROWOTNA

Projekt „Zdrowo jem, więcej wiem”

Jest to ogólnopolski projekt edukacji prozdrowotnej dla zerówek i klas I-III szkół podstawowych. Fundacja BOŚ prowadzi go od 2010 roku i od samego początku jego realizacji towarzyszy troska o zdrowie młodego pokolenia. Dzięki bogatej, wieloaspektowej i spójnej formule projekt doskonale wpisuje się w podstawy programowe Ministerstwa Edukacji Narodowej. Projekt „Zdrowo jem, więcej wiem” trwa cały rok szkolny (podzielony jest na 3 etapy odpowiadające porom roku) i ma charakter ogólnopolskiej międzyszkolnej rywalizacji zespołowej. Przed zespołami konkursowymi stawiamy szereg zadań dotyczących zdrowego żywienia i aktywności fizycznej. Te zespoły, które poradzą sobie najlepiej otrzymują wiele wartościowych nagród – dla nauczycieli, dzieci oraz szkół – z najcenniejszą, naszym zdaniem, nagrodą główną dla wszystkich osób, które zaangażują się w ten projekt, jaką jest możliwość zmiany dotychczasowego stylu życia na zdrowszy i bardziej aktywny ruchowo. Nauczycielom, którzy prowadzą zespoły konkursowe zapewniono dostęp do scenariuszy zajęć i materiałów dydaktycznych, a także rzetelnej wiedzy naukowej

na temat zdrowego odżywiania i roli aktywności fizycznej, która jest podana w postaci przystępnych artykułów zgromadzonych na portalu: www.aktywniepozdrawie.pl

W roku szkolnym 2016/2017 (od września do czerwca) odbyła się VII edycja projektu pod honorowym patronatem Pierwszej Damy RP, Pani Agaty Kornhauser-Dudy. W 2017 roku realizowany był etap zimowy i wiosenny. Na przełomie kwietnia i maja Fundacja rozesłała ponad 5 tysięcy plakatów z Piramidą Zdrowia do zespołów konkursowych z całej Polski. W styczniu rozstrzygnięty został etap jesienny, w kwietniu zimowy, a w czerwcu etap wiosenny oraz Grand Prix (dla zespołów, które wzięły udział we wszystkich etapach). Wyniki konkursu zostały opublikowane na stronie projektu. Łącznie zostanie nagrodzonych 25 zespołów z 25 szkół z całej Polski, ponad 25 nauczycieli i ponad 500 uczniów. Uroczyste rozdanie nagród planowane jest na przełomie września i października.

Statystyka VII edycji projektu:

- 3 334 zespoły
- bezpośredni uczestnicy (nauczyciele + uczniowie) - 72 tys.
- pośredni uczestnicy:
  - inni uczniowie szkół biorących udział w projekcie - ok. 300 tys.
  - rodzice i opiekunowie uczniów - ok. 140 tys.

Projekt „Świat oczami młodych”

„Świat oczami młodych” to wspólna inicjatywa Fundacji BOŚ i Poczty Polskiej S.A.

Jest to konkurs plastyczny na projekt znaczka pocztowego skierowany do młodzieży w wieku 10-19 lat. W kwietniu uruchomiona została pierwsza z trzech planowanych edycji konkursu. Hasłem przewodnim tej edycji jest „Czas na zdrowie” czyli promocja zdrowego stylu życia. 3 najlepsze prace oraz nazwiska laureatów, a także logo Fundacji BOŚ znajdują się na znaczkach okolicznościowych, które zostaną wprowadzone do obiegu w październiku 2017 roku w nakładzie po 150 tys. każdy. Znaczki, oprócz wartości użytkowej oraz kolekcjonerskiej, mają stanowić element prozdrowotnej edukacji, wpisujący się w misję Fundacji BOS i Poczty Polskiej. Projekt objęli swoimi patronatami Minister Edukacji Narodowej, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Minister Infrastruktury i Budownictwa. W kwietniu rozesłaliśmy informację o konkursie do wszystkich urzędów gmin w Polsce. W 1000 placówkach pocztowych w całej Polsce rozwieszono zostały plakaty promujące konkursu. Rejestracja do konkursu trwała do końca maja. Wpłynęły zgłoszenia z ponad tysiąca placówek edukacyjnych reprezentowanych przez nauczycieli, którzy wcieli się w rolę koordynatorów konkursu. W pierwszym etapie szerzyli oni wiedzę o znaczkach i zdrowym stylu życia wśród uczniów, a następnie organizowali wewnętrzne konkursy. Wyłaniali w nich do 3 najlepszych prac, które do końca czerwca przesyłali do biura konkursu. Otrzymaliśmy prawie 1,5 tys. prac – wszystkie są opublikowane na stronie konkursu: www.oczamlodych.pl. Przez dwa tygodnie lipca trwało głosowanie, w którym została przyznana Nagroda Internatów pracy z największą liczbą głosów. Głosy oddało prawie 3 tysiące osób. Komisja Sędziowska złożona z przedstawicieli Fundacji BOŚ i Poczty Polskiej oraz zawodowych grafików. Komisja przyznała 3 najlepsze prace oraz 10 wyróżnień I stopnia i 20 wyróżnień II stopnia.

NAGRODY GŁÓWNE

„Kościelne zdrowie”
Kruszy Ariadna (13 lat)
Gimnazjum nr 1 im. J. Wybickiego w Lęborku

„Uosobienie zdrowia”, Ryłska Kamila (14 lat)
Publiczne Gimnazjum im. Obrońców Ziemi
Radzanowskiej w Rogolinie

„Zawsze jest czas na zdrowie”
Marwitz Sandra (17 lat)
ZS Ponadgimnazjalnych nr 1 im.
S. Mikołajczyka w Gnieźnie

W październiku odbędzie się premiera znaczków tj. każdy z 3 znaczków, które uzyskały główną nagrodę zostanie wydany oraz odbędzie się wernisaż nagrodzonych prac połączony z wręczeniem nagród.

Statystyka I edycji projektu:

- 1 131 placówek (głównie szkoły i domy kultury),
- ponad 10 tys. uczestników,
- 1 455 przesłanych prac konkursowych.

PlanujeGotuje.pl

Fundacja BOŚ przygotowała projekt PlanujeGotuje.pl, czyli stronę internetową oraz aplikację mobilną, w których znajdują się przepisy z podliczoną wartością odżywczą i kalorycznością oraz kreator jadłospisu umożliwiający skomponowanie własnej diety i pobranie gotowej listy zakupów. Celem projektu jest budowanie zdrowych nawyków żywieniowych, które nie tylko mają pozytywnie wpływać na nasz organizm, ale także dobrze smakować. Wegetarianie, weganie oraz alergicy i osoby z nietolerancjami pokarmowymi m.in. na mleko i gluten znajdują również coś dla siebie. Niestety, Polacy kojarzą dietę głównie z odchudzaniem (50 proc.) a nie z codziennym zbilansowanym odżywianiem. Co dziesiąta osoba wiąże ją też z głodem lub wyrzeczeniami. Większość tłumaczy złe odżywianie niewiedzą i brakiem czasu. Dla takich osób powstała aplikacja mobilna i serwis internetowy PlanujeGotuje.pl.

W serwisie znajduje się blisko tysiąc przepisów, które można filtrować zarówno pod kątem posiłków (śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczorek, kolacja), jak i ulubionych składników (np. kasze, ziarna, ryby, warzywa, owoce, drób). W dziale „Fit” można znaleźć posiłki wegetariańskie, wegańskie, bezmleczne, bezglutenowe oraz specjalnie skomponowane diety 1500, 1750, 2000, 2500 kcal przygotowane przez ekspertów – dietetyków. Najważniejszy jest jednak kreator jadłospisu, czyli narzędzie umożliwiające komponowanie własnej diety z wybranych posiłków dostępnych na stronie lub w aplikacji. Po „przeciągnięciu” wybranych dań w konkretne miejsca w kalendarzu (poniedziałek, wtorek, środa, czwartek etc.) otrzymujemy dzienne i tygodniowe podsumowanie kalorii i wartości odżywczej oraz gotową listę zakupową, potrzebną do przygotowania potraw. W pierwszej połowie roku trwały prace nad rozszerzeniem oferty przepisów oraz jadłospisów. Planowana data premiery portalu: jesień 2017 roku

Projekt „Czas na zdrowie”

W styczniu 2017 roku Fundacja BOŚ już po raz szósty zaprosiła wszystkie szkoły do ogólnopolskiego projektu promującego ideę zdrowego odżywiania i zdrowego stylu życia. Projekt „Czas na zdrowie” łączy rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej właściwego stylu życia z dawką zdrowej zabawy. Konkurs ma formę międzyszkolnej rywalizacji zespołowej. Jest adresowany do uczniów i nauczycieli ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W pierwszym etapie zespoły uczniów, działające pod opieką nauczyciela, zdobywają, a następnie promują wśród społeczności szkolnej wiedzę z zakresu rolnictwa ekologicznego. Drugi etap polega na organizacji ogólnoszkolnego Festynu Zdrowia, który obfituje w atrakcje: wspólne zabawy ruchowe dla młodzieży i dorosłych, zdrowy poczęstunek oraz udział zaproszonych przez młodzież gości. Główny punkt programu to pokaz serii filmów edukacyjnych pt. „Śmietnik w mojej głowie”. Są to filmy powstałe w konsultacji ze specjalistami z ośrodków naukowych i uczelni wyższych, w lekki, zabawny sposób mówią o stereotypach funkcjonujących w społeczeństwie oraz sposobach ich przełamania. Pozwalają na zrozumienie problematyki przez widzów należących do różnych grup wiekowych. W aktualnej edycji zarejestrowało się 506 szkół, w których pracowało 4,7 tys. aktywnych uczestników projektu. W 360 festynach w całej Polsce wzięło udział łącznie prawie 77 tys. osób.

DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNE

Fundacja prowadziła działania edukacyjne podczas festynu z okazji: „Dnia Ziemi” oraz z okazji „Dnia Dziecka”. W działaniach fundacji udział wzięło ok. 5 tys. osób. Mini kampanie społeczne w prasie oraz w mediach elektronicznych. Równoległe z realizacją projektów edukacyjnych Fundacja BOŚ prowadziła działania komunikacyjne: Zielona Ławeczka - zwiększenie różnorodności biologicznej; Odnawialne źródła energii; BrudnoTu – inwentaryzacja dzikich wysypisk, Eko-model – promocja przydomowych oczyszczalni ścieków, Wakacyjna dieta-promocja zdrowego stylu życia, etc. W mediach z inspiracji Fundacji BOŚ pojawiło się łącznie ponad 200 publikacji dotyczących ekologii, zdrowia, Fundacji.

Aktywność na portalach tematycznych Fundacji i w mediach społecznościowych

Fundacja BOŚ prowadzi portale tematyczne, które służą do koordynacji projektów edukacyjnych. Najważniejszym portalem jest www.aktywniepozdrawie.pl. informuje on o działalności Fundacji, ale przede wszystkim pełni roli ciągle aktualizowanej bazy wiedzy o zdrowym stylu życia, właściwym odżywianiu i ochronie środowiska. W 2017 r. portal miał ponad 79 tysięcy użytkowników, czyli o 15% więcej niż rok wcześniej, i ponad 170 tys. odsłon. Na Facebooku działa fanpage „Aktywnie po Zdrowie”, na którym publikowane są zarówno treści ze strony internetowej, jak i artykuły o bieżących wydarzeniach z zakresu działalności Fundacji BOŚ. Drugi profil - „BOŚ młody” - skierowany jest do młodego pokolenia. Zamieszczane są na nim informacje dot. ekologii i zdrowego odżywiania, filmy ze zdrowymi przepisami i inne ciekawostki, które mają zwrócić uwagę młodych ludzi na kwestie zdrowia i ochrony środowiska.

ZANGAŻOWANIE PRACOWNIKÓW GRUPY BOŚ

Wolontariat pracowniczy – Mikrodotacje – edycja: wiosna 2017

Do realizacji wybrano 3 projekty. Łączna, szacowana ilość odbiorców (beneficjentów) to prawie 600 osób oraz zwierzęta. Realizowane projekty:

- zajęcia rehabilitacyjne z osobami z głębokim upośledzeniem;
- wykonanie, wraz ze strażakami, 2 paneli wieszaków i szafek na stroje bojowe strażaków z OSP w Koplanach,
- wykonanie utwardzenia i zadaszenia wybiegu dla psów będących pod opieką Fundacji Azylu Koci Świat, a także zbiórka karmy, żwirku, koców, akcesoriów dla zwierząt.

Filantropia indywidualna w ramach inicjatywy „Pomagam Cały Rok”

Fundacja prowadzi regularną zbiórkę środków pieniężnych przekazywanych dobrowolnie przez pracowników BOŚ. Fundusze te przeznaczone są na stypendia dla zdolnych dzieci z rodzin o niskich dochodach, które są podopiecznymi Fundacji św. Mikołaja oraz na zapomogi dla pracowników BOŚ, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji losowej.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
20.09.2017 r.	Bogusław Białowąs	Wiceprezes Zarządu – pełniący obowiązki Prezesa Zarządu	.....
20.09.2017 r.	Anna Milewska	Wiceprezes Zarządu	.....
20.09.2017 r.	Dariusz Grylak	Wiceprezes Zarządu	.....